

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2025,

**kterým se mění zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění
pozdějších předpisů, a některé další zákony**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o Policii České republiky

Čl. I

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 153/2010 Sb., zákona č. 150/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 459/2011 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 273/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 318/2015 Sb., zákona č. 51/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 65/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 205/2017 Sb., zákona č. 222/2017 Sb., zákona č. 304/2017 Sb., zákona č. 111/2019 Sb., zákona č. 374/2021 Sb., zákona č. 418/2021 Sb., zákona č. 130/2022 Sb. a zákona č. .../2024 Sb., se mění takto:

1. V § 14 se slovo „správy“ nahrazuje slovem „moci“.

CELEX 32023L0977

2. V § 68 odst. 3 písm. a) se za slovo „předávání“ vkládají slova „údajů o čísle účtu hledané nebo pohřešované osoby nebo jiném jedinečném identifikátoru takové osoby podle zákona upravujícího platební styk, změnách závazku ze smlouvy o tomto účtu a zůstatku na tomto účtu a jeho změnách, včetně“.

3. V § 68 odstavec 5 zní:

„(5) Policie může za účelem zjištění totožnosti nalezené mrtvoly

a) žádat poskytnutí údajů ze zdravotnické dokumentace, nebo

b) odebrat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení od osoby pravděpodobně biologicky příbuzné; po porovnání policie získané údaje této osoby bez zbytečného odkladu vymaže.“

4. Nad označení § 84a se vkládá nadpis, který zní: „**Jmenná evidence cestujících**“.

5. Nadpisy pod označeními § 84a až 84d se zrušují.

6. V § 84a se doplňuje odstavec 6, který zní:

„(6) Za účelem zaměření zpracování údajů jmenné evidence cestujících na letiště, trasy nebo cestovní modely, u nichž existují náznaky, které mohou odůvodnit zpracování těchto údajů při potírání trestné činnosti uvedené ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/541⁴³⁾ nebo v příloze II směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/681⁴²⁾, provádí policie výběr letů, který aktualizuje podle potřeby nejméně jednou za 12 měsíců. Výběr letů se provádí pouze z letů uskutečňovaných leteckým dopravcem z území členského státu Evropské unie s přistáním na území jiného členského státu Evropské unie bez mezipřistání mimo členské státy Evropské unie, u kterých je letecký dopravce povinen předat údaje jmenné evidence cestujících⁴⁰⁾ (dále jen „let v rámci Evropské unie“). Vybraným letem může být nejdéle na 9 měsíců také zvláště určený let, u kterého nelze důvodnost výběru posoudit pro nedostatek informací. Na výběru letů se mohou podílet využívající orgány České republiky, k tomuto účelu jim policie může poskytnout přístup k údajům jmenné evidence cestujících.“.

CELEX 32016L0681

7. V § 84b odst. 1 a v poznámce pod čarou č. 43 se text „541/2017“ nahrazuje textem „2017/541“.

8. V § 84b se na konci odstavce 2 doplňuje věta „Policie neprodleně po přijetí vymaže údaje jmenné evidence cestujících týkající se letu v rámci Evropské unie, který není letem vybraným podle § 84a odst. 6.“.

CELEX 32016L0681

9. V § 84b odstavec 6 zní:

„(6) Policie znepřístupní údaje uvedené v § 69a odst. 5 písm. d) až f), h), m) a s) zákona o civilním letectví⁴⁰⁾ v evidenci podle odstavce 4 po uplynutí 6 měsíců ode dne jejich přijetí.“.

CELEX 32016L0681

10. V § 84b se doplňuje odstavec 7, který zní:

„(7) Policie vymaže po uplynutí

a) 3 let ode dne jejich přijetí údaje jmenné evidence cestujících, včetně výsledků posuzování cestujících uchovávaných k vyloučení nesprávného budoucího posouzení cestujícího, a automatizovaně pořízené záznamy o zpracování těchto údajů, a

b) 5 let ode dne jejich přijetí údaje jmenné evidence cestujících, které byly předány nebo využity podle § 84c nebo 84d k plnění úkolu uvedeného v odstavci 1 nebo v souvislosti s jinou trestnou činností odhalenou při plnění tohoto úkolu, včetně výsledků

posuzování cestujících uchovávaných k vyloučení nesprávného budoucího posouzení cestujícího, a automatizovaně pořízené záznamy o zpracování těchto údajů.“

CELEX 32016L0681

11. Pod označení § 87 se vkládá nadpis, který zní: „**Výjimky z povinnosti vymazat osobní údaje**“.

12. Pod označení § 88 se vkládá nadpis, který zní: „**Informování subjektu údajů**“.

13. V nadpisu § 88a se za slovo „**Zpracování**“ vkládají slova „**informací včetně**“.

14. Poznámka pod čarou č. 44 zní:

„⁴⁴⁾ Například směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 ze dne 10. května 2023 o výměně informací mezi donucovacími orgány členských států a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2006/960/SVV, rozhodnutí Rady 2008/615/SVV ze dne 23. června 2008 o posílení přeshraniční spolupráce, zejména v boji proti terorismu a přeshraniční trestné činnosti, rozhodnutí Rady 2005/671/SVV ze dne 20. září 2005 o výměně informací a spolupráci v oblasti teroristických trestných činů, směrnice Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2023/2123 ze dne 4. října 2023, kterou se mění rozhodnutí Rady 2005/671/SVV, pokud jde o jeho uvedení do souladu s pravidly Unie pro ochranu osobních údajů.“

15. V § 88a odst. 1 úvodní části ustanovení se slova „osobní údaje“ nahrazují slovy „informace včetně osobních údajů“.

CELEX 32023L0977

16. V § 88a odst. 2 se za slovo „zpracování“ vkládají slova „informací včetně“.

CELEX 32023L0977

17. § 88b včetně nadpisu a poznámek pod čarou č. 52 a 53 zní:

„§ 88b

Výměna informací při policejní spolupráci v rámci Evropské unie

„(1) Při podávání žádostí podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977⁵²⁾ jednotnému kontaktnímu místu jiného členského státu Evropské unie nebo jiného státu, který uplatňuje právní předpisy k provedení této směrnice, policie zajistí, aby

a) byly požadovány takové informace, o kterých lze důvodně předpokládat, že budou v dotčeném státě dostupné,

b) jako naléhavá byla označena pouze žádost o informace, o kterých lze důvodně předpokládat, že

1. jsou nezbytné k zabránění bezprostřednímu a závažnému ohrožení veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti,

2. jsou nezbytné k prevenci bezprostředního ohrožení života nebo zdraví osoby,

- 3. jsou potřebné pro rozhodování o omezení osobní svobody, nebo
- 4. jejich urychlené zpřístupnění nebo předání je důležité pro předcházení, odhalování nebo vyšetřování trestných činů,

c) žádost obsahovala alespoň

- 1. okolnostem přiměřeně podrobné vymezení požadovaných informací,
- 2. účel žádosti, včetně popisu skutkových okolností a označení odpovídajícího trestného činu,
- 3. odůvodněný předpoklad dostupnosti požadovaných informací v dožádaném členském státě Evropské unie nebo v jiném státě, který uplatňuje právní předpisy k provedení této směrnice,
- 4. popis omezení použití informací obsažených v žádosti pro jiné účely,
- 5. objasnění souvislostí mezi účelem žádosti a subjekty, kterých se informace týkají, a
- 6. důvody naléhavosti v případě, že je žádost označena jako naléhavá,

d) žádost byla podána v anglickém jazyce nebo v jiném jazyce určeném státem jednotného kontaktního místa a

e) pokud žádost podává útvar určený podle § 90 odst. 3, byla kopie žádosti zaslána policejnímu prezidiu, ledaže tak nemusí učinit podle odstavce 8.

(2) Policejní prezidium zpřístupní nebo předá informace nebo poskytne odůvodněnou zamítavou odpověď na žádost podanou mu podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 jednotným kontaktním místem, popřípadě určeným útvarem jiného členského státu Evropské unie nebo jiného státu, který uplatňuje právní předpisy k provedení této směrnice, v jazyce, ve kterém byla žádost podána, pokud se jedná o anglický jazyk nebo jiný jazyk určený Českou republikou, do

a) 8 hodin od obdržení žádosti označené jako naléhavá, má-li k informacím policie přímý přístup,

b) 3 dnů ode dne obdržení žádosti označené jako naléhavá, může-li policie informace získat od jiného subjektu, nebo

c) 7 dnů ode dne obdržení žádosti v ostatních případech.

(3) Pokud by žádost uvedenou v odstavci 2 bylo nutné zamítnout pro její nejasnost nebo nepřesnost, policejní prezidium vyzve žadatele v jazyce uvedeném v odstavci 2 k vysvětlení nebo upřesnění takové žádosti; lhůta se přerušuje až do obdržení takového vysvětlení nebo upřesnění. Podléhá-li zpřístupnění nebo předání informací souhlasu nebo povolení, které soudce nebo státní zástupce uděluje orgánu celní správy, který má ve věcech vymezených trestním řádem postavení policejního orgánu, policejní prezidium o tom informuje žadatele.

(4) Policejní prezidium při zpřístupnění nebo předání informací nebo poskytnutí odůvodněné zamítavé odpovědi určenému útvary jiného členského státu Evropské unie nebo jiného státu, který uplatňuje právní předpisy k provedení směrnice

Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977, poskytne jejich kopii také jednotnému kontaktnímu místu tohoto státu, s výjimkou případů uvedených v odstavci 8.

(5) Policejní prezidium může v odpovídající části odmítnout zpřístupnit nebo předat informace na žádost uvedenou v odstavci 2, pokud

a) požadované informace nejsou policii dostupné nebo státní zástupce nebo soudce neudělil orgánu celní správy, který má ve věcech vymezených trestním řádem postavení policejního orgánu, souhlas nebo povolení s jejich zpřístupněním nebo předáním,

b) žádost není podána jednotným kontaktním místem, popřípadě určeným útvarem jiného členského státu Evropské unie nebo jiného státu, který uplatňuje právní předpisy k provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977,

c) nejsou splněny podmínky uvedené v odstavci 1,

d) z informací uvedených v žádosti vyplývá, že došlo ke zjevnému porušení základních práv,

e) požadované kategorie osobních údajů nejsou přiměřené nebo nezbytné k dosažení účelu žádosti, požadované osobní údaje nespádají do kategorií uvedených v oddíle B přílohy II nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794⁵³) nebo takové osobní údaje nelze zpřístupňovat nebo předávat podle § 80 odst. 2, popřípadě pokud jiné informace nejsou přesné, úplné nebo aktuální,

f) lze důvodně předpokládat, že by zpřístupnění nebo předání požadovaných informací ohrozilo podstatné národní bezpečnostní zájmy, vyšetřování trestného činu, bezpečnost fyzické osoby nebo právem chráněné důležité zájmy právnické osoby,

g) žádost se týká skutku, který není trestným činem, nebo za který lze uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nepřekračující 12 měsíců, nebo

h) ke zpřístupnění nebo předání informací nedal souhlas stát, od kterého byly získány.

(6) Policejní prezidium poprvé prověří potřebnost dalšího zpracovávání osobních údajů vyměňovaných podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 v elektronickém systému pro podávání žádostí a poskytování odpovědí podle této směrnice (dále jen „systém správy případů“) nejpozději do 6 měsíců ode dne ukončení výměny informací ke každé žádosti.

(7) Útvar policie zasílá policejnímu prezidiu a jednotnému kontaktnímu místu jiného členského státu Evropské unie nebo jiného státu, který uplatňuje právní předpisy k provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977, kopii žádosti nebo zpřístupněné nebo předané informace podle této směrnice, pokud

a) podá žádost samostatně, nebo

b) zpřístupní nebo předá informace, včetně informace zpřístupněné nebo předané podle § 80a odst. 1 písm. a) nebo § 90a.

(8) Odstavec 7 se nepoužije, pokud by to ohrozilo bezpečnost fyzické osoby, vyšetřování, jehož průběh je vysoce citlivý na možný únik informací, nebo řešení případů terorismu, které nejsou mimořádnou událostí nebo krizovou situací.

⁵²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977.

⁵³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a o zrušení a nahrazení rozhodnutí 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV, v platném znění.“.

CELEX 32023L0977

18. Za § 88b se vkládají nové § 88c a 88d, které včetně nadpisů a poznámky pod čarou č. 54 znějí:

„§ 88c

Výměna informací o teroristických trestných činech

Útvar policie, jehož úkolem je boj s terorismem, předává v rozsahu a za podmínek stanovených nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794 a zákonem Evropskému policejnímu úřadu a příslušným orgánům jiného členského státu Evropské unie v souladu s předpisem Evropské unie o výměně informací o teroristických trestných činech⁵⁴⁾ informace o trestných činech podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/541, osobách a entitách, které se jich dopustily, a relevantních okolnostech a souvislostech s jinými trestnými činy, včetně použití komunikačních technologií a držení zbraní hromadného ničení; předávané osobní údaje musí spadat do některé z kategorií uvedených v oddíle B přílohy II nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794.

§ 88d

Zvláštní ustanovení o zpracovávání osobních údajů policií v jiných oblastech

(1) Ustanovení § 28 odst. 2 až 4 a § 29 odst. 3 až 6 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, se použijí i na vyřízení žádostí subjektu údajů o přístup, opravu, výmaz nebo omezení zpracování podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679⁴⁵⁾.

(2) Je-li to nezbytné, lze osobní údaje zpracovávat pro účely uvedené v § 79 odst. 1 i tehdy, pokud byly shromážděny nebo zpracovávány pro jiné účely.

⁵⁴⁾ Rozhodnutí Rady 2005/671/SVV.

Směrnice Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2023/2123.“.

CELEX 32023L2123

CELEX 32016L0680

CELEX 32016R0679

19. V § 90 odst. 2 se na konci písmene b) tečka nahrazuje slovem „a“ a doplňuje se písmeno c), které zní:

„c) plnění úkolů jednotného kontaktního místa České republiky podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977; policejní prezidium pro plnění úkolů jednotného kontaktního místa podle této směrnice využívá systém správy případů.“.

CELEX 32023L0977

20. V § 90 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Policejní prezident může určit další útvary policie příslušné k podávání žádostí podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 jednotnému kontaktnímu místu jiného členského státu Evropské unie nebo jiného státu, který uplatňuje právní předpisy k provedení této směrnice.“.

CELEX 32023L0977

21. Za § 90 se vkládají nové § 90a a 90b, které včetně nadpisů znějí:

„§ 90a

Zpřístupnění nebo předání informací bez žádosti

Policie jednotnému kontaktnímu místu nebo bezpečnostnímu sboru jiného členského státu Evropské unie nebo jiného státu, který uplatňuje právní předpisy k provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977, i bez žádosti zpřístupní nebo předá informace včetně osobních údajů, pokud lze důvodně předpokládat, že jsou důležité pro předcházení, odhalování nebo vyšetřování trestných činů uvedených v čl. 2 odst. 3 této směrnice. To se nepoužije v případech uvedených v § 88b odst. 5 písm. f). Informace policie zpřístupní nebo předá v jazyce, ve kterém by podávala žádost podle § 88b odst. 1 písm. d).

§ 90b

Předávání informací Evropskému policejnímu úřadu

Při předávání žádosti o informace nebo odpovědi na takovou žádost podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 policie zašle, pokud je to nezbytné, jejich kopii Evropskému policejnímu úřadu; při zasílání kopie postupuje podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794. V kopii mohou být informace získané od jiného státu obsaženy jen se souhlasem tohoto státu.“.

CELEX 32023L0977

22. Za § 90b se vkládá nový § 90c, který včetně nadpisu zní:

„§ 90c

Využívání síťové aplikace Evropského policejního úřadu

Policie při výměně informací podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 využívá aplikaci sítě pro bezpečnou výměnu informací Evropského policejního úřadu, ledaže

a) do výměny informací jsou nebo patrně budou zapojeny třetí země nebo mezinárodní organizace, které tuto aplikaci nevyužívají,

b) se kvůli nutnosti naléhavé komunikace po dobu danou operačními potřebami využívá jiný způsob komunikace, nebo

c) to kvůli technickým nebo operačním překážkám není možné.“.

CELEX 32023L0977

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky

Čl. II

V zákoně č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, ve znění zákona č. 169/1999 Sb., zákona č. 30/2000 Sb., zákona č. 460/2000 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 436/2003 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 157/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 58/2017 Sb., zákona č. 65/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 111/2019 Sb., zákona č. 165/2020 Sb., zákona č. 602/2020 Sb., zákona č. 261/2021 Sb. a zákona č. 427/2023 Sb., se za § 21a vkládá nový § 21b, který včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 11 zní:

„§ 21b

Zpracování a výměna informací při policejní spolupráci v rámci Evropské unie

(1) Vězeňská služba zpracovává v rozsahu a za podmínek stanovených zákonem při plnění svých úkolů v oblasti předcházení, odhalování a prověřování trestné činnosti informace včetně osobních údajů zpřístupněné nebo předávané

a) jiným členským státem Evropské unie anebo státem přidruženým mezinárodní smlouvou k provádění schengenských předpisů (dále jen „přidružený stát“) nebo zpřístupněné nebo předávané do jiného členského státu Evropské unie nebo přidruženého státu, nebo

b) orgánem zřízeným na základě Smlouvy o Evropské unii anebo Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „evropský orgán“) nebo informačním systémem zřízeným na základě Smlouvy o Evropské unii anebo Smlouvy o fungování Evropské unie nebo zpřístupněné nebo předávané evropskému orgánu nebo takovému informačnímu systému.

(2) Vězeňská služba při zpracování informací včetně osobních údajů zpřístupněných nebo předaných podle odstavce 1 dodržuje podmínky stanovené předávajícím orgánem.

(3) Je-li k dodržení podmínky stanovené předávajícím orgánem podle odstavce 2 třeba souhlas nebo vyjádření jiného členského státu Evropské unie, přidruženého

státu nebo evropského orgánu, Vězeňská služba stanoví tomuto členskému státu Evropské unie, přidruženému státu nebo evropskému orgánu přiměřenou lhůtu, ve které má zaslat souhlas nebo vyjádření, a upozorní jej, že pokud ve stanovené lhůtě své vyjádření nezašle, má se za to, že s dalším předpokládaným postupem souhlasí.

(4) Při podávání návrhu Policejnímu prezidiu České republiky na uplatnění žádosti podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977¹¹⁾ vůči jednotnému kontaktnímu místu jiného členského státu Evropské unie nebo jiného státu, který uplatňuje právní předpisy k provedení této směrnice, Vězeňská služba zajistí, aby

a) byly požadovány takové informace, o kterých lze důvodně předpokládat, že budou v dotčeném státě dostupné,

b) jako naléhavá byla označena pouze žádost o informace, o kterých lze důvodně předpokládat, že

1. jsou nezbytné k zabránění bezprostřednímu a závažnému ohrožení veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti,

2. jsou nezbytné k prevenci bezprostředního ohrožení života nebo zdraví osoby,

3. jsou potřebné pro rozhodování o omezení osobní svobody, nebo

4. jejich urychlené zpřístupnění nebo předání je důležité pro předcházení, odhalování nebo prověřování trestných činů, a

c) návrh žádosti obsahoval alespoň

1. okolnostem přiměřeně podrobné vymezení požadovaných informací,

2. účel žádosti, včetně popisu skutkových okolností a označení odpovídajícího trestného činu,

3. odůvodněný předpoklad dostupnosti požadovaných informací v dožádaném členském státě nebo jiném státě, který uplatňuje právní předpisy k provedení této směrnice,

4. popis omezení použití informací obsažených v žádosti pro jiné účely,

5. objasnění souvislostí mezi účelem žádosti a subjekty, kterých se informace týkají, a

6. důvody naléhavosti v případě, že má být žádost označena jako naléhavá.

(5) Vězeňská služba navrhne Policejnímu prezidiu České republiky, aby jednotnému kontaktnímu místu nebo bezpečnostnímu sboru jiného členského státu Evropské unie nebo jiného státu, který uplatňuje právní předpisy k provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977, i bez žádosti zpřístupnilo nebo předalo informace včetně osobních údajů, pokud lze důvodně předpokládat, že jsou důležité pro předcházení, odhalování nebo vyšetřování trestných činů uvedených v čl. 2 odst. 3 této směrnice. To se nepoužije, jsou-li Vězeňské službě známy důvody, pro které by Policejní prezidium České republiky mohlo zcela nebo zčásti odmítnout zpřístupnění nebo předání informací na takovou žádost.

(6) Vězeňská služba poskytuje Policejnímu prezidiu České republiky součinnost při plnění úkolů jednotného kontaktního místa České republiky podle směrnice (EU) 2023/977.

¹¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 ze dne 10. května 2023 o výměně informací mezi donucovacími orgány členských států a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2006/960/SVV.“.

CELEX 32023L0977

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o správních poplatcích

Čl. III

V příloze zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění zákona č. 217/2005 Sb., zákona č. 228/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 553/2005 Sb., zákona č. 48/2006 Sb., zákona č. 56/2006 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 81/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 130/2006 Sb., zákona č. 136/2006 Sb., zákona č. 138/2006 Sb., zákona č. 161/2006 Sb., zákona č. 179/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 215/2006 Sb., zákona č. 226/2006 Sb., zákona č. 227/2006 Sb., zákona č. 235/2006 Sb., zákona č. 312/2006 Sb., zákona č. 575/2006 Sb., zákona č. 106/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 269/2007 Sb., zákona č. 374/2007 Sb., zákona č. 379/2007 Sb., zákona č. 38/2008 Sb., zákona č. 130/2008 Sb., zákona č. 140/2008 Sb., zákona č. 182/2008 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 230/2008 Sb., zákona č. 239/2008 Sb., zákona č. 254/2008 Sb., zákona č. 296/2008 Sb., zákona č. 297/2008 Sb., zákona č. 301/2008 Sb., zákona č. 309/2008 Sb., zákona č. 312/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 9/2009 Sb., zákona č. 141/2009 Sb., zákona č. 197/2009 Sb., zákona č. 206/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 291/2009 Sb., zákona č. 301/2009 Sb., zákona č. 346/2009 Sb., zákona č. 420/2009 Sb., zákona č. 132/2010 Sb., zákona č. 148/2010 Sb., zákona č. 153/2010 Sb., zákona č. 160/2010 Sb., zákona č. 343/2010 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 30/2011 Sb., zákona č. 105/2011 Sb., zákona č. 133/2011 Sb., zákona č. 134/2011 Sb., zákona č. 152/2011 Sb., zákona č. 188/2011 Sb., zákona č. 245/2011 Sb., zákona č. 249/2011 Sb., zákona č. 255/2011 Sb., zákona č. 262/2011 Sb., zákona č. 300/2011 Sb., zákona č. 308/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 344/2011 Sb., zákona č. 349/2011 Sb., zákona č. 350/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 472/2011 Sb., zákona č. 19/2012 Sb., zákona č. 37/2012 Sb., zákona č. 53/2012 Sb., zákona č. 119/2012 Sb., zákona č. 169/2012 Sb., zákona č. 172/2012 Sb., zákona č. 202/2012 Sb., zákona č. 221/2012 Sb., zákona č. 225/2012 Sb., zákona č. 274/2012 Sb., zákona č. 350/2012 Sb., zákona č. 359/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 407/2012 Sb., zákona č. 428/2012 Sb., zákona č. 496/2012 Sb., zákona č. 502/2012 Sb., zákona č. 503/2012 Sb., zákona č. 50/2013 Sb., zákona č. 69/2013 Sb., zákona č. 102/2013 Sb., zákona č. 170/2013 Sb., zákona č. 185/2013 Sb., zákona č.

186/2013 Sb., zákona č. 232/2013 Sb., zákona č. 239/2013 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., zákona č. 257/2013 Sb., zákona č. 273/2013 Sb., zákona č. 279/2013 Sb., zákona č. 281/2013 Sb., zákona č. 306/2013 Sb., zákona č. 313/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 101/2014 Sb., zákona č. 127/2014 Sb., zákona č. 187/2014 Sb., zákona č. 249/2014 Sb., zákona č. 257/2014 Sb., zákona č. 259/2014 Sb., zákona č. 264/2014 Sb., zákona č. 268/2014 Sb., zákona č. 331/2014 Sb., zákona č. 81/2015 Sb., zákona č. 103/2015 Sb., zákona č. 204/2015 Sb., zákona č. 206/2015 Sb., zákona č. 224/2015 Sb., zákona č. 268/2015 Sb., zákona č. 314/2015 Sb., zákona č. 318/2015 Sb., zákona č. 113/2016 Sb., zákona č. 126/2016 Sb., zákona č. 137/2016 Sb., zákona č. 148/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 229/2016 Sb., zákona č. 243/2016 Sb., zákona č. 258/2016 Sb., zákona č. 264/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 319/2016 Sb., zákona č. 324/2016 Sb., zákona č. 369/2016 Sb., zákona č. 63/2017 Sb., zákona č. 170/2017 Sb., zákona č. 194/2017 Sb., zákona č. 195/2017 Sb., zákona č. 199/2017 Sb., zákona č. 202/2017 Sb., zákona č. 204/2017 Sb., zákona č. 206/2017 Sb., zákona č. 222/2017 Sb., zákona č. 225/2017 Sb., zákona č. 251/2017 Sb., zákona č. 261/2017 Sb., zákona č. 289/2017 Sb., zákona č. 295/2017 Sb., zákona č. 299/2017 Sb., zákona č. 302/2017 Sb., zákona č. 304/2017 Sb., zákona č. 371/2017 Sb., zákona č. 90/2018 Sb., zákona č. 171/2018 Sb., zákona č. 193/2018 Sb., zákona č. 286/2018 Sb., zákona č. 307/2018 Sb., zákona č. 135/2019 Sb., zákona č. 176/2019 Sb., zákona č. 209/2019 Sb., zákona č. 255/2019 Sb., zákona č. 277/2019 Sb., zákona č. 279/2019 Sb., zákona č. 364/2019 Sb., zákona č. 368/2019 Sb., zákona č. 369/2019 Sb., zákona č. 115/2020 Sb., zákona č. 117/2020 Sb., zákona č. 119/2020 Sb., zákona č. 334/2020 Sb., zákona č. 336/2020 Sb., zákona č. 337/2020 Sb., zákona č. 501/2020 Sb., zákona č. 524/2020 Sb., zákona č. 543/2020 Sb., zákona č. 13/2021 Sb., zákona č. 14/2021 Sb., zákona č. 90/2021 Sb., zákona č. 261/2021 Sb., zákona č. 270/2021 Sb., zákona č. 274/2021 Sb., zákona č. 284/2021 Sb., zákona č. 300/2021 Sb., zákona č. 362/2021 Sb., zákona č. 366/2021 Sb., zákona č. 371/2021 Sb., zákona č. 374/2021 Sb., zákona č. 426/2021 Sb., zákona č. 91/2022 Sb., zákona č. 96/2022 Sb., zákona č. 217/2022 Sb., zákona č. 225/2022 Sb., zákona č. 246/2022 Sb., zákona č. 314/2022 Sb., zákona č. 372/2022 Sb., zákona č. 376/2022 Sb., zákona č. 431/2022 Sb., zákona č. 432/2022 Sb., zákona č. 458/2022 Sb., zákona č. 88/2023 Sb., zákona č. 149/2023 Sb., zákona č. 173/2023 Sb., zákona č. 185/2023 Sb., zákona č. 271/2023 Sb., zákona č. 277/2023 Sb., zákona č. 349/2023 Sb., zákona č. 414/2023 Sb., zákona č. 469/2023 Sb., zákona č. 1/2024 Sb., zákona č. 85/2024 Sb., zákona č. 123/2024 Sb., zákona č. 125/2024 Sb., zákona č. 163/2024 Sb., zákona č. 196/2024 Sb., zákona č. 237/2024 Sb. a zákona č. .../2024 Sb., se za položku 3 vkládá nová položka 3A, která zní:

„Položka 3A

Přijetí žádosti o

a) schválení kodexu chování podle § 54a písm. a)
zákona o zpracování osobních údajů	Kč 30 000
b) změnu v kodexu chování podle § 54a písm. b)
zákona o zpracování osobních údajů	Kč 5 000

c) udělení akreditace subjektu pro monitorování kodexu chování podle § 54a písm. c) zákona o zpracování osobních údajů	Kč 15 000
d) prodloužení akreditace subjektu pro monitorování kodexu chování podle § 54a písm. c) zákona o zpracování osobních údajů	Kč 5 000

Osvobození

Od poplatku podle této položky jsou osvobozeny nadace a nadační fondy, spolky a pobočné spolky, odborové organizace, právnické osoby založené jako součástí registrovaných církví a náboženských společností, obecně prospěšné společnosti a ústavy, pokud jsou tyto subjekty založené k poskytování obecně prospěšných činností a souvisí-li prováděný úkon s činností, pro níž byly tyto subjekty založeny.“.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o Generální inspekci bezpečnostních sborů

Čl. IV

Zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 111/2019 Sb., zákona č. 250/2021 Sb., zákona č. 130/2022 Sb., zákona č. 30/2024 Sb., zákona č. 238/2024 Sb. a zákona č. .../2024 Sb., se mění takto:

1. § 48 včetně nadpisu a poznámek pod čarou č. 26 a 27 zní:

„§ 48

Zpracování a výměna informací při policejní spolupráci v rámci Evropské unie

(1) Inspekce zpracovává v rozsahu a za podmínek stanovených zákonem při plnění svých úkolů informace včetně osobních údajů zpřístupněné nebo předávané

a) členským státem Evropské unie anebo státem přidruženým mezinárodní smlouvou k provádění schengenských předpisů (dále jen „přidružený stát“) nebo zpřístupněné nebo předávané do členského státu Evropské unie nebo přidruženého státu, nebo

b) orgánem zřízeným na základě Smlouvy o Evropské unii anebo Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „evropský orgán“) nebo informačním systémem zřízeným na základě Smlouvy o Evropské unii anebo Smlouvy o fungování Evropské unie nebo zpřístupněné nebo předávané evropskému orgánu anebo takovému informačnímu systému.

(2) Inspekce při zpracování informací včetně osobních údajů zpřístupněných nebo předaných podle odstavce 1 dodržuje podmínky stanovené předávajícím orgánem.

(3) Je-li k dodržení podmínky stanovené předávajícím orgánem podle odstavce 2 třeba souhlas nebo vyjádření členského státu Evropské unie, přidruženého státu

nebo evropského orgánu, inspekce stanoví tomuto členskému státu Evropské unie, přidruženému státu nebo evropskému orgánu přiměřenou lhůtu, ve které má zaslat souhlas nebo vyjádření, a upozorní jej, že pokud ve stanovené lhůtě své vyjádření nezašle, má se za to, že s dalším předpokládaným postupem souhlasí.

(4) Při podávání návrhu Policejnímu prezidiu České republiky na uplatnění žádosti podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977²⁶⁾ vůči jednotnému kontaktnímu místu členského státu Evropské unie nebo jiného státu, který uplatňuje právní předpisy k provedení této směrnice, inspekce zajistí, aby

a) byly požadovány takové informace, o kterých lze důvodně předpokládat, že budou v takovém státě dostupné,

b) jako naléhavá byla označena pouze žádost o informace, o kterých lze důvodně předpokládat, že

1. jsou nezbytné k zabránění bezprostřednímu a závažnému ohrožení veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti,

2. jsou nezbytné k prevenci bezprostředního ohrožení života nebo zdraví osoby,

3. jsou potřebné pro rozhodování o omezení osobní svobody, nebo

4. jejich urychlené zpřístupnění nebo předání je důležité pro předcházení, odhalování nebo vyšetřování trestných činů, a

c) návrh žádosti obsahoval alespoň

1. okolnostem přiměřeně podrobné vymezení požadovaných informací,

2. účel žádosti včetně popisu skutkových okolností a označení odpovídajícího trestného činu,

3. odůvodněný předpoklad dostupnosti požadovaných informací v dožádaném členském státě nebo jiném státě, který uplatňuje právní předpisy k provedení této směrnice,

4. popis omezení použití informací obsažených v žádosti pro jiné účely,

5. objasnění souvislostí mezi účelem žádosti a subjekty, kterých se informace týkají, a

6. důvody naléhavosti v případě, že má být žádost označena jako naléhavá.

(5) Inspekce zasílá Policejnímu prezidiu České republiky a jednotnému kontaktnímu místu členského státu Evropské unie nebo jiného státu, který uplatňuje právní předpisy k provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977, kopii žádosti nebo zpřístupněné nebo předané informace podle této směrnice, pokud

a) podá žádost samostatně, nebo

b) zpřístupní nebo předá informace, včetně informace zpřístupněné nebo předané podle odstavce 7 nebo § 46 písm. a).

(6) Odstavec 5 se nepoužije, pokud by to ohrozilo bezpečnost fyzické osoby, vyšetřování, jehož průběh je vysoce citlivý na možný únik informací, nebo řešení případů terorismu, které nejsou mimořádnou událostí nebo krizovou situací.

(7) Při samostatné výměně informací podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 inspekce zašle, pokud je to nezbytné, jejich kopii Evropskému policejnímu úřadu; při zasílání kopie postupuje podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794²⁷⁾. V kopii mohou být informace získané od jiného státu obsaženy jen se souhlasem tohoto státu.

(8) Inspekce zpřístupní nebo předá jednotnému kontaktnímu místu nebo bezpečnostnímu sboru členského státu Evropské unie nebo jiného státu, který uplatňuje právní předpisy k provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977, i bez žádosti informace včetně osobních údajů, pokud lze důvodně předpokládat, že jsou důležité pro předcházení, odhalování nebo vyšetřování trestných činů uvedených v čl. 2 odst. 3 této směrnice. Inspekce rovněž může takové zpřístupnění nebo předání navrhnout Policejnímu prezidiu České republiky. Věty první a druhá se nepoužijí, jsou-li inspekci známy důvody, pro které by Policejní prezidium České republiky mohlo zcela nebo zčásti odmítnout zpřístupnění nebo předání informací na takovou žádost.

(9) Inspekce poskytuje Policejnímu prezidiu České republiky součinnost při plnění úkolů jednotného kontaktního místa České republiky podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977.

²⁶⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 ze dne 10. května 2023 o výměně informací mezi donucovacími orgány členských států a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2006/960/SVV.

²⁷⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a o zrušení a nahrazení rozhodnutí 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV, v platném znění.

CELEX 32023L0977

2. V § 48 odst. 5 písm. b) se číslo „7“ nahrazuje číslem „8“.

3. V § 48 se za odstavec 6 vkládá nový odstavec 7, který zní:

„(7) Inspekce při samostatné výměně informací podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 využívá aplikaci sítě pro bezpečnou výměnu informací Evropského policejního úřadu, ledaže

a) do výměny informací jsou nebo patrně budou zapojeny třetí země nebo mezinárodní organizace, které tuto aplikaci nevyužívají,

b) se kvůli nutnosti naléhavé komunikace po dobu danou operačními potřebami využívá jiný způsob komunikace, nebo

c) to kvůli technickým nebo operačním překážkám není možné.“.

Dosavadní odstavce 7 až 9 se označují jako odstavce 8 až 10.

CELEX 32023L0977

ČÁST PÁTÁ
Změna zákona o Celní správě České republiky
Čl. V

Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění zákona č. 407/2012 Sb., zákona č. 164/2013 Sb., zákona č. 308/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 243/2016 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 225/2017 Sb., zákona č. 80/2019 Sb., zákona č. 111/2019 Sb., zákona č. 206/2019 Sb., zákona č. 283/2020 Sb., zákona č. 609/2020 Sb., zákona č. 284/2021 Sb., zákona č. 418/2021 Sb., zákona č. 458/2022 Sb., zákona č. 349/2023 Sb., zákona č. 427/2023 Sb. a zákona č. .../2024 Sb., se mění takto:

1. V § 67 odst. 1 se slova „, a který je uveden v prohlášení členského státu uloženého u generálního sekretariátu Rady Evropské unie“ zrušují.

2. V § 68 odst. 3 se věta poslední zrušuje.

3. V § 68 se doplňují odstavce 4 až 7, které včetně poznámek pod čarou č. 15 a 16 znějí:

„(4) Pověřený celní orgán zasílá Policejnímu prezidiu České republiky a jednotnému kontaktnímu místu členského státu nebo jiného státu, který uplatňuje právní předpisy k provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977¹⁵⁾, kopii žádosti nebo zpřístupněné nebo předané informace podle této směrnice, pokud

a) podá žádost samostatně, nebo

b) zpřístupní nebo předá informace, včetně informace zpřístupněné nebo předané podle § 70.

(5) Odstavec 4 se nepoužije, pokud by to ohrozilo bezpečnost fyzické osoby, vyšetřování, jehož průběh je vysoce citlivý na možný únik informací, nebo řešení případů terorismu, které nejsou mimořádnou událostí nebo krizovou situací.

(6) Při samostatné výměně informací podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 pověřený celní orgán zašle, pokud je to nezbytné, jejich kopii Evropskému policejnímu úřadu; při zasílání kopie pověřený celní orgán postupuje podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794¹⁶⁾. V kopii mohou být informace získané od jiného státu obsaženy jen se souhlasem tohoto státu.

(7) Pověřený celní orgán poskytuje Policejnímu prezidiu České republiky součinnost při plnění úkolů jednotného kontaktního místa České republiky podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977.

¹⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 ze dne 10. května 2023 o výměně informací mezi donucovacími orgány členských států a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2006/960/SVV.

¹⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a o zrušení a nahrazení rozhodnutí 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV, v platném znění.

CELEX 32023L0977

4. V § 68 se za odstavce 5 vkládá nový odstavec 6, který zní:

„(6) Pověřený celní orgán při samostatné výměně informací podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 využívá aplikaci sítě pro bezpečnou výměnu informací Europolu, ledaže

a) do výměny informací jsou nebo patrně budou zapojeny třetí země nebo mezinárodní organizace, které tuto aplikaci nevyužívají,

b) se kvůli nutnosti naléhavé komunikace po dobu danou operačními potřebami využívá jiný způsob komunikace, nebo

c) to kvůli technickým nebo operačním překážkám není možné.“.

Dosavadní odstavce 6 a 7 se označují jako odstavce 7 a 8.

CELEX 32023L0977

5. § 69 a 70 včetně nadpisů znějí:

„§ 69

Podávání žádostí jednotnému kontaktnímu místu

Při podávání samostatné žádosti o operativní informace podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 jednotnému kontaktnímu místu členského státu nebo jiného státu, který uplatňuje právní předpisy k provedení této směrnice, pověřený celní orgán zajistí, aby

a) byly požadovány takové operativní informace, o kterých lze důvodně předpokládat, že budou v dotčeném státě dostupné,

b) jako naléhavá byla označena pouze žádost o operativní informace, o kterých lze důvodně předpokládat, že

1. jsou nezbytné k zabránění bezprostřednímu a závažnému ohrožení veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti,

2. jsou nezbytné k prevenci bezprostředního ohrožení života nebo zdraví osoby,

3. jsou potřebné pro rozhodování o omezení osobní svobody, nebo

4. jejich urychlené zpřístupnění nebo předání je důležité pro předcházení trestné činnosti nebo pro celní vyhledávací činnost,

c) žádost obsahovala alespoň

1. okolnostem přiměřeně podrobné vymezení požadovaných informací,

2. účel žádosti, včetně popisu skutkových okolností a označení odpovídajícího trestného činu,

3. odůvodněný předpoklad dostupnosti požadovaných informací v dožádaném členském státě nebo jiném státě, který uplatňuje právní předpisy k provedení této směrnice,

4. popis omezení použití informací obsažených v žádosti pro jiné účely,

5. objasnění souvislostí mezi účelem žádosti a subjekty, kterých se informace týkají, a

6. důvody naléhavosti v případě, že je žádost označena jako naléhavá,

d) žádost byla podána v anglickém jazyce nebo v jiném jazyce určeném státem jednotného kontaktního místa a

e) kopie žádosti byla zaslána Policejnímu prezidiu České republiky, s výjimkou postupu podle § 68 odst. 5.

§ 70

Poskytování operativních informací bez žádosti

(1) Pověřený celní orgán může poskytnout donucovacímu orgánu i bez žádosti podstatné a nezbytné operativní informace, o kterých lze důvodně předpokládat, že mohou být využity při předcházení trestné činnosti, odhalování nebo vyšetřování trestných jednání nebo při přijímání opatření proti nim.

(2) Pověřený celní orgán poskytne donucovacímu orgánu operativní informace, o kterých lze důvodně předpokládat, že mohou být využity pro předcházení, odhalování nebo vyšetřování trestných činů uvedených v čl. 2 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977. To se nepoužije v případech uvedených v § 72 odst. 1. Při poskytování operativních informací pověřený celní orgán zajistí dodržení jazykového režimu podle § 69 písm. d).“.

CELEX 32023L0977

6. V § 72 odst. 1 písm. a) se slovo „poškodilo“ nahrazuje slovem „ohrozilo“ a za slovo „podstatné“ se vkládá slovo „národní“.

CELEX 32023L0977

7. V § 72 odst. 1 písm. b) se slova „nebo bezpečnost osob“ nahrazují slovy „bezpečnost osob nebo právem chráněné důležité zájmy právnické osoby“.

CELEX 32023L0977

8. V § 72 se odstavec 3 zrušuje.

Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 3.

CELEX 32023L0977

9. V § 72 odst. 3 se slova „až po udělení tohoto souhlasu“ nahrazují slovy „bez zbytečného odkladu po udělení tohoto souhlasu nebo povolení; o tom, že poskytnutí informací podléhá souhlasu nebo povolení a o získávání takového souhlasu nebo povolení pověřený celní orgán informuje donucovací orgán“.

CELEX 32023L0977

10. V nadpisu § 73 se slova „**a schengenského prostoru**“ zrušují.

Čl. VI

Zrušení vyhlášky č. 287/2012 Sb.

Vyhláška č. 287/2012 Sb., o stanovení vzorů žádostí a formulářů používaných při výměně operativních informací s členskými státy Evropské unie v rámci policejní spolupráce prováděné orgány, se zrušuje.

ČÁST ŠESTÁ

Změna zákona o Vojenské policii

Čl. VII

V zákoně č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii a o změně některých zákonů (zákon o Vojenské policii), ve znění zákona č. 204/2015 Sb., zákona č. 45/2016 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 250/2016 Sb., zákona č. 104/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 111/2019 Sb., zákona č. 130/2022 Sb., zákona č. 18/2023 Sb. a zákona č. 427/2023 Sb., § 19 včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 23 zní:

„§ 19

Zpracování a výměna informací při policejní spolupráci v rámci Evropské unie

(1) Vojenská policie zpracovává v rozsahu a za podmínek stanovených zákonem při plnění svých úkolů informace včetně osobních údajů zpřístupněné nebo předávané

a) členským státem Evropské unie anebo státem přidruženým mezinárodní smlouvou k provádění schengenských předpisů (dále jen „přidružený stát“) nebo zpřístupněné nebo předávané do členského státu Evropské unie nebo přidruženého státu, nebo

b) orgánem zřízeným na základě Smlouvy o Evropské unii anebo Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „evropský orgán“) nebo informačním systémem zřízeným na základě Smlouvy o Evropské unii anebo Smlouvy o fungování Evropské unie nebo zpřístupněné nebo předávané evropskému orgánu anebo takovému informačnímu systému.

(2) Vojská policie při zpracování informací včetně osobních údajů zpřístupněných nebo předaných podle odstavce 1 dodržuje podmínky, které stanovil předávající orgán.

(3) Je-li k dodržení podmínky stanovené předávajícím orgánem podle odstavce 2 třeba souhlas nebo vyjádření členského státu Evropské unie, přidruženého státu nebo evropského orgánu, Vojská policie stanoví tomuto členskému státu Evropské unie, přidruženému státu nebo evropskému orgánu přiměřenou lhůtu, ve které má zaslat souhlas nebo vyjádření, a upozorní jej, že pokud ve stanovené lhůtě své vyjádření nezašle, má se za to, že s dalším předpokládaným postupem souhlasí.

(4) Při podávání návrhu Policejnímu prezidiu České republiky na uplatnění žádosti podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977²³⁾ vůči jednotnému kontaktnímu místu členského státu Evropské unie nebo jiného státu, který uplatňuje právní předpisy k provedení této směrnice, Vojská policie zajistí, aby

a) byly požadovány takové informace, o kterých lze důvodně předpokládat, že budou v dotčeném státě dostupné,

b) jako naléhavá byla označena pouze žádost o informace, o kterých lze důvodně předpokládat, že

1. jsou nezbytné k prevenci bezprostředního ohrožení života nebo zdraví osoby,

2. jsou potřebné pro rozhodování o omezení osobní svobody, nebo

3. jejich urychlené zpřístupnění nebo předání je důležité pro předcházení, odhalování nebo vyšetřování trestných činů, a

c) návrh žádosti obsahoval alespoň

1. okolnostem přiměřeně podrobné vymezení požadovaných informací,

2. účel žádosti, včetně popisu skutkových okolností a označení odpovídajícího trestného činu,

3. odůvodněný předpoklad dostupnosti požadovaných informací v dožádaném členském státě nebo jiném státě, který uplatňuje právní předpisy k provedení této směrnice,

4. popis omezení použití informací obsažených v žádosti pro jiné účely,

5. objasnění souvislostí mezi účelem žádosti a subjekty, kterých se informace týkají, a

6. důvody naléhavosti v případě, že má být žádost označena jako naléhavá.

(5) Vojská policie navrhne Policejnímu prezidiu, aby jednotnému kontaktnímu místu nebo bezpečnostnímu sboru členského státu Evropské unie nebo jiného státu, který uplatňuje právní předpisy k provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977, i bez žádosti zpřístupnilo nebo předalo informace včetně osobních údajů, pokud lze důvodně předpokládat, že jsou důležité pro předcházení, odhalování nebo vyšetřování trestných činů uvedených v čl. 2 odst. 3 této směrnice. To se nepoužije, jsou-li Vojské policii známy důvody, pro které by Policejní prezidium

České republiky mohlo zcela nebo zčásti odmítnout zpřístupnit nebo předat informace na takovou žádost.

(6) Vojenská policie poskytuje Policejnímu prezidiu České republiky součinnost při plnění úkolů jednotného kontaktního místa České republiky podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977.

(7) Odstavce 4 až 6 se nepoužijí v rámci zahraniční operace, v takovém případě poskytuje Vojenská policie spolupráci členským státům Evropské unie nebo jiným státům, které uplatňují právní předpisy k provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977, výlučně způsobem stanoveným v rámci koordinace příslušné operace.

²³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 ze dne 10. května 2023 o výměně informací mezi donucovacími orgány členských států a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2006/960/SVV.“.

CELEX 32023L0977

ČÁST SEDMÁ

Změna zákona o zpracování osobních údajů

Čl. VIII

Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, se mění takto:

1. Na konci poznámky pod čarou č. 2 se na samostatný řádek doplňuje věta „Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1689 ze dne 13. června 2024, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci a mění nařízení (EC) 300/2008, (EU) 167/2013, (EU) 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 a (EU) 2019/2144 a směrnice (EU) 2014/90, (EU) 2016/797 a (EU) 2020/1828, (akt o umělé inteligenci).“.

2. Za § 39 se vkládají nové § 39a až 39c, které včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 11 znějí:

„Izolovaný systém

§ 39a

(1) Izolovaným systémem se rozumí systém umělé inteligence pro vzdálenou biometrickou identifikaci fyzických osob v reálném čase podle čl. 3 bodu 42 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1689 používaný spravujícím orgánem v prostoru, který

a) má stálý územní rozsah a

b) je omezen na objekty a prostory, které jsou součástí mezinárodního letiště.

(2) Izolovaný systém se může skládat z více územně oddělených součástí.

(3) Do referenční databáze izolovaného systému lze pro plnění úkolů spravujícího orgánu podle čl. 3 bodu 46 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1689 zařadit pouze biometrické údaje osoby, které jsou nezbytné pro plnění cíle používání izolovaného systému, kterým je

a) pátrání po zmizelé osobě nebo po oběti trestného činu proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, únosu dítěte a osoby stížené duševní poruchou, zavlčení nebo obchodování s lidmi,

b) pátrání po osobě podezřelé, obviněné nebo obžalované ze spáchání některého z trestných činů uvedených v příloze II nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1689, pokud za něj trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně 4 roky, nebo odsouzené za takový trestný čin,

c) předcházení konkrétnímu, závažnému a bezprostřednímu ohrožení života nebo zdraví fyzické osoby, nebo

d) předcházení teroristickému útoku, který na základě zjištěných skutečností hrozí nebo jej lze důvodně předpokládat.

(4) Zprávu o použití izolovaného systému podle čl. 5 odst. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1689 předkládá spravující orgán Úřadu do 72 hodin od zahájení jeho použití.

(5) Spravující orgán ukládá údaje vzniklé biometrickým zpracováním zobrazení osob spolu s údajem o čase pořízení, označením kamery a evidenčním číslem v evidenci, která je oddělená od jiných evidencí; po uplynutí 90 dnů spravující orgán uložené údaje z evidence vymaže. Spravující orgán zajistí, aby přístup do této evidence byl možný jen pro účely trestního řízení o trestném činu podle odstavce 3 písm. b) na základě předchozího povolení soudce podle trestního řádu. O každém takovém přístupu spravující orgán informuje Úřad do 72 hodin.

§ 39b

(1) Izolovaný systém lze používat pro identifikaci fyzických osob,

a) u kterých jsou v okamžiku zařazení do referenční databáze splněny všechny podmínky pro omezení osobní svobody podle právních předpisů upravujících trestní řízení⁽¹⁾, pokud jsou

1. podezřelé, obviněné nebo obžalované ze spáchání některého z trestných činů uvedených v příloze II nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1689, pokud za něj trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně 4 roky, nebo odsouzené za takový trestný čin, nebo

2. podezřelé, obviněné nebo obžalované ze spáchání trestného činu neuvedeného v bodě 1, pokud je důvodná obava, že by dokonáním, vykonáním nebo opakováním takového trestného činu způsobily ublížení na zdraví, těžkou újmu na zdraví nebo smrt, nebo

b) po kterých bylo vyhlášeno pátrání a

1. lze se důvodně domnívat, že je ohrožen jejich život nebo zdraví, nebo

2. u kterých jsou v okamžiku zařazení do referenční databáze splněny všechny zákonné podmínky pro omezení osobní svobody, s výjimkou osob, u kterých takové podmínky souvisejí s podezřením, obviněním nebo obžalobou ze spáchání trestného činu nebo s odsouzením za trestný čin.

(2) Spravující orgán může používat izolovaný systém podle odstavce 1 jen po předchozím písemném povolení předsedy senátu vrchního soudu příslušného podle sídla spravujícího orgánu (dále jen „příslušný soudce“).

(3) Rozhodnutí o povolení používání izolovaného systému vydává příslušný soudce na základě písemné odůvodněné žádosti, která obsahuje

a) označení spravujícího orgánu, adresu sídla nebo jinou adresu pro doručování,

b) přesné územní vymezení prostoru nebo všech územně oddělených součástí, ve kterých má být izolovaný systém používán,

c) časové období, po které má být izolovaný systém používán,

d) kategorie fyzických osob, které mají být zařazovány do referenční databáze izolovaného systému,

e) jméno, příjmení a kontaktní údaje pověřence, který je pověřen dohledem nad referenční databází,

f) shrnutí posouzení vlivu izolovaného systému na základní práva podle čl. 27 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1689,

g) potvrzení o tom, že spravující orgán provedl registraci podle čl. 49 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1689, ledaže je používání ze závažných naléhavých důvodů potřebné zahájit před provedením registrace, a

h) informaci o zařazování osob do referenční databáze, pokud byl izolovaný systém používán v předcházejícím období.

(4) Nemá-li žádost náležitosti podle odstavce 3 nebo trpí-li jinými vadami, vyzve příslušný soudce žadatele k jejich odstranění a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu. Příslušný soudce vydá rozhodnutí o žádosti o povolení používání izolovaného systému do 30 dnů ode dne podání úplné žádosti.

(5) Při rozhodování o žádosti o povolení používání izolovaného systému příslušný soudce posoudí důvody pro používání izolovaného systému, jakož i to, zda je používání izolovaného systému nezbytné a přiměřené k dosažení cíle uvedeného v § 39a odst. 3 a zda je omezeno na nezbytně nutný územní rozsah a dobu, po kterou bude používání izolovaného systému trvat. Příslušný soudce rovněž vezme v úvahu závažnost, pravděpodobnost a rozsah újmy, ke které by mohlo dojít v případě, že k používání izolovaného systému nedojde, jakož i důsledky používání izolovaného systému pro práva a svobody všech dotčených osob, zejména závažnost, pravděpodobnost a rozsah těchto důsledků.

(6) Rozhodnutí o žádosti o povolení používání izolovaného systému obsahuje označení žadatele, výrok, zda se používání izolovaného systému povoluje, povoluje

částečně nebo nepovoluje, a odůvodnění. Rozhodnutí o povolení nebo částečném povolení izolovaného systému musí obsahovat vymezení izolovaného systému podle hledisek uvedených v odstavci 3 písm. b) až d).

(7) Účastníkem řízení o žádosti o povolení používání izolovaného systému je pouze žadatel. Proti rozhodnutí o žádosti o povolení používání izolovaného systému není přípustný opravný prostředek. Na rozhodování o žádosti o povolení používání izolovaného systému se správní řád nepoužije.

(8) Používání izolovaného systému lze povolit nejdéle na 12 měsíců. Tuto dobu lze na žádost prodloužit vždy nejdéle na dalších 12 měsíců, a to i opakovaně; odstavce 3 až 7 se použijí obdobně.

(9) Spravující orgán oznámí pověřenci zařazení biometrických údajů každé konkrétní osoby do referenční databáze do 24 hodin od zařazení. Pokud pověřenec s takovým zařazením nesouhlasí, je spravující orgán povinen konkrétní osobu z referenční databáze vyřadit.

§ 39c

(1) Izolovaný systém, jehož používání bylo povoleno podle § 39b, může spravující orgán použít také pro identifikaci konkrétní fyzické osoby, která nespadá do kategorie fyzických osob uvedené v § 39b odst. 1, pokud je to nezbytné pro dosažení cíle uvedeného v § 39a odst. 3.

(2) Izolovaný systém lze použít podle odstavce 1 jen po předchozím písemném povolení příslušného soudce. Nesnese-li věc odkladu, lze izolovaný systém použít podle odstavce 1 i bez povolení. Spravující orgán je však povinen o povolení požádat do 24 hodin od okamžiku použití izolovaného systému, a pokud je neobdrží, je povinen použití izolovaného systému podle odstavce 1 ukončit a dotčené údaje a záznamy zničit.

(3) Rozhodnutí o povolení k použití izolovaného systému podle odstavce 1 vydává příslušný soudce na základě písemné odůvodněné žádosti, která obsahuje

a) označení spravujícího orgánu, adresu sídla nebo jinou adresu pro doručování,

b) odůvodnění zařazení biometrických údajů konkrétní fyzické osoby do referenční databáze izolovaného systému, včetně odůvodnění cíle uvedeného v § 39a odst. 3, kterého má být zařazením této osoby do referenční databáze dosaženo,

c) časové období, po které má být izolovaný systém vůči konkrétní fyzické osobě použit, a

d) informaci o jakékoli předchozí žádosti o použití izolovaného systému vůči konkrétní fyzické osobě, včetně informace, jak bylo o této žádosti rozhodnuto.

(4) Nemá-li žádost náležitosti podle odstavce 3 nebo trpí-li jinými vadami, vyzve příslušný soudce žadatele k jejich odstranění a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu. Příslušný soudce vydá rozhodnutí o žádosti o povolení k použití izolovaného systému podle odstavce 1 do 72 hodin od podání úplné žádosti.

(5) Při rozhodování o žádosti o povolení k použití izolovaného systému podle odstavce 1 příslušný soudce posoudí důvody pro použití izolovaného systému podle odstavce 1, jakož i to, zda je takové použití izolovaného systému nezbytné a přiměřené k dosažení cíle uvedeného v § 39a odst. 3 a zda je omezeno na nezbytně nutnou dobu. Příslušný soudce rovněž vezme v úvahu závažnost, pravděpodobnost a rozsah újmy, ke které by mohlo dojít v případě, že k použití izolovaného systému podle odstavce 1 nedojde, jakož i důsledky pro práva a svobody všech dotčených osob, zejména závažnost, pravděpodobnost a rozsah těchto důsledků.

(6) Rozhodnutí o žádosti o povolení k použití izolovaného systému podle odstavce 1 obsahuje označení žadatele, výrok, zda se použití izolovaného systému podle odstavce 1 povoluje, povoluje částečně nebo nepovoluje, a odůvodnění. Rozhodnutí o povolení nebo částečném povolení k použití izolovaného systému podle odstavce 1 musí obsahovat časové období, po které může být izolovaný systém použit podle odstavce 1, a určení konkrétní fyzické osoby, pro jejíž identifikaci lze izolovaný systém použít podle odstavce 1.

(7) Účastníkem řízení o žádosti o povolení k použití izolovaného systému podle odstavce 1 je pouze žadatel. Proti rozhodnutí o žádosti o povolení k použití izolovaného systému podle odstavce 1 není přípustný opravný prostředek. Na rozhodování o žádosti o povolení k použití izolovaného systému podle odstavce 1 se správní řád nepoužije.

(8) Použití izolovaného systému podle odstavce 1 lze povolit nejdéle na 12 měsíců. Tuto dobu lze na žádost prodloužit vždy nejdéle na dalších 12 měsíců, a to i opakovaně; odstavce 3 až 7 se použijí obdobně.

¹¹⁾ Například § 69, 76a nebo 321 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 204 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.“

CELEX 32024R1689

3. V § 53 odstavec 3 zní:

„(3) Místopředsedou Úřadu může být jmenován občan České republiky, který dosáhl věku 35 let; ustanovení § 52 odst. 2 až 7 s výjimkou § 52 odst. 3 písm. b) se použijí obdobně.“

4. V § 54 odst. 1 písm. d) se slovo „vyhláškou“ nahrazuje slovy „opatřením obecné povahy“.

5. Za § 54 se vkládá nový § 54a, který včetně nadpisu zní:

„§ 54a

Rozhodnutí o kodexu chování

Úřad na základě žádosti rozhoduje o

a) schválení kodexu chování podle čl. 40 odst. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679,

b) změně kodexu chování podle čl. 40 odst. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 a

c) udělení nebo prodloužení akreditace pro monitorování kodexu chování podle čl. 41 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679.“

CELEX 32016R0679

6. V § 63 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Právnícká osoba se dále dopustí přestupku tím, že

a) v rozporu s § 39a odst. 4 nepředloží zprávu o použití izolovaného systému,

b) v rozporu s rozhodnutím o povolení používání izolovaného systému podle § 39b odst. 6 nedodrží při použití izolovaného systému jeho územní vymezení, časové období použití nebo kategorie fyzických osob,

c) v rozporu s § 39b odst. 9 neoznámí zařazení konkrétní osoby do referenční databáze nebo takovou osobu z referenční databáze nevyřadí,

d) v rozporu s § 39c odst. 2 nepožádá o povolení do 24 hodin nebo neukončí použití izolovaného systému nebo dotčené údaje a záznamy nezničí, nebo

e) v rozporu s rozhodnutím o povolení k použití izolovaného systému podle § 39c odst. 6 nedodrží časové období použití nebo omezení na konkrétní fyzickou osobu.“

Dosavadní odstavce 2 a 3 se označují jako odstavce 3 a 4.

CELEX 32024R1689

7. V § 63 odst. 4 se slova „a 2“ nahrazují slovy „až 3“.

ČÁST OSMÁ

ÚČINNOST

Čl. IX

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení, s výjimkou ustanovení čl. I bodu 22, čl. IV bodů 2 a 3 a čl. V bodu 4, která nabývají účinnosti dnem 1. července 2027.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

OBECNÁ ČÁST

1. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy a odůvodnění jejích hlavních principů

Navrhovaná právní úprava je transpoziční.

A. Směrnice o policejní výměně informací

V první řadě se dotýká oblasti přeshraniční výměny informací mezi tzv. donucovacími orgány, tedy orgány policejní povahy, v rámci předcházení, odhalování a vyšetřování trestné činnosti, stanovenou nově přijatou směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977¹ (dále též „směrnice o výměně informací“), pokud tato spolupráce neprobíhá podle jiných předpisů Evropské unie. Jde tedy o subsidiární úpravu tzv. policejní výměny informací stanovenou sekundárním právním předpisem EU. Tím je dán i okruh vnitrostátních předpisů, které zasahuje. Tento okruh odpovídá právním předpisům určujícím pro činnost Policie České republiky, Celní správy, Vojské policie, Vězeňské služby a v neposlední řadě i Generální inspekce bezpečnostních sborů.

Směrnice o policejní výměně informací zejména prohlubuje formální požadavky na zasílání a vyřizování žádostí o informace, přičemž rozpracovává koncepci jednotných kontaktních míst jakožto uzlu přeshraniční spolupráce. Nepomíjí ani poskytování informací Europolu jakožto agentuře EU pro podporu policejní spolupráce. Stanoví dále požadavky na iniciativní poskytování informací, které mohou být v přijímajícím státě důležité pro potírání závažné trestné činnosti, jakož i požadavky na posílenou ochranu osobních údajů (specifické vymezení rozsahu předávaných osobních údajů a doby zahájení přezkumu potřebnosti jejich dalšího uchování) a jejich zabezpečení při přenosu.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 ze dne 10. května 2023 o výměně informací mezi donucovacími orgány členských států a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2006/960/SVV.

Po vynaložení značného úsilí ČR při sjednávání předpisu je podle směrnice o výměně informací možné moderovat vztahy mezi jednotlivými vnitrostátními orgány policejní povahy. Toho se využívá a v předloženém návrhu se vhodně upravují modalities výměny informací a vzájemných vztahů, přičemž se respektuje stávající nastavení materiální působnosti výše uvedených složek a jejich záměry ohledně vlastní role v zajišťování policejní výměny informací:

a. Policie České republiky

Stanoví se centrální role Policejního prezidia ČR jakožto jednotného kontaktního místa České republiky pro výměnu informací podle výše uvedené směrnice. Tento krok vyplývá jak z potřeb praxe, tak z dosavadního postavení Policejního prezidia ČR, v jehož rámci ředitelství mezinárodní policejní spolupráce plní úkoly jakožto (a) centrála SIRENE pro výměnu informací v souvislosti s využíváním Schengenského informačního systému, (b) národní ústředna mezinárodní organizace Interpol a (c) národní jednotka Evropského policejního úřadu. Lze shrnout, že většina policejní výměny informací bude probíhat právě skrze toto jednotné kontaktní místo. Ostatní výše uvedené složky se zavazují k součinnosti s Policejním prezidiem při plnění jeho povinností jednotného kontaktního místa.

Nejpodrobnější úprava se proto stanoví pro postup Policejního prezidia při podávání a vyřizování žádostí podle článků 4-6 směrnice o výměně informací, které je zatíženo největšími formálními požadavky, ale poskytuje největší jistotu spolehlivého vyřízení, jakož i povinností spravovat došlé a odeslané žádosti o informace ve zvláštním systému správy případů.

Vzhledem k různé úrovni a potřebě specializované nebo operativní výměny informací se nadále umožňuje, aby jednotlivé útvary Policie komunikovaly napřímo se svými partnerskými útvary v jiných členských státech nejen v případech, kdy takovou spolupráci nařizují předpisy Evropské unie, ale také v dalších případech, kdy to může být z operativního hlediska výhodné nebo nezbytné. V souladu s možnostmi danými směrnicí o výměně informací se v relevantních případech umožňuje i to, že příslušné útvary nemusí o probíhající výměně informovat jednotná kontaktní místa žádného zúčastněného státu.

Další významné požadavky směrnice o výměně informací se proto kladou na Policii ČR obecně. Jde zejména o povinnost v případě určitých trestných činů předávat informace do jiných členských států i bez žádosti, povinnost vyhodnotit jejich předání Europolu a povinnost používat pro přeshraniční komunikaci aplikaci sítě pro bezpečnou výměnu informací Europolu (tzv. SIENA – Secure Information Exchange Network Application), která poskytuje adekvátní prostředí pro bezpečnou výměnu informací. To není na újmu dalším kanálům výměny informací, pokud je stanoví jiné předpisy EU nebo pokud je jejich použití operativně odůvodněné.

Dílčí, ale nikoli nepodstatnou, úpravou, je zjednodušení možnosti komunikace policie při plnění jejich úkolů se všemi orgány veřejné moci, včetně moci soudní.

b. Celní správa

Transpoziční úprava respektuje zvláštní postavení Celní správy, jakožto orgánu poskytujícího přeshraniční správní spolupráci v celních a souvisejících věcech, a policejní spolupráci ve věcech trestních spadajících do jeho působnosti.

Samostatné postavení Generálního ředitelství cel se projevuje v jeho postavení tzv. „určeného donucovacího orgánu“, které jej opravňuje zasílat samostatné žádosti o informace na jednotná kontaktní místa členských států nezávisle na Policejním prezidiu ČR. Standardní žádosti z jiných členských států ovšem budou přicházet na české jednotné kontaktní místo – Policejní prezidium ČR. To ovšem nevylučuje, aby partnerské orgány z jiných členských států obracely na Generální ředitelství cel přímo podle jiných ustanovení směrnice o výměně informací. V ostatních ohledech tedy bude Generální ředitelství cel, podobně jako některé specializované útvary Policie ČR, samostatným orgánem pro výměnu informací nejen v případech, kdy takovou spolupráci nařizují předpisy Evropské unie, ale také v dalších případech, kdy to může být z operativního hlediska výhodné nebo nezbytné. V souladu s možnostmi danými směrnicí o výměně informací se v relevantních případech umožňuje i to, že Generální ředitelství cel nemusí o probíhající výměně informovat jednotná kontaktní místa žádného zúčastněného státu.

Relevantní významné požadavky směrnice o výměně informací se proto kladou i na Generální ředitelství cel. Jde zejména o povinnost v případě určitých trestných činů

předávat informace do jiných členských států i bez žádosti, povinnost vyhodnotit jejich předání Europolu a povinnost používat pro přeshraniční komunikaci aplikaci sítě pro bezpečnou výměnu informací Europolu (tzv. SIENA – Secure Information Exchange Network Application), která poskytuje adekvátní prostředí pro bezpečnou výměnu informací.

Specifickou úpravu vyžadují případy, které z oblasti správní spolupráce upravené jinými předpisy EU přerůstají do fáze policejní spolupráce. V takových situacích se v souladu se směrnicí o výměně informací umožňuje operativně odůvodněné dodržování již nastaveného kanálu pro výměnu informací.

c. Generální inspekce bezpečnostních sborů

Transpoziční úprava respektuje zvláštní postavení Generální inspekce bezpečnostních sborů (GIBS), jakožto orgánu svou působností zaměřeného na potírání kriminality v rámci bezpečnostních sborů.

GIBS se umožňuje oslovit samostatně napřímo partnerské orgány v jiných členských státech, přičemž nemusí v souladu s možnostmi danými směrnicí o výměně informací v relevantních případech informovat jednotná kontaktní místa žádného zúčastněného státu.

Relevantní významné požadavky směrnice o výměně informací se proto kladou i na GIBS. Jde zejména o povinnost v případě určitých trestných činů předávat informace do jiných členských států i bez žádosti, povinnost vyhodnotit jejich předání Europolu a povinnost používat pro přeshraniční komunikaci aplikaci sítě pro bezpečnou výměnu informací Europolu (tzv. SIENA – Secure Information Exchange Network Application), která poskytuje adekvátní prostředí pro bezpečnou výměnu informací. Tyto povinnosti platí v rozsahu, ve kterém GIBS nevyužívá cestu Policejního prezidia.

Generální inspekci bezpečnostních sborů se ovšem umožňuje také postupovat při výměně informací cestou Policejního prezidia ČR.

d. Vojenská policie

Transpoziční úprava respektuje zvláštní postavení Vojenské policie, jakožto orgánu svou působností zaměřeného na potírání kriminality v rámci armády.

Typické zapojení Vojenské policie do přeshraniční výměny informací v rámci Evropské unie není tak zásadní, aby odůvodňovalo posílenou úpravu práv a povinností. Předpokládá se, že Vojenská policie bude komunikovat zásadně cestou Policejního prezidia ČR, jemuž bude poskytovat součinnost a podávat návrhy. Proto se Vojenské policii stanoví jen základní úroveň požadavků plynoucích ze směrnice o výměně informací; ostatní požadavky budou plněny činností Policejního prezidia ČR.

Specifickou oblastí ovšem je působení Vojenské policie při zahraničních operacích. V takových případech bude logicky policejní spolupráce probíhat podle koordinačních mechanismů nastavených pro takovou operaci.

e. Vězeňská služba

Transpoziční úprava respektuje zvláštní postavení Vězeňské služby, jakožto orgánu svou působností zaměřeného na udržování pořádku bezpečnosti při výkonu vazby, trestu odnětí svobody a dalších činností justičních orgánů, a souvisejícího potírání kriminality.

Typické zapojení Vězeňské služby do přeshraniční výměny informací v rámci Evropské unie není tak zásadní, aby odůvodňovalo posílenou úpravu práv a povinností. Předpokládá se, že Vězeňská služba bude komunikovat zásadně cestou Policejního prezidia ČR, jemuž bude poskytovat součinnost a podávat návrhy. Proto se Vězeňské službě stanoví jen základní úroveň požadavků plynoucích ze směrnice o výměně informací; ostatní požadavky budou plněny činností Policejního prezidia ČR.

B. Směrnice o jmenné evidenci cestujících

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/681 o jmenné evidenci cestujících² byla předmětem transpozice již v roce 2019 (zejm. zákon č. 111/2019 Sb.). V mezidobí došlo k interpretaci této směrnice Soudním dvorem EU v rozsudku C-817/19 *Ligue des droits humains*, který významně změnil zejména belgickou praxi při zpracování těchto údajů. Reflexe implikací tohoto rozsudku vůči zpracování údajů jmenné evidence cestujících (PNR – Passenger Name Records) byla významnou součástí činnosti českého předsednictví v Radě Evropské unie. Pokračující diskuse mezi členskými státy již dospěla do bodu, ve kterém lze navrhnout úpravu některých parametrů zpracování údajů o cestujících v letecké dopravě v intencích výše uvedeného rozsudku, aniž to vedlo k zásadnímu narušení činnosti Policie ČR nebo jejích partnerů v rámci ČR i EU. Jde především o zavedení výběru tzv. vnitřních letů v Evropské unii. Podle výkladu Soudního dvora je zapotřebí zpracovávat údaje o cestujících ze všech letů překračujících vnější hranici EU, ale výběr letů probíhajících uvnitř EU je nutno zaměřit na lety více relevantní z hlediska potírání trestné činnosti, ledaže je členský stát aktuálně a významně ohrožen terorismem. Další změnou je o zkrácení doby uchování osobních údajů, u kterých se neprojevila zvláštní souvislost s potřebou prevence a potírání trestné činnosti v oblasti přepravy osob leteckou dopravou.

Jakkoli Soudní dvůr Evropské unie vyložil – někdy nečekaným a problematickým způsobem – i některá další ustanovení směrnice 2016/681, pro změnu nastavení vnitrostátního systému je důležitý další pokračování diskuse mezi členskými státy Evropské unie, aby kumulativní účinek dalších případných změn byl smysluplný a nikoli kontraproduktivní. Předkladatel očekává, že diskuse na evropské úrovni bude pokračovat i v souvislosti s přípravou nových předpisů o zpracování údajů v cestovních dokladech osob využívajících leteckou přepravu, které se některých otázek v určitých ohledech dotýkají.

Navržené změny se týkají pouze zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR (konkrétně jeho § 84a a § 84b).

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/681 ze dne 27. dubna 2016 o používání údajů jmenné evidence cestujících (PNR) pro prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti.

C. Výměna informací o teroristických trestných činech

Dosud platné rozhodnutí Rady 2005/971/SVV bylo plněno na základě obecných platných vnitrostátních předpisů, zejména zákona o Policii ČR a dílem trestního řádu. Přijetím směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2123³ došlo k jeho novelizaci v oblasti požadavků na posílenou ochranu osobních údajů v souvislosti s předáváním informací Europolu i dalším členským státům. Podle směrnice má jít o rozsah stanovený v oddíle B. Přílohy II nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794 o Evropském policejním úřadu. Jde o velice rozsáhlý a podrobný výčet osobních údajů, které lze (tj. nejde o povinnost) vyměňovat na úrovni EU. Malým, ale nezanedbatelným rizikem tohoto přístupu je postupné zastarávání uvedeného seznamu a vznik nejasností (drony apod.)

Vzhledem k tomu, že jiné povinnosti a modality stanovené výše uvedeným rozhodnutím Rady lze považovat za provedené pomocí platných předpisů (například společné vyšetřovací týmy jako forma justiční spolupráce), navrhuje se pouze dílčí transpoziční ustanovení, respektující roli Národní centrály proti terorismu, extremismu a kybernetické kriminalitě Služby kriminální policie a vyšetřování při potírání terorismu, které zapracovává novelizační ustanovení směrnice 2023/2123.

D. Akt o umělé inteligenci

V Evropské unii se aktuálně dokončuje přijetí návrhu Nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci a mění nařízení (EC) 300/2008, (EU) 167/2013, (EU) 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 and (EU) 2019/2144 a směrnice (EU) 2014/90, (EU) 2016/797 a (EU) 2020/1828, (akt o umělé inteligenci) (dále též „AI akt“, „nařízení o umělé inteligenci“).

Právním základem tohoto nařízení jsou:

- čl. 16 SFEU (ochrana osobních údajů) – v rozsahu, v jakém čl. 5 omezuje používání systémů umělé inteligence pro biometrickou identifikaci v „reálném čase“ na veřejně přístupných místech pro účely prosazování práva) a

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2123 ze dne 4. října 2023, kterou se mění rozhodnutí Rady 2005/671/SVV, pokud jde o jeho uvedení do souladu s pravidly Unie pro ochranu osobních údajů.

- čl. 114 SFEU (fungování vnitřního trhu) – ostatním rozsahu.

Jak uvádí recitál 38 aktu o umělé inteligenci, v rozsahu, ve kterém je čl. 16 SFEU právním základem pro ustanovení tohoto nařízení, představuje toto nařízení zvláštní úpravu zpracování biometrických údajů vůči článku 10 směrnice (EU) 2016/680, která se vztahuje na policejní a trestní justiční účely zpracování osobních údajů. Použití biometrických údajů pro vzdálenou biometrickou identifikaci fyzických osob ve veřejných prostorách v reálném čase lze proto od vstupu nařízení v účinnost provozovat pouze za podmínek zde stanovených. Jinými slovy, zpracování biometrických údajů v souvislosti s takovým použitím je tak v nařízení upraveno vyčerpávajícím způsobem.

Lze předpokládat, že Akt o umělé inteligenci nabude podle svého článku 113 účinnosti v roce 2026 (dva roky od vyhlášení). Nicméně výše uvedená vzdálená biometrická identifikace ve veřejných prostorách v reálném čase má povahu zákazu, který se uplatní již 6 měsíců po vyhlášení, ledaže členský stát splní podmínky zde uvedené.

Policie České republiky provozuje relevantní systém v rámci zajištění bezpečnosti a prevence kriminality na Letišti Václava Havla jako systém izolovaný. Aby nedošlo ke zbytečnému přerušení činnosti relevantních částí tohoto systému, předkládá se v nezbytném rozsahu transpozice podmínek vyžadovaných pro vzdálenou biometrickou identifikaci v reálném čase ve specifickém rozsahu, a to formou novelizace zákona, který již do vnitrostátního právního řádu transponoval většinu ustanovení směrnice (EU) 2016/680. Vzhledem k tomu, že vláda z důvodů ochrany vnitřní bezpečnosti předpokládá rozšíření kamerového systému na další mezinárodní letiště, umožňuje text návrhu nasazení izolovaného systému na jednom nebo více mezinárodních letištích, ale nikde jinde, jakkoli to nařízení o umělé inteligenci umožňuje. Tato kazuistická úprava sice odpovídá aktuálním naléhavým potřebám vnitřní bezpečnosti v kontextu připravovaného zákazu systémů AI pro vzdálenou biometrickou identifikaci v reálném čase, nepředstavuje však vyčerpání možností povolených nařízením o umělé inteligenci *de lege ferenda*.

Současně s oprávněními spravujícího orgánu provozovat izolovaný systém se stanoví i nové přestupky za porušení povinností tohoto orgánu (přestože by většina jednání byla postižitelná podle jiných přestupků upravujících zpracování osobních údajů), které

budou projednávány ve standardním sankčním režimu přestupků proti části první hlavy III zákona o zpracování osobních údajů.

Naopak drtivá většina pravidel Aktu o umělé inteligenci není tímto návrhem adaptována, protože (a) nesouvisí se speciální úpravou využívání biometrických údajů pro vzdálenou identifikaci v reálném čase ve veřejných prostorách při činnostech donucovacích orgánů, resp. orgánů činných v trestním řízení, (b) přesahuje působnost Ministerstva vnitra jako předkladatele.

Předmětem adaptace také nejsou různé hypotetické systémy vzdálené biometrické identifikace ve veřejných prostorách v reálném čase (např. systémy nasazené v prostorách s velkým množstvím procházejících nebo jinak se náhodně vyskytujících osob, systémy s proměnlivým geografickým rozsahem apod.).

Půjde-li o jiné systémy pro biometrickou identifikaci (tedy ty, které nefungují v reálném čase na veřejně přístupných místech), bude i nadále zpracování biometrických údajů a osobních údajů související s jejich používáním spadat pod čl. 10 výše uvedené směrnice (EU) 2016/680. Jde-li o jiné účely, než je vymáhání práva, bude se aplikovat čl. 9 nařízení (EU) 2016/679 (GDPR) a čl. 10 nařízení (EU) 2018/1725, které se vztahuje na zpracování osobních údajů institucemi a orgány EU.

E. Další oprávnění policie při pátrání po osobách

Nad rámec transpozice výše uvedených předpisů Unie a nad rámec reakce na soudní výklad směrnice o jmenné evidenci cestujících se na základě požadavků praxe navrhuje rozvinout a upřesnit oprávnění policie vzhledem k informacím o moderních formách platebního styku při pátrání po osobě a vzhledem k informacím o genetickém vybavení při určování totožnosti neznámé mrtvoly, a to úpravou ustanovení § 68 zákona o policii.

Při pátrání po osobách se navrhovaná úprava přizpůsobuje změnám právního prostředí a problémům zjištěným v praxi. Přístup k údajům o platebním styku se rozšiřuje po vzoru oprávnění exekutora a používaná terminologie se aktualizuje. Při zjišťování totožnosti neznámé mrtvoly se, v souladu s převažující povahou činnosti

policie jako donucovacího orgánu, zakotvuje zvláštní pozitivní oprávnění použít informace o genetickém vybavení osoby pravděpodobně biologicky příbuzné.

F. Další změny v právní úpravě Úřadu pro ochranu osobních údajů

Na základě iniciativy Úřadu pro ochranu osobních údajů za účelem řešení problémů, které ukázala praxe uplatňování zákona o zpracování osobních údajů, byly zpracovány níže uvedené dílčí změny tohoto zákona.

Dochází ke snížení požadavku minimálního věku pro místopředsedu Úřadu ze 40 let na věk 35 let, neboť cílem je usnadnit personální růst zaměstnanců tohoto úřadu, kdy funkce místopředsedy představuje logický stupeň kariérního růstu. Ostatní předpoklady (vč. délky praxe v oblasti ochrany osobních údajů nebo lidských práv a základních svobod) se samozřejmě nesnižují.

Mění se způsob, jakým může Úřad stanovit kritéria pro akreditaci subjektu provádějícího monitorování kodexů chování (čl. 41 odst. 3 GDPR), kritéria pro vydávání osvědčení o ochraně údajů nebo příslušných pečeti a známek (čl. 42 odst. 5 GDPR) nebo požadavky pro akreditaci subjektu pro vydávání osvědčení (čl. 43 odst. 1 písm. b) GDPR). Nově by se mělo jednat nikoli o vyhlášku, nýbrž o opatření obecné povahy z důvodů popsanych ve zvláštní části důvodové zprávy.

Vkládá se nová úprava rozhodování o kodexu chování podle čl. 40 odst. 5 GDPR. Zejména se upřesňují činnosti ÚOOÚ v oblasti kodexů, tj. jejich schvalování kodexů a akreditace subjektů pro jejich monitorování, což je využito v návrhu novely zákona o správních poplatcích, kde jsou tyto činnosti zpoplatněny. Definice těchto činností tak tvoří nezbytnou součást pro jejich zpoplatnění, které je zajištěno přiloženou novelou zákona o správních poplatcích.

G. Související změna zákona o správních poplatcích

V souvislosti s novou úpravou rozhodování ÚOOÚ o kodexech chování se navrhuje toto rozhodování zpoplatnit podle druhu rozhodnutí částkou od 5 do 30 tisíc korun. Zavedení správních poplatků a stanovení jejich výše je motivováno usměrněním

zájemců o předložení kodexů a akreditace pro monitorování kodexů chování. V případě kodexů chování jde v zásadě o to, aby návrhy kodexů chování předkládali pouze vážní zájemci. Text kodexu chování by měl pokrývat požadavky dané pokynem EDPB 1/2019 týkajícím se kodexů chování a subjektů pro monitorování podle GDPR.

Výše poplatku je stanovena na základě zkušeností nabytých od účinnosti GDPR, kde byly ÚOOÚ předkládány kodexy chování (někdy i opakovaně), které nebyly úplné a měly jen minimální přidanou hodnotu.

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Návrh je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Návrh respektuje dělbu moci (čl. 2 odst. 2 Ústavy) a ochranu, kterou právům poskytují soudy (čl. 4, čl. 90 Ústavy). Navrhovaná úprava v řadě ustanovení omezuje nebo stanoví podmínky pro shromažďování, uchování a zpracování osobních údajů, čímž v souladu s článkem 7 odst. 1 a článkem 10 Listiny základních práv a svobod lépe šetří podstatu práva osoby na soukromí, případně práva na informační sebeurčení. Navrhovaná úprava zavádí širší oprávnění policie seznamovat se při pátrání po osobách s jejich osobními údaji, což je odůvodněno komparací oprávnění policie s jinými orgány, např. soudními exekutory, jakož i praktickými poznatky o nedostatečnosti současné úpravy pro provádění pátrání po osobách v digitalizované společnosti. Na potřeby praxe reaguje též úprava zjištění totožnosti neznámé mrtvoly, která stanoví odpovídající oprávnění jen v nezbytném a přiměřeném rozsahu.

Navržená úprava vzdálené biometrické identifikace osob na veřejných prostranstvích v reálném čase snižuje obavy z neustálého sledování, které mohou nepřímo odrazovat od výkonu práva shromažďovacího (článek 19 Listiny základních práv a svobod), případně dalších základních práv, tím, že dovoluje pouze použití izolovaného systému, tedy systému omezeného na bezpečnostně citlivé prostory a objekty s nízkým výskytem nezúčastněných nebo náhodně přítomných osob.

Navržená úprava existujících pravomocí při pátrání po osobách a zjištění totožnosti neznámé mrtvoly reaguje na problémy z praxe a stanoví oprávnění jen v nezbytném a přiměřeném rozsahu, srovnatelném např. s oprávněním exekutorů.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navržená úprava transponuje požadavky směrnice 2023/977⁴ o výměně informací mezi donucovacími orgány a za tím účelem mění zákony o Policii ČR, Celní správě, Generální inspekci bezpečnostních sborů, Vojenské policii a Vězeňské službě. Navržené změny jsou odstupňované a přizpůsobené povaze činnosti výše uvedených orgánů, aniž vybočovaly ze závazků ČR plynoucích z výše uvedené směrnice.

Navržená úprava reflektuje výklad směrnice 2016/681⁵ o jmenné evidenci cestujících ze strany Soudního dvora v rozsudku C-817/19 *Ligue des droits humains* v maximálním rozsahu, který je odůvodněný (a) stavem přípravy dalších předpisů EU v této oblasti, (b) mírou porozumění mezi členskými státy ohledně dopadů rozsudku na vnitrostátní a přeshraniční praxi, (c) mírou, v níž jsou požadavky rozsudku C-817/19 *Ligue des droits humains* zajišťovány jinými předpisy, jakož i (d) skutečností, že jde doposud o jediné soudní rozhodnutí, které na úrovni EU výše uvedenou směrnicí vykládá.

Navržená úprava transponuje požadavky směrnice 2023/2123⁶ o výměně informací o teroristických trestných činech, pokud jde o zvýšení požadavků na ochranu osobních údajů.

Navržená úprava adaptuje český právní řád velmi limitovaným způsobem na zvláštní úpravu, kterou vůči pravidlům směrnice (EU) 2016/680 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů a o volném pohybu těchto údajů přináší ve vztahu ke vzdálené biometrické identifikaci fyzických osob ve veřejných prostorech v reálném čase připravované nařízení o umělé inteligenci.

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 ze dne 10. května 2023 o výměně informací mezi donucovacími orgány členských států a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2006/960/SVV.

⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/681 ze dne 27. dubna 2016 o používání údajů jmenné evidence cestujících (PNR) pro prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti.

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2123 ze dne 4. října 2023, kterou se mění rozhodnutí Rady 2005/671/SVV, pokud jde o jeho uvedení do souladu s pravidly Unie pro ochranu osobních údajů.

Další dílčí úpravy zákona o Policii v oblasti pátrání po osobách a zjišťování totožnosti neznámé mrtvolky se kromě ochrany osobních údajů nedotýkají problematiky upravené předpisy Evropské unie; v oblasti ochrany osobních údajů dodržují pravidla stanovená tzv. Trestněprávní směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680.

Předložený návrh je tak plně v souladu s předpisy Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie. Je v odpovídajícím souladu s dílčí judikaturou soudních orgánů Evropské unie a připravovanými předpisy Evropské unie.

Navržené změny obsahují řadu odkazů na prováděné nebo související předpisy Unie. Celkový referenční odkaz je uveden v poznámce pod čarou k úvodnímu ustanovení § 1 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. V ostatních návrhem dotčených zákonech takové úvodní ustanovení není a jeho vkládání by bylo neorganické. Vzhledem k tomu, že transponované předpisy Unie nezasahují většinu obsahu těchto zákonů, ale jen jejich velmi specifickou část, jsou na vhodná místa umístěny buď přímé odkazy nebo poznámky pod čarou, což je nejen zcela dostatečné, ale také přesnější a vhodnější k zajištění eurokonformní interpretace. Zároveň je uvedení těchto odkazů na konkrétní místa nezbytné, protože v řadě případů není evropská úprava výlučná, tj. závisí na tom, podle jakého konkrétního předpisu EU se v daném případě postupuje, přičemž působnost těchto předpisů není (a vzhledem k flexibilitě policejní spolupráce a rozdílům ve struktuře donucovacích orgánů mezi členskými státy ani nemůže být) odlišena s dostatečnou mírou přesnosti.

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána. Je zejména v souladu s Úmluvou o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat (vyhl. pod č. 115/2001 Sb.m.s.) a jejími protokoly, a to včetně textu této Úmluvy ve znění jejího protokolu č. 223 přijatého ve Štrasburku 10. října 2018, protože korespondující povinnosti a závazky České republiky plynoucí z předpisů evropského práva jsou zásadně přísnější a podrobnější.

Navržená úprava vzdálené biometrické identifikace v reálném čase je v souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (Glukhin proti Rusku, č. 11519/20,

rozsudek ESLP ze dne 4. července 2023, odst. 64 a násl.). Podstata případu Glukhin spočívala v tom, že vyhledané kamerové záznamy a biometricky rozeznaná podoba tváře v metru byly zpracovány pro účely řízení o přestupku (odst. 68), a to překročením pátracích oprávnění (odst. 80) na základě velmi vágního zmocnění („v souvislosti s výkonem spravedlnosti“, tj. vždy, kdy může dojít k rozhodování justice, odst. 83). Nedostatek jasnosti shledává ESLP (odst. 83) v tom, že „vnitrostátní právo neobsahuje žádná omezení o povaze situací, ve kterých lze používat technologii rozeznávání obličejů, zamýšlené účely, kategorie osob, které lze cílit, ani zpracování citlivých osobních údajů, ani žádné záruky, jako jsou povolovací řízení, postupy pro vyhodnocení, ukládání a používání údajů, kontrolní mechanismy a dostupné nápravné prostředky. Takový postup není nezbytný v demokratické společnosti, a nebyl by v žádném případě možný podle navržené úpravy. Dílem tomu brání již předpisy Unie (stanoví dozorovou pravomoc, vyžadují povolování nezávislým orgánem, omezují kategorie osob) a dílem předpisy vnitrostátní (upravují práva subjektu údajů a opravné prostředky, kterými disponuje, specifikují povolovací proces, konzultační proces, a stanoví další záruky, jako je kontrola pověřencem). Konečně postupy podle § 39a až § 39c nelze použít v rámci objasňování přestupků, což bylo blíže vysvětleno v textu k § 39b odst. 1.

5. Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

Platný právní stav v zásadě vyhovuje transponovaným předpisům práva Evropské unie. Existují ale dílčí oblasti, ve kterých platné vnitrostátní předpisy neprovádějí nové požadavky na dostatečné úrovni podrobnosti.

A. Směrnice o policejní výměně informací

Je třeba provést zejména určení Policejního prezidia ČR jako jednotného kontaktního místa, určení Generálního ředitelství cel jako tzv. „určeného donucovacího orgánu“ a stanovit všem příslušným orgánům povinnost vzájemné součinnosti. Je třeba stanovit povinnost podat informaci bez žádosti (dosavadní právní úprava umožňuje pouze volitelné podání informace, srov. např. § 80b odst. 1 zákona o Policii ČR). Orgánům, které mají mít schopnost samostatné a nezávislé výměny informací s partnerskými

orgány v jiných členských státech, je nutno stanovit možnost neinformovat jednotná kontaktní místa.

Je dále třeba stanovit požadavky na žádosti o informace, lhůty pro vyřízení přeshraničních žádostí a důvody pro odmítnutí podat informaci a nutnost respektovat jazykový režim směrnice.

Z hlediska povinností plynoucích ze směrnice je nutné legislativně stanovit možnost výjimek z používání komunikačního kanálu SIENA.

Je třeba také zjednodušit možnosti komunikace policie při plnění jejích úkolů se všemi orgány veřejné moci, včetně moci soudní.

B. Směrnice o jmenné evidenci cestujících

V této oblasti je třeba reagovat na některé části výkladu směrnice 2016/681 o jmenné evidenci cestujících, který podal rozsudkem C-817/19 Evropský soudní dvůr, přestože nejde o rozsudek určený České republice, protože Komise oznámila záměr postupně přezkoumávat transpoziční předpisy členských států. Reakce vychází z dosavadního stavu prací členských států na zhodnocení a implementaci dopadů rozsudku C-817/19. Jde zejména o stanovení povinnosti výběru relevantních letů (resp. tras, letišť nebo letových modelů) uvnitř Evropské unie. Dále jde o zkrácení dosavadní pětileté doby uchování všech údajů jmenné evidence cestujících. Tyto parametry je nutno stanovit zákonem. Je také nutno stanovit zákonem povinnost Policie k výmazu údajů z letů, které nebyly vybrány.

C. Směrnice o výměně informací o teroristických trestných činech

V této oblasti je třeba stanovit vymezení rozsahu informací, které se poskytují Europolu nebo příslušným orgánům členských států EU. Podle směrnice má jít o rozsah stanovený v oddíle B. Přílohy II nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794 o Evropském policejním úřadu. Jde o velice rozsáhlý a podrobný výčet osobních údajů, které lze (tj. nejde o povinnost) vyměňovat na úrovni EU. Protože omezení stanovené podle výše uvedeného nařízení o Europolu se bez dalšího použije

jen na předávání údajů Europolu, a nikoli na výměnu informací s příslušnými orgány jiných členských států, je nutno toto omezení stanovit zákonem. Z důvodu přehlednosti předpisu se pak uvádí toto omezení souhrnně.

D. Akt o umělé inteligenci v rozsahu vzdálené biometrické identifikace fyzických osob ve veřejných prostorech v reálném čase

Nařízení o umělé inteligenci v zásadě zakazuje provádění vzdálené biometrické identifikace fyzických osob v reálném čase ve veřejných prostorech, ledaže je splněna řada podmínek, které dílem platí bezprostředně, ale dílem musí být provedeny vnitrostátním předpisem. Obsah vnitrostátního předpisu má zahrnovat zejména stanovení nezávislého orgánu, který má činnost systému umělé inteligence povolovat, jakož i rozsah cílů a případů, pro které lze identifikaci použít, a podrobná pravidla pro povolování a požadavky na takový systém. Vzhledem k tomu, že v současné době se relevantní systém používá pouze na Letišti Václava Havla v Praze (přičemž se uvažuje o jeho rozšíření na další letiště), předkládá se pouze konkrétně zaměřená úprava, jež počítá se statickým systémem omezeným na prostory letiště (případně dalších mezinárodních letišť) a bezprostředního okolí.

E. Oprávnění policie při pátrání po osobách

Další dílčí úpravy zákona o Policii v oblasti pátrání po osobách a zjišťování totožnosti neznámé mrtvolky se kromě ochrany osobních údajů nedotýkají problematiky upravené předpisy Evropské unie; v oblasti ochrany osobních údajů dodržují pravidla stanovená tzv. Trestněprávní směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680.

F. Další změny v právní úpravě Úřadu pro ochranu osobních údajů

Z iniciativy Úřadu pro ochranu osobních údajů se provádějí dílčí a rozsahem omezené úpravy v několika oblastech jeho fungování, ve kterých je potřeba nového řešení dána poznatky z praxe.

G. Související změna zákona o správních poplatcích

V souvislosti se zpoplatněním rozhodování ÚOOÚ o kodexech chování je nezbytná i změna zákona o správních poplatcích.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Předložený návrh bude mít finanční dopad na státní rozpočet zejména s ohledem na nutnost přizpůsobit systém správy případů. Naopak by návrh neměl mít zvláštní finanční dopady na kapacity příslušných orgánů, které policejní výměnu informací již nyní zajišťují svou běžnou činností.

Používání izolovaného systému vzdálené biometrické identifikace osob v reálném čase v kontextu zajištění vnitřní bezpečnosti a prevence kriminality v prostorách Letiště Václava Havla již probíhá a jeho financování je zajištěno; navržená úprava by měla mít dílčí dopady zejména na úpravy stávajícího systému, aby vyhovoval nové regulaci, jakož i na nové administrativní procesy ve fázi přípravy požadované dokumentace k systému a ve fázi dohledu pověřence nad zařazováním biometrických údajů osob do referenční databáze. Tyto náklady se předběžně odhadují na jednotky milionů korun. Náklady na úpravy IT systému pro zpracování údajů o cestujících v letecké dopravě se předběžně odhadují na jednotky milionů korun. Náklady na úpravy IT systému pro vyřizování žádostí o přeshraniční spolupráci (podle směrnice 2023/977) se předběžně odhadují na jednotky milionů korun. Náklady na provádění směrnice o výměně informací o teroristických trestných činech se odhadují jako nevýznamné. Celkové náklady lze tedy odhadnout na 5-15 milionů korun. Zmíněné finanční dopady na státní rozpočet budou vykryty v rámci schválených výdajových limitů dotčených kapitol, případně budou projednány s Ministerstvem financí při sestavování návrhu státního rozpočtu.

U navrhované úpravy nelze předpokládat jakýkoli negativní vliv v oblasti sociální, v oblasti dopadů na rodiny, nebo na životní prostředí. Vliv izolovaného systému vzdálené biometrické identifikace v reálném čase na základní práva bude předmětem zvláštního vyhodnocení, které bude součástí povolovacího procesu.

Dopad na podnikatelské prostředí se také nepředpokládá, protože navržená úprava se v zásadě podnikatelů netýká. Nebude znamenat ani změnu pro letecké dopravce, u kterých se nepředpokládá změna poskytování údajů jmenné evidence cestujících (omezení zpracování těchto údajů budou implementována na straně Policie ČR). Pokud jde o subjekty, jejichž žádosti na Úřad pro ochranu osobních údajů budou zpoplatněné, vychází se z dosavadních zkušeností s tím, že návrhy kodexů chování nepředkládají vždy pouze vážní zájemci.

7. Zhodnocení dopadu navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava nestanovuje odchylky ve vztahu k zákazu diskriminace, nezavádí žádné rozdíly na základě pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení. Navrhovaná právní úprava není rovněž v rozporu se zákonem č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

Navrhovaná právní úprava nemá bezprostřední ani sekundární dopady na rovnost mužů a žen a nevede k diskriminaci jednoho z pohlaví, neboť nijak nerozlišuje ani nezvýhodňuje jedno z pohlaví a nestanoví pro ně odlišné podmínky.

8. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

A. Směrnice o policejní výměně informací

Účelem navrhovaného zpracování osobních údajů je provádění policejní spolupráce v rámci Evropské unie a s dalšími státy uplatňujícími předpisy k provedení směrnice 2023/977. Tento účel v současnosti zajišťují platná ustanovení novelizovaných předpisů. Nový návrh na tomto účelu nic nemění, ale upřesňuje požadavky na výměnu informací a zavádí hierarchizovanou strukturu spolupracujících orgánů policejního typu, kterou zastřešuje jednotné kontaktní místo. Návrh nic nemění ani na používání komunikační aplikace SIENA, ale stanoví její používání jako povinnost s odpovídajícími výjimkami. Návrh mírně zvyšuje potenciální zpracování osobních údajů tím, že zavádí povinnost tzv. spontánního podání informace ve kvalifikovaných případech.

V tomto ohledu návrh nepřináší zásadní nebo koncepční novinky ani nezvyšuje či nesnižuje předpokládaný objem výměny osobních údajů. Tím, že návrh stanoví lhůty pro poskytnutí odpovědi, patrně do jisté míry zvýší intenzitu výměny osobních údajů. Naopak návrh vymezením množiny možných osobních údajů, které lze předat v rámci přeshraniční spolupráce donucovacích orgánů při transpozici směrnice 2023/977, potenciálně omezuje rozsah kategorií osobních údajů, které budou zpracovávány v rámci přeshraniční policejní spolupráce podle této směrnice.

Návrh se nemůže v podstatných prvcích odchýlit od řešení přijatého na úrovni EU. Návrh zvyšuje ochranu osobních údajů tím, že žádající subjekty vede k odůvodnění účelu žádosti, popisu skutku a relevantních souvislostí i odůvodnění, proč mají být informace k dispozici v žádaném státě, i k vyžadování pouze těch kategorií osobních údajů, které jsou k dosažení účelu žádosti přiměřené a nezbytné.

Návrh také zavazuje policejní prezidium jako jednotné kontaktní místo, aby prověřovalo potřebnost dalšího zpracovávání vyměňovaných osobních údajů již do 6 měsíců od ukončení výměny informací ke každé žádosti, což přispěje ke snižování doby uchování osobních údajů v rámci systému správy případů.

B. Směrnice o jmenné evidenci cestujících

Předložený návrh posiluje ochranu soukromí tím, že reaguje na výklad směrnice 2016/681 o jmenné evidenci cestujících Soudním dvorem EU a zvyšuje přiměřenost zpracování osobních údajů (a) tím, že požaduje výběr více rizikových spojů (letů) v rámci EU, a nařizuje výmaz osobních údajů z jiných letů bez dalšího zpracování, a (b) zkracuje dobu uchování údajů jmenné evidence cestujících shromážděných z vnějších letů a z vybraných vnitřních letů EU. Za účelem výběru vnitřních letů v rámci EU stanoví zákon bližší pravidla.

C. Směrnice o výměně informací o teroristických trestných činech

Návrh pouze provádí směrnici 2023/2123, která novelizuje rozhodnutí Rady 2005/671/SVV o výměně informací o teroristických trestných činech, aby jej uvedla do souladu s tzv. Trestněprávní směrnicí 2016/680. Návrh zvyšuje ochranu osobních údajů tím, že vymezuje kategorie osobních údajů, které lze poskytnout Europolu nebo příslušným orgánům členských států EU při spolupráci podle tohoto rozhodnutí Rady ve znění této směrnice.

D. Akt o umělé inteligenci v rozsahu vzdálené biometrické identifikace fyzických osob v reálném čase ve veřejných prostorech

Účelem navrhovaného zpracování osobních údajů je legislativní zajištění možnosti používat nadále na určitých bezpečnostně citlivých místech kamerové systémy ke vzdálené biometrické identifikaci v reálném čase. Návrh přímo navazuje na již prováděné zpracování osobních údajů na Letišti Václava Havla v Praze a umožňuje obdobné zpracování rozšířit na další mezinárodní letiště. Návrh zpracovává podmínky a požadavky připravovaného nařízení o umělé inteligenci, zejména jako zásadní záruku ochrany práv a svobod osob stanoví proces a podmínky povolování vzdálené biometrické identifikace v reálném čase soudem. Návrh také v souladu s požadavky nařízení o umělé inteligenci omezuje kategorie osob, jejichž biometrické údaje lze využít v referenční databázi a posiluje dohled pověřence nad zpracováním osobních údajů.

Jakkoli nařízení u umělé inteligenci není tímto způsobem omezeno, návrh se zabývá jen dílčím případem využití systému vzdálené biometrické identifikace v reálném čase, a to statického izolovaného systému. Návrh pomíjí jiné možné systémy, například statické systémy umístěné na jiném místě než na mezinárodním letišti, nebo dynamické spouštění velkého množství kamer ve velkém městě na krátkou dobu ve snaze o lokalizaci určitých osob, protože nalezení rovnováhy mezi veřejným zájmem a lidskými právy a svobodami by se řídilo jinými faktory a protože takové systémy orgány vymáhání práva v současnosti nevyužívají a není tedy nezbytné navrhnout urychlené přijetí jejich nové legislativní úpravy. Relativně kazuistická úprava sice odpovídá aktuálním naléhavým potřebám vnitřní bezpečnosti v kontextu připravovaného zákazu systémů AI pro vzdálenou biometrickou identifikaci v reálném čase, nepředstavuje však vyčerpání možností povolených nařízením o umělé inteligenci de lege ferenda.

E. Oprávnění policie při pátrání po osobách

Účelem navrhovaného zpracování osobních údajů je legislativní řešení problémů, se kterými se setkává praxe při uplatňování již

Celkově lze shrnout, že předložený návrh ve svých částech A. – D. zvyšuje ochranu soukromí a osobních údajů oproti současnému stavu. Nová oprávnění, která zasahují do práva na ochranu soukromí a osobních údajů, se zavádí v části E., a to v rozsahu limitovaném na řešení problémů, na které naráží současná praxe.

9. Zhodnocení korupčních rizik

Návrh nepřijímá žádná opatření, ve kterých by bylo možné spatřovat potenciální korupční rizika.

10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Návrh má částečně pozitivní dopad na bezpečnost České republiky ve vztahu k posílení výměny informací mezi donucovacími orgány.

Návrh má částečně negativní dopad na bezpečnost České republiky, protože:

- omezením zpracování údajů o cestujících dojde ke snížení schopnosti Policie ČR odhalovat rizikové cestující v letecké dopravě,
- omezením uchování údajů o cestujících dojde ke snížení schopnosti Policie ČR poskytovat orgánům činným v trestním řízení údaje o cestovní historii podezřelých, obětí a dalších relevantních osob,
- omezením kategorií osobních údajů, které lze předat v rámci přeshraniční spolupráce, může v budoucnu dojít k vytvoření mezer ve schopnosti donucovacích orgánů poskytnout nebo získat relevantní informace, bez ohledu na závažnost trestné činnosti.

Návrh má neutrální dopad na bezpečnost Letiště Václava Havla, a případně dalších mezinárodních letišť, protože stanoví podmínky, za kterých je možno pokračovat v jeho stávající ochraně pomocí systému vzdálené biometrické identifikace v reálném čase.

11. Zhodnocení souladu se zásadami pro tvorbu digitálně přívětivé legislativy

Úprava nemá vliv na oblast dotýkající se digitálně přívětivé legislativy.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

Změna zákona o Policii České republiky

K čl. I

K § 14

Vzhledem ke znění čl. 2(7) směrnice 2023/977, který nepřímou přístupnou informaci definuje jako informaci, kterou může kontaktní místo nebo donucovací orgán získat od soukromých subjektů nebo od „jiných orgánů veřejné moci“, byla pravomoc policie spolupracovat rozšířena z orgánů „veřejné správy“ na orgány „veřejné moci“, aby zahrnovala např. i soudy.

K § 68

Odstavec 3 se navrhuje upravit ohledně oprávnění policie vyžadovat údaje o platebním styku při pátrání po osobách.

Bez čísla účtu (nebo jiného jedinečného identifikátoru účtu nebo osoby) nelze zjistit další údaje o použití elektronického platebního prostředku, které by byly použitelné pro úspěšné vypátrání osoby. Pátrání se v naprosté většině případů provádí pouze podle zákona o Policii, nikoli s využitím postupů podle trestního řádu. Nelze proto získat potřebné informace například prostřednictvím centrální evidence účtů.

Vzhledem k tomu, že v současnosti je možnost využití informací k transakcím v podstatě omezena na použití platebních karet, navrhovaná úprava by přinesla značné výhody. Z dosavadní praxe lze konstatovat, že informace získané k místu a času použití platebních karet jsou efektivním nástrojem pro pátrání po osobách, ale velmi časově a administrativně náročným a tím i těžkopádným, přičemž čas bývá pro úspěšnost pátrání ten nejdůležitější faktor. Získání nezbytných informací oslovením jednotlivých bank je nepřiměřeně náročné nejen administrativně (jde o několik tisíc případů ročně), ale zejména časově (získání údajů se z jednotlivých hodin prodlužuje na celé dny). To je nepřijatelná prodleva zejména při pátrání po pohřešovaných osobách ohrožených na životě nebo zdraví. Z praxe je známa řada případů, ve kterých trvá prodleva mezi zahájením pátrání a zjištěním času a místa použití platebního prostředku příliš dlouho, takže se následně nepodaří vypátrat další pohyb osoby. Osoby mezitím opouštějí státní území, přicházejí o život apod. Navržená úprava má usnadnit zjišťování těchto údajů prostřednictvím České bankovní asociace.

Ve shodě s § 2 odst. 3 písm. h) zákona č. 370/2017 Sb., o platebním styku, se místo čísla účtu používá termín (jiný) „jedinečný identifikátor“, který se může vztahovat k osobě i k účtu.

Kromě těchto úprav v zásadě technického charakteru je podle poznatků z praxe pro úspěšné pátrání po osobách často nezbytné získat též informace „o stavu účtu a jeho změnách“. Z těchto informací lze zjistit například, že účet je ve výpovědi, v exekuci nebo se má zrušit, případně že osoba používá i jiné způsoby uskutečňování transakcí, než jsou platební karty (například platby přes internet). Při pátrání není potřebná informace o výši uskutečněné transakce, ale ta skutečnost, že nějaká transakce na nějakém účtu v nějaké bance proběhla. Analytickým vyhodnocením změn proběhlých na účtu by bylo možné směřovat pátrání do konkrétní lokality nebo ke konkrétním subjektům. Z údajů o změnách na účtu lze také zjistit místo možného pobytu osoby (např. platby za elektřinu na chatě). Jde tedy o informace, které mohou být pro pátrání po osobách podstatné.

Odstavec 5 se navrhuje doplnit o možnost odebrání biologických vzorků od osob pravděpodobně biologicky příbuzných.

Z poznatků praxe plyne, že ve výjimečných případech (méně než 1 ročně) je sice nalezena mrtvola, ale v důsledku požáru nebo jiného působení přírodních sil je zcela ztracena podoba člověka. Policie sice může s jistou pravděpodobností předpokládat totožnost neznámé mrtvoly, ale kvůli absenci srovnávacích informací pro identifikaci osoby není schopna její totožnost jednoznačně určit. Pokud osoby, které jsou pravděpodobně biologicky příbuzné, neudělí souhlas s poskytnutím a zpracováním vlastních biologických vzorků a s porovnáním informací o genetickém vybavení, nelze totožnost zemřelého člověka definitivně potvrdit.

Navrhuje se proto zavést oprávnění policie k odebrání těchto vzorků, které je přísně omezeno na konkrétní účel zjištění totožnosti neznámé mrtvoly; po porovnání informací o genetickém vybavení policie údaje získané od osoby pravděpodobně biologicky příbuzné bez zbytečného odkladu vymaže.

Vložení společného nadpisu

K ustanovením § 84a až § 84d se vkládá společný nadpis. Tato legislativně technická úprava usnadní orientaci v předpise.

K § 84a odst. 6

Úprava reflektuje rozsudek Soudního dvora ve věci C-817/19 *Ligue des droits humains*, a zapracovává požadavky tohoto rozsudku týkající se výběru letů (letišť, tras nebo cestovních modelů a vzorců), které jsou skutečně relevantní pro odhalování trestné činnosti podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/681 o jmenné evidenci cestujících. Podle citovaného rozsudku totiž členský stát nemůže shromažďovat a zpracovávat údaje jmenné evidence cestujících ze všech letů uvnitř

Evropské unie (pokud v některém členském státu nelze na základě soudem přezkoumatelného vyhodnocení konstatovat závažné a skutečné ohrožení terorismem).

Upravuje se povinnost i proces výběru letů v souladu s výše uvedeným rozsudkem. Výběr letů je však nutné racionálně ošetřit, aby nepřinášel (a) nepřiměřené náklady leteckým dopravcům, ani (b) neohrožoval operativní činnosti a vyšetřování donucovacích orgánů.

Vzhledem k tomu, že výběr letů musí reagovat na relevantní vývoj ve světě (např. selhávání státních kapacit v určité lokalitě a z toho plynoucí nejistotu ohledně obsahu zavazadel a totožnosti cestujících), čelili by letečtí dopravci často se měnícím požadavkům na rozsah předávaných údajů, včetně odpovědnosti za jeho dodržování.

Zároveň by sdělování leteckým dopravcům, které lety nebo spojení donucovací orgány za účelem prevence a potírání kriminality analyzují, a které ne, vytvořilo zásadní riziko zneužití ze strany zejména organizovaného zločinu, ať již zaměřeného na pašování drog, obchod s lidmi nebo nelegální dovozy chráněných rostlin a živočichů, nebo na jiné aktivity, jakož i pro teroristické sítě a skupiny či poskytovatele podpůrných služeb pro kriminální aktivity.

Novela proto nic nemění na povinnosti leteckých dopravců předávat policii údaje ze všech letů na základě § 69a zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví. Důvodem je snaha předejít úniku informace, na kterých letech nebude aktuálně prováděno hodnocení rizikovosti cestujících, protože zejm. organizovaný zločin by se tomu okamžitě přizpůsobil. Policie tudíž bude nadále shromažďovat údaje ze všech vnitroulních letů. Ale údaje z letů, které nebyly vybrány, budou (podle § 84b odst. 2) policií neprodleně vymazány a nebudou podrobeny žádné analýze rizikovosti.

Protože účelem zpracování údajů jmenné evidence cestujících je zejména prevence a odhalování dosud neznámé trestné činnosti, upravuje se i tzv. kontrolní výběr letů. Kontrolním výběrem letů lze mezi vybrané lety na časově omezené období zařadit i lety, ke kterým chybí informace dostačující k vyhodnocení jejich skutečné aktuální rizikovosti. Může jít o změny vyvolané různými faktory, jako jsou změny leteckých spojení, stavba nových letišť, účelové reakce kriminálního prostředí na probíhající selekci letů uvnitř Evropské unie, geopolitické změny v sousedství EU ovlivňující cestovní trasy nebo spojení využívaná organizovaným zločinem a podobně. Navrhuje se stanovit, že kontrolní výběr letů odůvodňuje zpracování údajů jmenné evidence cestujících po dobu 9 měsíců, aby byly pokryty změny v letecké dopravě, ke kterým dochází v rámci přechodů mezi letní a zimní sezónou. Informace zjištěné zpracováním údajů jmenné evidence cestujících z kontrolního výběru letů je třeba zvláště vyhodnotit, jinak není možné opětovný kontrolní výběr stejných letů. To zákon

vyjadřuje slovy „nejdéle na 9 měsíců“, přičemž z řazení vět plyne, že jde o speciální pravidlo k povinnosti aktualizovat výběr letů po 12 měsících.

Rozsudek C-817/19 (body 173 a 174) omezuje „použití systému zavedeného směrnicí PNR“ na „předávání a zpracovávání údajů PNR o letech týkajících se zejména určitých leteckých tras nebo cestovních modelů nebo určitých letišť, u nichž existují náznaky, které mohou odůvodnit takové použití“.

Jakkoli je samotný výmaz údajů také jednou z operací zpracování, je to standardní způsob, který směrnice o PNR používá pro řešení situace, kdy jednotka pro informace o cestujících (tzv. PIU, v rámci policie) obdrží údaje, která obdržet neměla (srov. články 6(1) a 13(4) směrnice 2016/681). K použití systému zavedeného směrnicí PNR tedy nedochází, protože data nejsou analyzována ani podle předem stanovených kritérií, ani jinak, ani se neukládají na příslušnou dobu pro účely řešení pozdějších dotazů, jak směrnice předpokládá.

Údaje jmenné evidence cestujících pocházející z letů, které nebyly vybrány, musí policie okamžitě po přijetí vymazat podle § 84b odst. 2. To znamená, že zpracování, které sestávalo pouze z přijetí údajů, tak nevratně končí právě výmazem, který nastává neprodleně po přijetí dat z vnitrounitních letů, které nebyly vybrány. (Policie si samozřejmě nemůže údaje sama vybírat v informačních a databázových systémech leteckých dopravců, protože evropské právo vyžaduje, aby data ze svých systémů sami letečtí dopravci aktivně předávali, což je z hlediska oddělení policejního a civilního zpracování korektnější postup.)

Jde tedy o korektní způsob zohlednění požadavku rozsudku C-817/19, protože výmaz je jediná operace zpracování, kterou každé zpracování končí.

Úprava odkazu na směrnici 2017/514

V § 84b odst. 1 v poznámce č. 43 se legislativně technicky sjednocuje odkaz na směrnici 2017/541 s formátem ostatních odkazů na obdobné předpisy Unie.

K § 84b odst. 2

Mezi povinnosti vymazat údaje se na základě rozsudku Soudního dvora ve věci C-817/19 doplňuje povinnost vymazat údaje jmenné evidence cestujících pocházející z letů uvnitř EU, které nebyly vybrány jako relevantní podle § 84a odst. 6. Jde o jediný aktuálně možný způsob zajištění selekce letů, protože z operativních důvodů není možné leteckým dopravcům nebo dokonce širší veřejnosti prozradit, které lety jsou

považovány za relevantní či rizikové z hlediska prevence a odhalování trestné činnosti, neboť by se rizikové cestující přesunuli na lety jiné.

K § 84b odst. 6 a 7

Na základě rozsudku Soudního dvora ve věci C-817/19 se zkracuje doba uchování údajů jmenné evidence cestujících z pěti na tři léta. Pouze údaje, které byly skutečně využity k plnění konkrétního úkolu souvisejícího s trestnou činností, a údaje s nimi související (vyloučení nesprávné shody, logy čili protokoly o zpracování), se uchovávají po maximální dobu pěti let.

Ke zvýšení přehlednosti úpravy stanoví odstavec 6 jen lhůtu šesti měsíců pro depersonalizaci údajů jmenné evidence cestujících. Jde o převzetí stávající úpravy, jejíž význam se nemění.

Naopak nový odstavec 7 nově a v souladu s požadavky rozsudku C-817/19 povinnost výmazu, a to odstupňovaně. Uchovací doba je nově omezena na tři léta u údajů jmenné evidence cestujících, jež nebyly po celou (tříletou) dobu uložení využity. Naopak dosavadní uchovací doba 5 let se umožňuje jen u těch údajů jmenné evidence cestujících, které již byly (v průběhu tří let od přijetí) využity k předání nebo zpracování v rámci plnění konkrétního úkolu policie (např. pokud je osoba hledaná za účelem zatčení a předání v Schengenském informačním systému, nebo pokud bylo zavazadlo osoby vyhodnocené jako rizikové z hlediska pašování drog).

K § 87

Do ustanovení § 87 se vkládá nadpis. Tato legislativně technická úprava usnadní orientaci v předpise.

K § 88

Do ustanovení § 88 se vkládá nadpis. Tato legislativně technická úprava usnadní orientaci v předpise.

K § 88a

Nadpis tohoto ustanovení se mění tak, aby zahrnoval zpracování všech informací, nejen osobních údajů, jakkoli bude zpracování osobních údajů nadále pro tuto činnost typické.

Ve stejném smyslu se z důvodů legislativní přesnosti doplněním úvodní částí odstavce 1 umožňuje předávat také informace, které z nějakého důvodu nebudou osobními údaji.

Upravuje se poznámka pod čarou č. 44, aby reflektovala aktuální stav nejdůležitějších předpisů policejní spolupráce.

K § 88b

Stávající § 88b se z důvodu větší přehlednosti předpisu přesunuje do nového § 88d.

Nový § 88b je klíčovým ustanovením pro specifikaci postupu policie při podávání a vyřizování žádostí podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977.

Směrnice o výměně informací používá pro fázi „zjišťování informací o trestném činu“ anglický termín „investigation“, který se do češtiny překládá jako „vyšetřování“. Termín „vyšetřování“ je ve směrnici 2023/977 používán velmi obecně, jak je patrné z důsledného uvádění trojice „předcházení, odhalování a vyšetřování (trestných činů)“. Nejde o ekvivalent užšího českého pojmu „vyšetřování“ podle § 161 odst. 1 tr. řádu, nýbrž zahrnuje všechny fáze zjišťování informací o trestném činu, tedy včetně objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin (srov. § 12 odst. 10 tr. řádu).

V tomto ohledu je tedy nutné termín „vyšetřování“ vykládat široce, aby zahrnoval také objasňování a prověřování relevantních skutečností. Tento termín ovšem nezahrnuje „odhalování“, jakožto prvotní fázi postihu konkrétního trestného činu, protože tu směrnice 2023/977 označuje a upravuje samostatně.

Je proto korektní takový postup, kdy se například při odmítnutí vyřízení žádosti policejním prezidiem podle § 88b odst. 5 písm. f) zákona o policii nebo při nezaslání kopie žádosti podle § 88b odst. 8 jako „vyšetřování“ chrání i fáze objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin.

U těch policejních orgánů činných v trestním řízení, jejichž působnost je omezena na dílčí fáze zjišťování informací o trestném činu (§ 161 tr. řádu, dále Vězeňská služba podle § 2 odst. 1 písm. o) zákona č. 555/1992 Sb., Celní správa podle § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 17/2012 Sb., opačně pak Vojenská policie podle § 161 odst. 7 tr. řádu), se v rámci popisu jejich činnosti resp. zachycení cílů jejich činnosti typicky uvádí příslušné dílčí fáze, tj. objasňování a prověřování, případně celní vyhledávací činnosti, které odpovídají jejich působnosti. Jde primárně o ustanovení odůvodňující urgentnost žádosti, která směřuje k umožnění dalšího postupu těchto orgánů.

Ovšem výše uvedené eurokonformní chápání pojmu „vyšetřování“ se musí promítnout jak do podpory evropské spolupráce, tak i do ochrany činnosti těchto orgánů. Proto není povinnost podávat jinému členskému státu spontánní informace u příslušných orgánů omezena na účely „prověřování“ nebo „celní vyhledávací činnosti“. Obdobně, pokud by poskytnutí informací ohrozilo prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, ze strany Vězeňské služby nebo Celní správy, je třeba žádost odmítnout podle § 88b odst. 5 písm. f) stejně, jako kdyby již byla věc ve stadiu vyšetřování ve smyslu trestního řádu. To samozřejmě platí i pro případy, kdy již bylo zahájeno trestní stíhání a je nutno chránit činnost dalších orgánů činných v trestním řízení. Směrnice o výměně informací je založena na komunikaci centrálních jednotných kontaktních míst. Jiné přeshraniční komunikace se zpravidla musí dávat těmto národním jednotným kontaktním místům v kopii na vědomí; výjimky jsou přípustné v citlivých případech (např. ochrana svědka, vyšetřování terorismu nebo korupce v bezpečnostním sboru), které stanoví odstavec 8.

Odstavec 1 upravuje podávání žádostí podle článku 4 směrnice o výměně informací. Jde o formální žádosti o informace, které se podávají výlučně jednotným kontaktním místům ostatních států. Může je podat pouze národní jednotné kontaktní místo, případně podle vnitrostátní legislativy zvlášť určený další donucovací orgán. V České republice půjde o Generální ředitelství cel a může jít také o útvary Policie České republiky, pokud je v budoucnu určí policejní prezident podle § 90 odst. 3 (v takovém případě pro ně platí § 88b odst. 1 písm. e). Stanoví se náležitosti a další modalitty plynoucí z článku 4 odstavců 4–6 směrnice o výměně informací.

Odstavce 2 a 3 upravují jazyk odpovědi (včetně odpovědi zamítavé) a běh lhůty podle druhu příchozí žádosti, v souladu s článkem 5 odst. 1, 3 a s článkem 6 odst. 3 směrnice o výměně informací (2023/977). Vzhledem k tomu, že některé příslušné spolupracující orgány (Celní správa) mohou potřebovat souhlas soudu nebo státního zástupce s poskytnutím určitých informací a využívají proto čl. 9 směrnice o výměně informací. V tomto odstavci se tato situace reflektuje a ukládá se policejnímu prezidiu jako jednotnému kontaktnímu místu reagovat ve smysl čl. 5(2) směrnice o výměně informací.

Odstavec 4 v souladu s článkem 5 odst. 3 směrnice o výměně informací stanoví povinnost policejního prezidia poskytnout kopii odpovědi národnímu kontaktnímu místu druhého státu, pokud o informace žádal jiný zvlášť pověřený orgán tohoto státu.

Odstavec 5 stanoví v souladu s článkem 6 odst. 1 směrnice o výměně informací důvody pro odmítnutí příchozí žádosti (upravené v odst. 5 a 6). V písm. a) se kromě nedostupnosti údajů pro policii (tj. zprostředkovaně i nedostatku dostupnosti plynoucí ze součinnosti jiných příslušných orgánů) specificky za účelem právní jistoty upravuje

i nesouhlas státního zástupce nebo soudce, pokud příslušný orgán, který informací disponuje, musí takový souhlas získat před jejím poskytnutím donucovacím orgánům jiného členského státu (čl. 9 směrnice o výměně informací). Jakkoli písm. b) není výslovně uvedeno ve směrnici o výměně informací, plyne z celé systematiky této směrnice a jiný výklad jejích článků 4-6 není udržitelný. Podle čl. 6 odst. 1 písm. f) bodu i) směrnice o výměně informací lze odmítat předání informací, které by ohrozilo „podstatné národní bezpečnostní zájmy“. Obdobnou formulaci obsahuje například omezení právní pomoci poskytované mezinárodním soudům podle § 158 odst. 2 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, nebo omezení poskytování informací při paralelních trestních řízeních vedených ve členských státech EU podle § 260 odst. 3 téhož zákona (což je relevantní, protože jde o transpoziční úpravu k čl. 10 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2009/948/SVV, které používá v některých jazycích stejný obrat). Jakkoli tento pojem není běžně užívaný, je třeba vycházet z toho, že „národní bezpečnost“ je autonomním pojmem práva EU a proto se přejímá v těchto intencích, aby se ČR použitím pojmu širšího (např. „veřejná bezpečnost“) nevystavila riziku, že výjimku rozšiřuje v rozporu se svými transpozičními povinnostmi. Používá se proto formulace shodná s výše uvedenými ustanoveními. Důvodová zpráva k zákonu o mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech vychází z toho, že s ohledem na věcnou úpravu půjde zejména o ochranu utajovaných informací, byť teoreticky si lze představit i okolnosti jiné. Není důvodu přistupovat k výměně informací mezi členskými státy odlišně jen kvůli tomu, že podle směrnice o výměně informací ji provádějí donucovací orgány⁷. Pokud jde o pojem „právně chráněné důležité zájmy právnické osoby“, tento pojem ani v jiném kontextu není rozpracován unijní judikaturou, nicméně v kontextu výměny informací donucovacími složkami půjde zejména o ochranu obchodního tajemství nebo informací požívajících autorskoprávní ochrany. To neznamena, že informace takto chráněné nelze vůbec do jiného členského státu předat, takové předání však nesmí nepřiměřeně poškodit zájmy právnické osoby (z odpovědi by mělo být alespoň zřejmé, které informace jsou zvláště chráněné a jak je další nakládání s nimi omezeno). Naopak není relevantní ohled na možné zásahy do pověsti nebo soukromí právnické osoby, protože výměna informací probíhá podle zákona, typicky z právní povinnosti (srov. § 135 odst. 2 občanského zákoníku) při prevenci a potírání trestné činnosti a je omezena na orgány veřejné moci členských států.

⁷ Obecné politické vymezení nejdůležitějších kategorií zájmů národní bezpečnosti obsahuje Bezpečnostní strategie České republiky 2023, která uvádí tyto tři: životní, strategické a další významné (bod III, odst. 15 a násl.). Přitom *zajištění* vnitřní bezpečnosti jako takové již spadá mezi strategické zájmy ČR a další *snižování* kriminality je významným zájmem. Pojem dosud není rozpracován judikaturou Soudního dvora EU.

Vzhledem k čl. 6 odst. 1 poslední pododstavec směrnice 2023/977 se umožňuje také poskytnutí částečné odpovědi, aby nedocházelo k zamítní vyřízení celé žádosti, pokud je možné alespoň část informací poskytnout.

Odstavec 6 obsahuje speciální úpravu k § 82 zákona o policii. Nejprve přibližuje tzv. systém správy případů podle čl. 16 směrnice o výměně informací. Dále stanoví, v souladu s odstavci 3 a 4 tohoto článku, že potřebnost dalšího zpracovávání osobních údajů se poprvé prověří již po 6 měsících od ukončení výměny informací (dokud je žádost předmětem doplňujících dotazů nebo upřesňujících odpovědí, nemá smysl původní dotazy vymazávat). Poté se již plně uplatní § 82 zákona o policii, tj. další přezkoumání potřebnosti dalšího zpracování se provádí v intervalu tří let. Tato speciální úprava se, v souladu s omezenou věcnou působností směrnice o výměně informací, použije jen na systém správy případů, a nepoužije na údaje zpracovávané podle jiných předpisů, byť byly zpracovávány v rámci téhož systému pro správu případů (například centrálou SIRENE v rámci podpory využívání Schengenského informačního systému).

Směrnice o výměně informací je založena na komunikaci centrálních jednotných kontaktních míst. Jiné přeshraniční komunikace se zpravidla musí dávat těmto národním jednotným kontaktním místům v kopii na vědomí; výjimky jsou přípustné v odůvodněných případech.

V souladu s tím odstavec 7 upravuje povinnost všech útvarů policie, tedy policejního prezidia ve vztahu k jednotnému kontaktnímu místu jiného státu) i ostatních útvarů, které komunikují napřímo s partnerskými donucovacími orgány podle článků 7 a 8 směrnice o výměně informací (což není třeba zvláště normovat, protože probíhá na základě obecných ustanovení a nemá směnicí stanovené formální náležitosti), posílat kopii žádosti nebo předané informace oběma národním centrálním jednotným kontaktním místům.

Naopak odstavec 8 upravuje výjimky z této povinnosti. Přeshraniční komunikace se tedy zásadně dává těmto národním jednotným kontaktním místům v kopii na vědomí; výjimky jsou přípustné v odůvodněných případech (např. ochrana svědka, vyšetřování vysoce citlivé na možný únik informací, jako je např. vyšetřování korupce v bezpečnostním sboru, jakož i vyšetřování případů terorismu typicky ve fázi před útokem). Závisí na posouzení příslušného útvaru, zda v konkrétním případě takovou výjimku využije. Mimořádná událost a krizová situace jsou pojmy převzaté z § 2 písm. b) zákona č. 239/2000 Sb. a z § 2 písm. b) zákona 240/2000 Sb.

K § 88c

Účelem nového ustanovení, které provádí směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2123, která mění rozhodnutí Rady 2005/671/SVV o výměně informací o teroristických trestných činech. Tato směrnice vede k vymezení kategorií osobních údajů, které lze o dané trestné činnosti předávat Europolu a členským státům. Řečené vymezení je uvedeno ve velmi obsáhlém oddíle B přílohy II nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794, který sice obsahuje v zásadě všechny možné kategorie osobních údajů, ale může vzhledem k technologickému vývoji jistým způsobem zastarávat. Policie, konkrétně Národní centrála proti terorismu, extremismu a kybernetické kriminalitě (jakožto útvar, jehož úkolem je boj s terorismem) bude údaje předávat v souladu se zákonem (např. trestním řádem, pokud je vedeno trestní řízení) a v případě komunikace s Europolem také podle specifického nařízení 2016/794.

k § 88d

Zde je beze změny z důvodů větší přehlednosti nově uvedeno ustanovení dosud platného § 88b, jenž byl nahrazen novou transpoziční úpravou úzce související s obecnou úpravou § 88a.

K § 90

V odstavci 2 se doplňuje, že Policejní prezidium plní úkoly jednotného kontaktního místa podle směrnice o výměně informací, čímž se provádí článek 14 této směrnice.

Zároveň se, vzhledem k ustanovení článku 16 směrnice o výměně informací, poněkud nezvykle stanoví povinnost využívat v rámci činností jednotného kontaktního místa určitý prostředek, konkrétně interní IT systém správy případů (zavedený již v § 88b odst. 6), a ne například papírovou kartotéku; policie již reálně takový systém pro zpracování informací používá a bude jej dále uzpůsobovat požadavkům směrnice o výměně informací.

Činnosti jednotného kontaktního místa budou v rámci Policejního prezidia České republiky (stejně jako již nyní jsou zajišťovány činnosti centrály SIRENE pro výměnu informací při používání Schengenského informačního systému a činnosti národní kanceláře Interpolu, jakož i řada dalších úkolů centrálního orgánu pro mezinárodní policejní spolupráci) zajišťovány Ředitelstvím mezinárodní policejní spolupráce.

Podle odstavce 3 přesto může policejní prezident určit další útvary policie, které budou moci formálně podle článků 4-6 směrnice o výměně informací žádat o informace jednotná kontaktní místa jiných států (nebudou ovšem adresátem žádostí z těchto

kontaktních míst, což směrnice neumožňuje, aby pojem jednotného kontaktního místa neztratil smysl). Jde o projev organizační pravomoci policejního prezidenta.

K § 90a

Toto ustanovení nařizuje tzv. spontánní předání informací podle článku 7 odst. 2 a 3 směrnice o výměně informací (dobrovolné spontánní předání informací je upraveno obecně v § 80a odst. 1 a § 89 zákona o policii), která stanoví, že v případě určitých závažných trestných činů jsou donucovací orgány povinny takové informace předat. Jde v zásadě o povinnost, jejíž aplikace závisí na stupni znalostí policie, tedy zda dokáže odhalit, že informace jsou potřebné v jiném státě Evropské unie. Stanoví se i možnosti v odůvodněných případech informace nepředat, a jazykový režim, v souladu s články 7 a 11 směrnice o výměně informací. Vzhledem k čl. 6 odst. 1 poslední pododstavec směrnice 2023/977 se odkazem na § 88b odst. 5 umožňuje také poskytnutí částečné odpovědi, aby nedocházelo k zamítní vyřízení celé žádosti, pokud je možné alespoň část informací poskytnout.

V souladu s dalšími ustanoveními zákona o policii (srov. např. § 84a odst. 6 nebo § 84b odst. 1) se jednoduše odkazuje na skupiny trestných jednání uvedené v příslušném předpise EU. V případě směrnice 2023/977 totiž jde, stejně jako v případě směrnice 2016/681, o přeshraniční spolupráci donucovacích orgánů různých členských států. Je-li spolupráce omezena na určitý okruh trestné činnosti jako v tomto případě, děje se to typicky jen uvedením typových trestných jednání, případně jejich obecné závažnosti vyjádřené trestní sazbou, nikoli vyčerpávající definicí konkrétních trestných činů. Není proto namístě odkazovat na konkrétní skutkové podstaty trestných činů podle českého práva, neboť členské státy nejsou povinny zavádět do svých právních řádů přesně stejné (a často ani částečně stejné) skutkové podstaty. Zároveň by se zákon ani při pouhém výčtu typových trestných jednání nedokázal vyhnout termínům, které přímo odpovídají názvům trestných činů podle vnitrostátního práva (vražda, sabotáž, znásilnění, těžké ublížení na zdraví). Podobné řešení prostým odkazem je ostatně odůvodněno i v případě typově významnějším, tedy u vymezení trestných činů, které nepodléhají přezkumu oboustranné trestnosti při předávání osob podle § 207 zákona č. 104/2013 Sb. Tím spíše je proto takové řešení přípustné u vymezení přeshraniční policejní spolupráce formou předávání informací. Některé okruhy trestné činnosti jsou navíc uvedeny v přímo účinném nařízení (2016/794 o Europolu), tudíž by bylo i problematické je duplikovat.

K § 90b

Toto ustanovení provádí článek 12 směrnice o výměně informací. Policie posoudí, pokud podává žádost o informace nebo takové informace poskytuje, zda je nezbytné

zaslat jejich kopii Europolu. Prvním předpokladem přirozeně je, že se informace týkají trestné činnosti, která spadá do mandátu Europolu. Pokud je posouzení nezbytnosti kladné, postupuje policie podle nařízení o Europolu (zejm. podle článků 3 a 4 a Přílohy I, které upravují působnost Europolu, tj. okruh relevantní kriminality, a podle ustanovení čl. 7 stanovícího zprostředkovatelskou a komunikační roli národní jednotky Europolu – v rámci Policejního prezidia – a v neposlední řadě i konkrétní požadavky na předávané informace a metadata podle článků 17 až 19, které také stanoví základní omezení Europolu při zpracování přijatých informací). S ohledem na povinnost podle čl. 12 odstavce 2 směrnice o výměně informací se výslovně stanoví podmínka souhlasu státu, od kterého byly informace získány, s jejich poskytnutím Europolu.

K § 90c

Toto ustanovení provádí článek 13 směrnice o výměně informací. Tento odstavec vstoupí v účinnost později, aby bylo možno včas splnit technické předpoklady pro plné zapojení relevantních útvarů do aplikace SIENA (Secure Information Exchange Network Application) spravované Eupolem. Projevuje se zde tendence Komise a Evropského parlamentu prioritizovat evropskou platformu předávání informací v rámci policejní spolupráce (na úkor platformy I-24/7 provozované Interpolem). Stanoví se také výjimky, které z této povinnosti směrnice povoluje, zásadní význam má možnost použití jiného komunikačního kanálu v případě aktuálního nebo předpokládaného zapojení států, které nepostupují podle směrnice o výměně informací (typicky neunijní členské státy Interpolu) ani nevyužívají SIENA, jakož i možnost zvolit jiný komunikační kanál a udržovat jej po celou dobu danou operativními potřebami (zachování jednoho kanálu komunikace v určitém případě může být naprosto podstatné pro vyloučení omylů a pro zajištění odpovídající reakce obou stran).

Vzhledem k tomu, že směrnice o výměně informací požaduje, aby tento bod byl implementován do 12. června 2027, a k náročnosti připojení různých relevantních útvarů na SIENA, navrhuje se odložení účinnosti tohoto ustanovení do 1. července 2027.

Změna zákona o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky

K čl. II

K § 21b

V zákoně o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky se zavádí nové ustanovení § 21b. Jeho první část se zabývá obecnými podmínkami přeshraniční

policejní spolupráce, které se použijí nejen na činnosti podle směrnice o výměně informací. Tato ustanovení odpovídají úpravě v ostatních novelizovaných zákonech.

Kromě toho se do § 21b doplňují ustanovení nezbytná pro specifikaci postupu Vězeňské služby při podávání a vyřizování žádostí podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977.

Směrnice o výměně informací je založena na komunikaci centrálních jednotných kontaktních míst. Jiné přeshraniční komunikace se zpravidla musí dávat těmto národním jednotným kontaktním místům v kopii na vědomí.

Vzhledem k relativně malému zapojení Vězeňské služby do přeshraniční policejní spolupráce v rámci Evropské unie byl zvolen model standardizované komunikace pouze cestou Policejního prezidia ČR. To dílčí úpravu v zákoně o Vězeňské službě zjednodušuje (není nutné stanovit komunikaci s Europol, využívání SIENA ani zasílání kopií žádostí a informací nebo výjimky z něj).

Směrnice o výměně informací používá pro fázi „zjišťování informací o trestném činu“ anglický termín „investigation“, který se do češtiny překládá jako „vyšetřování“. termín „vyšetřování“ je ve směrnici 2023/977 používán velmi obecně, jak je patrné z důsledného uvádění trojice „předcházení, odhalování a vyšetřování (trestných činů)“. Nejde o ekvivalent užšího českého pojmu „vyšetřování“ podle § 161 odst. 1 tr. řádu, nýbrž zahrnuje všechny fáze zjišťování informací o trestném činu, tedy včetně objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin (srov. § 12 odst. 10 tr. řádu).

V tomto ohledu je tedy nutné termín „vyšetřování“ vykládat široce, aby zahrnoval také objasňování a prověřování relevantních skutečností. Tento termín ovšem nezahrnuje „odhalování“, jakožto prvotní fázi postihu konkrétního trestného činu, protože tu směrnice 2023/977 označuje a upravuje samostatně.

Je proto korektní takový postup, kdy se například při odmítnutí vyřízení žádosti policejním prezidiem podle § 88b odst. 5 písm. f) zákona o policii nebo při nezaslání kopie žádosti podle § 88b odst. 8 jako „vyšetřování“ chrání i fáze objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin.

U těch policejních orgánů činných v trestním řízení, jejichž působnost je omezena na dílčí fáze zjišťování informací o trestném činu (§ 161 tr. řádu, dále Vězeňská služba podle § 2 odst. 1 písm. o) zákona č. 555/1992 Sb., Celní správa podle § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 17/2012 Sb., opačně pak Vojenská policie podle § 161 odst. 7 tr. řádu), se v rámci popisu jejich činnosti resp. zachycení cílů jejich činnosti typicky uvádí příslušné dílčí fáze, tj. objasňování a prověřování, případně celní vyhledávací činnosti,

které odpovídají jejich působnosti. Jde primárně o ustanovení odůvodňující urgentnost žádosti, která směřuje k umožnění dalšího postupu těchto orgánů.

Ovšem výše uvedené eurokonformní chápání pojmu „vyšetřování“ se musí promítnout jak do podpory evropské spolupráce, tak i do ochrany činnosti těchto orgánů. Proto není povinnost podávat jinému členskému státu spontánní informace u příslušných orgánů omezena na účely „prověřování“ nebo „celní vyhledávací činnosti“. Obdobně, pokud by poskytnutí informací ohrozilo prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, ze strany Vězeňské služby nebo Celní správy, je třeba žádost odmítnout podle § 88b odst. 5 písm. f) stejně, jako kdyby již byla věc ve stadiu vyšetřování ve smyslu trestního řádu. To samozřejmě platí i pro případy, kdy již bylo zahájeno trestní stíhání a je nutno chránit činnost dalších orgánů činných v trestním řízení. Odstavec 4 upravuje podávání žádostí podle článku 4 směrnice o výměně informací. Jde o formální žádosti o informace, které se podávají výlučně jednotným kontaktním místům ostatních států. Může je podat pouze národní jednotné kontaktní místo (Policejní prezidium ČR), případně podle vnitrostátní legislativy zvlášť určený další donucovací orgán. Vězeňské službě se tedy stanoví požadavky na návrh, který podá vůči Policejnímu prezidiu. Stanoví se náležitosti a další modalita plynoucí z článku 4 odstavců 4 a 5 směrnice o výměně informací. Vzhledem k tomu, že do působnosti Vězeňské služby spadá prověřování trestných činů, je toto upřesnění promítnuto do znění písm. b) bodu 4.

Odstavec 5 provádí tzv. spontánní předání informací podle článku 7 odst. 2 a 3 směrnice o výměně informací (dobrovolné spontánní předání informací je možné podle § 23a odst. 2 zákona o Vězeňské službě cestou Policejního prezidia), která stanoví, že v případě určitých závažných trestných činů jsou donucovací orgány povinny takové informace předat. Jde v zásadě o povinnost, jejíž aplikace závisí na stupni znalostí Vězeňské služby, tedy zda dokáže odhalit, že informace jsou potřebné v jiném státě Evropské unie.

V souladu s obdobnými ustanoveními např. zákona o policii (srov. např. § 84a odst. 6 nebo § 84b odst. 1) se jednoduše odkazuje na skupiny trestných jednání uvedené v příslušném předpise EU. V případě směrnice 2023/977 totiž jde, stejně jako v případě směrnice 2016/681, o přeshraniční spolupráci donucovacích orgánů různých členských států. Je-li spolupráce omezena na určitý okruh trestné činnosti jako v tomto případě, děje se to typicky jen uvedením typových trestných jednání, případně jejich obecné závažnosti vyjádřené trestní sazbou, nikoli vyčerpávající definicí konkrétních trestných činů. Není proto namístě odkazovat na konkrétní skutkové podstaty trestných činů podle českého práva, neboť členské státy nejsou povinny zavádět do svých právních řádů přesně stejné (a často ani částečně stejné) skutkové podstaty. Zároveň by se zákon ani při pouhém výčtu typových trestných jednání nedokázal vyhnout

termínům, které přímo odpovídají názvům trestných činů podle vnitrostátního práva (vražda, sabotáž, znásilnění, těžké ublížení na zdraví). Podobné řešení prostým odkazem je ostatně odůvodněno i v případě typově významnějším, tedy u vymezení trestných činů, které nepodléhají přezkumu oboustranné trestnosti při předávání osob podle § 207 zákona č. 104/2013 Sb. Tím spíše je proto takové řešení přípustné u vymezení přeshraniční policejní spolupráce formou předávání informací. Některé okruhy trestné činnosti jsou navíc uvedeny v přímo účinném nařízení (2016/794 o Europolu), tudíž by bylo i problematické je duplikovat.

Vzhledem ke specifickému postavení Vězeňské služby a míře jejího zapojení do přeshraniční policejní spolupráce odstavec 5 upravuje předání takové informace cestou Policejního prezidia (což je výhodné z hlediska organizačního, kvůli možnosti doplnit informace o další poznatky jiných orgánů, jakož i z hlediska zajištění překladů). Stanoví se i možnosti v odůvodněných případech informace nepředat, a to v souladu s článkem 7 směrnice o výměně informací (úprava odkazuje na § 88b odst. 5 písm. f) zákona o policii). Vzhledem k čl. 6 odst. 1 poslední pododstavec směrnice 2023/977 se (odkazem na § 88b odst. 5 zákona o policii) umožňuje také poskytnutí částečné odpovědi, aby nedocházelo k zamítání vyřízení celé žádosti, pokud je možné alespoň část informací poskytnout.

Odstavec 6 stanoví součinnost, kterou Vězeňská služba poskytuje Policejnímu prezidiu ČR (plnění úkolů jednotného kontaktního místa vzhledem ke konstrukci směrnice o výměně informací zahrnuje i komunikaci s Europolem, která splývá s plněním úkolů Národní jednotky Europolu).

Změna zákona o správních poplatcích

K čl. III

Zavedení správních poplatků a stanovení jejich výše je motivováno usměrněním zájemců o předložení kodexů a akreditace pro monitorování kodexů chování. V případě kodexů chování jde v zásadě o to, aby návrhy kodexů chování předkládali pouze vážní zájemci. Text kodexu chování by měl pokrývat požadavky dané pokynem EDPB 1/2019 týkajícím se kodexů chování a subjektů pro monitorování podle obecného nařízení o ochraně osobních údajů 2016/679 (dále též „GDPR“).

Výše poplatku je stanovena na základě zkušeností nabytých od účinnosti GDPR, kde byly ÚOOÚ předkládány kodexy chování (někdy i opakovaně), které nebyly úplné a měly jen minimální přidanou hodnotu.

V případě akreditace subjektů pro monitorování kodexů chování, jde také o to, aby žádosti předkládali pouze vážní zájemci s dostatečným odborným zázemím a

zkušenostmi, kteří se na akreditaci připraví. Účelem zavedení poplatků je tedy vyřazení subjektů, které se pokouší nahodile a opakovaně o získání akreditace.

Právní úprava však nebude bránit odborným konzultacím před předložením kodexu chování, které umožní subjektům:

- zhodnotit vhodnost použití tohoto nástroje (kodexu chování) pro doložení souladu s GDPR,
- zpracovat kodex chování na požadované odborné úrovni a v požadovaném rozsahu.

Při odhadu výše poplatků při schvalování kodexů chování a posuzování akreditace bylo přihlíženo k výši platů zaměstnanců ve služebním (odborná činnost) a pracovním poměru (administrativní činnost). Jedná se o cca 250 Kč/hod (orientačně 13. třída 12. stupeň cca 41 290 Kč u odborného posuzování a cca 160 Kč/hod (orientačně 9. třída 10. stupeň u administrativních prací). Poplatek je tak odvozen z odhadovaných nákladů vycházející orientačně z tarifního platu zaměstnanců oddělení, do jehož kompetence náleží schvalování kodexů chování a udělování akreditací.

Místo uvažované pravomoci ÚOOÚ prominout poplatek se konstruuje obvyklejší osvobození, které je přímo ze zákona na základě objektivní skutečnosti. Osvobozeny mají být tyto subjekty: nadace a nadační fondy, spolky a pobočné spolky, odborové organizace, účelová zařízení registrovaných církví a náboženských společností, obecně prospěšné společnosti a ústav. Co se týká obecně prospěšných společností, ačkoliv podle § 3080 bod 163 NOZ nové již vznikat nemohou, stávající podle § 3050 NOZ nemusely změnit právní formu.

ÚOOÚ jako předběžnou otázku posoudí splnění 2 kritérií: zda se jedná o subjekt založený k poskytování obecně prospěšných činností a souvisí-li žádost s činností, pro niž byl tento subjekt založen.

Změna zákona o Generální inspekci bezpečnostních sborů

K čl. IV

K § 48

V tomto ustanovení se právní úprava doplňuje o ustanovení nezbytná pro specifikaci postupu inspekce při podávání a vyřizování žádostí podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977. V první řadě se z důvodů legislativní přesnosti umožňuje úpravou odst. 1 a 2 v tomto režimu předávat také informace, které z nějakého důvodu nebudou osobními údaji.

Směrnice o výměně informací je založena na komunikaci centrálních jednotných kontaktních míst. Jiné přeshraniční komunikace se zpravidla musí dávat těmto

národním jednotným kontaktním místům v kopii na vědomí; výjimky jsou přípustné v citlivých případech (např. ochrana svědka, vyšetřování terorismu nebo korupce v bezpečnostním sboru), které stanoví odstavec 6. Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále též „inspekce“) bude v postavení orgánu, který typicky spolupracuje cestou Policejního prezidia ČR jakožto jednotného kontaktního místa, ale který si zachovává možnost přímé horizontální komunikace s partnerskými orgány jiných členských států (a dalších států uplatňujících směrnici o výměně informací), přičemž může také vyloučit poskytování kopie centrálním orgánům obou zemí, zejména pokud to bude potřebné kvůli ochraně integrity vyšetřování, které se může týkat také policistů.

Směrnice o výměně informací používá pro fázi „zjišťování informací o trestném činu“ anglický termín „investigation“, který se do češtiny překládá jako „vyšetřování“. termín „vyšetřování“ je ve směrnici 2023/977 používán velmi obecně, jak je patrné z důsledného uvádění trojice „předcházení, odhalování a vyšetřování (trestných činů)“. Nejde o ekvivalent užšího českého pojmu „vyšetřování“ podle § 161 odst. 1 tr. řádu, nýbrž zahrnuje všechny fáze zjišťování informací o trestném činu, tedy včetně objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin (srov. § 12 odst. 10 tr. řádu).

V tomto ohledu je tedy nutné termín „vyšetřování“ vykládat široce, aby zahrnoval také objasňování a prověřování relevantních skutečností. Tento termín ovšem nezahrnuje „odhalování“, jakožto prvotní fázi postihu konkrétního trestného činu, protože tu směrnice 2023/977 označuje a upravuje samostatně.

Je proto korektní takový postup, kdy se například při odmítnutí vyřízení žádosti policejním prezidiem podle § 88b odst. 5 písm. f) zákona o policii nebo při nezaslání kopie žádosti podle § 88b odst. 8 druhé věty jako „vyšetřování“ chrání i fáze objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin.

U těch policejních orgánů činných v trestním řízení, jejichž působnost je omezena na dílčí fáze zjišťování informací o trestném činu (§ 161 tr. řádu, dále Vězeňská služba podle § 2 odst. 1 písm. o) zákona č. 555/1992 Sb., Celní správa podle § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 17/2012 Sb., opačně pak Vojenská policie podle § 161 odst. 7 tr. řádu), se v rámci popisu jejich činnosti resp. zachycení cílů jejich činnosti typicky uvádí příslušné dílčí fáze, tj. objasňování a prověřování, případně celní vyhledávací činnosti, které odpovídají jejich působnosti. Jde primárně o ustanovení odůvodňující urgentnost žádosti, která směřuje k umožnění dalšího postupu těchto orgánů.

Ovšem výše uvedené eurokonformní chápání pojmu „vyšetřování“ se musí promítnout jak do podpory evropské spolupráce, tak i do ochrany činnosti těchto orgánů. Proto

není povinnost podávat jinému členskému státu spontánní informace u příslušných orgánů omezena na účely „prověřování“ nebo „celní vyhledávací činnosti“. Obdobně, pokud by poskytnutí informací ohrozilo prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, ze strany Vězeňské služby nebo Celní správy, je třeba žádost odmítnout podle § 88b odst. 5 písm. f) stejně, jako kdyby již byla věc ve stadiu vyšetřování ve smyslu trestního řádu. To samozřejmě platí i pro případy, kdy již bylo zahájeno trestní stíhání a je nutno chránit činnost dalších orgánů činných v trestním řízení. Odstavec 4 upravuje podávání žádostí podle článku 4 směrnice o výměně informací. Jde o formální žádosti o informace, které se podávají výlučně jednotným kontaktním místům ostatních států. Může je podat pouze národní jednotné kontaktní místo, případně podle vnitrostátní legislativy zvlášť určený další donucovací orgán. Inspekci se tedy stanoví požadavky na návrh, který podá vůči Policejnímu prezidiu. Stanoví se náležitosti a další modalities plynoucí z článku 4 odstavců 4 a 5 směrnice o výměně informací.

Odstavec 5 upravuje povinnost inspekce v případech, kdy komunikuje napřímo s partnerskými donucovacími orgány podle článků 7 a 8 směrnice o výměně informací (což není třeba zvlášť normovat, protože probíhá na základě obecných ustanovení a nemá směnicí stanovené formální náležitosti), posílat kopii žádosti nebo předané informace oběma národními centrálními jednotným kontaktním místům.

Naopak odstavec 6 upravuje výjimky z této povinnosti. Přeshraniční komunikace se tedy zásadně dává těmto národními jednotným kontaktním místům v kopii na vědomí; výjimky jsou přípustné v odůvodněných případech (např. ochrana svědka, vyšetřování vysoce citlivé na možný únik informací, jako je např. vyšetřování korupce v bezpečnostním sboru, jakož i vyšetřování případů terorismu typicky ve fázi před útokem). Závisí na posouzení příslušného útvaru, zda v konkrétním případě takovou výjimku využije. Mimořádná událost a krizová situace jsou pojmy převzaté z § 2 písm. b) zákona č. 239/2000 Sb. a z § 2 písm. b) zákona 240/2000 Sb.

Odstavec 7 provádí článek 12 směrnice o výměně informací. Inspekce posoudí, pokud podává žádost o informace nebo takové informace poskytuje, zda je nezbytné zaslat jejich kopii Europolu. Prvním předpokladem přirozeně je, že se informace týkají trestné činnosti, která spadá do mandátu Europolu. Pokud je posouzení nezbytnosti kladné, postupuje inspekce podle nařízení o Europolu (zejm. podle článků 3 a 4 a Přílohy I, které upravují působnost Europolu, tj. okruh relevantní kriminality, a podle ustanovení čl. 7 stanovícího zprostředkovatelskou a komunikační roli národní jednotky Europolu – v rámci Policejního prezidia – a v neposlední řadě i konkrétní požadavky na předávané informace a metadata podle článků 17 až 19, které také stanoví základní omezení Europolu při zpracování přijatých informací); standardně lze informace postoupit cestou Policejního prezidia jakožto útvaru zajišťujícího plnění úkolů Národní jednotky

Europolu, tuto součinnost upravuje odstavec 9. S ohledem na povinnost podle čl. 12 odstavce 2 směrnice o výměně informací se výslovně stanoví podmínka souhlasu státu, od kterého byly informace získány, s jejich poskytnutím Europolu.

Odstavec 8 nařizuje tzv. spontánní (bez žádosti) předání informací podle článku 7 odst. 2 a 3 směrnice o výměně informací (dobrovolné spontánní předání informací je upraveno obecně v § 46 písm. a) zákona o GIBS), která stanoví, že v případě určitých závažných trestných činů jsou donucovací orgány povinny takové informace předat. Jde v zásadě o povinnost, jejíž aplikace závisí na stupni znalostí inspekce, tedy zda dokáže odhalit, že informace jsou potřebné v jiném státě Evropské unie. Vzhledem k samostatnému postavení inspekce a míře jejího zapojení do přeshraniční policejní spolupráce se poskytuje možnost předat informace cestou Policejního prezidia (což může být výhodné z hlediska organizačního, kvůli možnosti doplnit informace o další poznatky jiných orgánů, jakož i z hlediska zajištění překladů). Stanoví se i možnosti v odůvodněných případech informace nepředat, a jazykový režim, v souladu s články 7 a 11 směrnice o výměně informací. Vzhledem k čl. 6 odst. 1 poslední pododstavec směrnice 2023/977 se odkazem na úpravu § 88b odst. 5 zákona o policii umožňuje také poskytnutí částečné odpovědi, aby nedocházelo k zamítní vyřízení celé žádosti, pokud je možné alespoň část informací poskytnout.

V souladu s obdobnými ustanoveními např. zákona o policii (srov. např. § 84a odst. 6 nebo § 84b odst. 1) se jednoduše odkazuje na skupiny trestných jednání uvedené v příslušném předpise EU. V případě směrnice 2023/977 totiž jde, stejně jako v případě směrnice 2016/681, o přeshraniční spolupráci donucovacích orgánů různých členských států. Je-li spolupráce omezena na určitý okruh trestné činnosti jako v tomto případě, děje se to typicky jen uvedením typových trestných jednání, případně jejich obecné závažnosti vyjádřené trestní sazbou, nikoli vyčerpávající definicí konkrétních trestných činů. Není proto namístě odkazovat na konkrétní skutkové podstaty trestných činů podle českého práva, neboť členské státy nejsou povinny zavádět do svých právních řádů přesně stejné (a často ani částečně stejné) skutkové podstaty. Zároveň by se zákon ani při pouhém výčtu typových trestných jednání nedokázal vyhnout termínům, které přímo odpovídají názvům trestných činů podle vnitrostátního práva (vražda, sabotáž, znásilnění, těžké ublížení na zdraví). Podobné řešení prostým odkazem je ostatně odůvodněno i v případě typově významnějším, tedy u vymezení trestných činů, které nepodléhají přezkumu oboustranné trestnosti při předávání osob podle § 207 zákona č. 104/2013 Sb. Tím spíše je proto takové řešení přípustné u vymezení přeshraniční policejní spolupráce formou předávání informací. Některé okruhy trestné činnosti jsou navíc uvedeny v přímo účinném nařízení (2016/794 o Europolu), tudíž by bylo i problematické je duplikovat.

Odstavec 9 stanoví součinnost inspekce poskytovanou Policejnímu prezidiu ČR (plnění úkolů jednotného kontaktního místa vzhledem ke konstrukci směrnice o výměně informací zahrnuje i komunikaci s Europolem, která splývá s plněním úkolů Národní jednotky Europolu).

K § 48 odst. 7 s odloženou účinností

S odloženou účinností bude do zákona vložen nový odstavec 7. Toto ustanovení vstoupí v účinnost později, aby bylo možno včas splnit technické předpoklady pro plné zapojení relevantních útvarů do aplikace SIENA (Secure Information Exchange Network Application) spravované Europolem. Vzhledem k tomu, že směrnice o výměně informací požaduje, aby tento bod byl implementován do 12. června 2027, a k náročnosti připojení různých relevantních sborů útvarů na SIENA, navrhuje se odložení účinnosti tohoto ustanovení do 1. července 2027.

Toto ustanovení provádí pro případy samostatné komunikace inspekce článek 13 směrnice o výměně informací. Projevuje se zde tendence Komise a Evropského parlamentu prioritizovat evropskou platformu předávání informací v rámci policejní spolupráce (na úkor platformy I-24/7 provozované Interpolem). Stanoví se také výjimky, které z této povinnosti směrnice povoluje, zásadní význam má možnost použití jiného komunikačního kanálu v případě aktuálního nebo předpokládaného zapojení států, které nepostupují podle směrnice o výměně informací (typicky neunijní členské státy Interpolu) ani nevyužívají SIENA, jakož i možnost zvolit jiný komunikační kanál a udržovat jej po celou dobu danou operativními potřebami (zachování jednoho kanálu komunikace v určitém případě může být naprosto podstatné pro vyloučení omylů a pro zajištění odpovídající reakce obou stran).

Změna zákona o Celní správě České republiky

K čl. V

K transpozici směrnice o výměně informací do zákona o Celní správě ČR lze obecně říci, že respektuje dosavadní definice a strukturu jednotlivých ustanovení, která byla určena ke specifické transpozici rámcového rozhodnutí 2006/960/SVV, pokud nebyla novou směrnicí 2023/977(EU) zcela překonána. Jednotlivá nová ustanovení se proto do jisté míry liší od ostatních předpisů jak strukturou, tak terminologicky (používá se například specifické označení „operativní informace“ nebo „donucovací orgán“).

V zásadě platí, že formální žádost podle čl. 4 směrnice o výměně informací, jejíž vyřízení je vázáno přesnými pravidly a lhůtami podle čl. 5 a 6, podávají donucovací orgány pouze skrze jednotné kontaktní místo, kterým je Policejní prezidium ČR.

Vzhledem ke zvláštnímu postavení, frekvenci přeshraniční komunikace, specifické působnosti a odborné specializaci činnosti Celní správy se však navrhuje (§ 69), aby Generální ředitelství cel (resp. pověřený celní orgán) bylo tzv. „určeným“ donucovacím orgánem, tedy aby také při svých dotazech mohlo samostatně využívat výše uvedeného posíleného režimu.

K § 67

Směrnice o výměně informací posiluje jednotná kontaktní místa a v čl. 14 odst. 4 stanoví, že budou Komisí zveřejněna v Úředním věstníku Evropské unie. Obdobně Komise zveřejní a bude aktualizovat seznam „určených“ donucovacích orgánů podle čl. 4 odst. 1 téže směrnice. Konečně definice „donucovacího orgánu“ podle čl. 2 bod 1 téže směrnice neváže okruh těchto orgánů na prohlášení členského státu. Z těchto důvodů se příslušná pasáž z ustanovení vypouští.

K § 68

Směrnice o výměně informací používá pro fázi „zjišťování informací o trestném činu“ anglický termín „investigation“, který se do češtiny překládá jako „vyšetřování“. termín „vyšetřování“ je ve směrnici 2023/977 používán velmi obecně, jak je patrné z důsledného uvádění trojice „předcházení, odhalování a vyšetřování (trestných činů)“. Nejde o ekvivalent užšího českého pojmu „vyšetřování“ podle § 161 odst. 1 tr. řádu, nýbrž zahrnuje všechny fáze zjišťování informací o trestném činu, tedy včetně objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin (srov. § 12 odst. 10 tr. řádu).

V tomto ohledu je tedy nutné termín „vyšetřování“ vykládat široce, aby zahrnoval také objasňování a prověřování relevantních skutečností. Tento termín ovšem nezahrnuje „odhalování“, jakožto prvotní fázi postihu konkrétního trestného činu, protože tu směrnice 2023/977 označuje a upravuje samostatně.

Je proto korektní takový postup, kdy se například při odmítnutí vyřízení žádosti policejním prezidiem podle § 88b odst. 5 písm. f) zákona o policii nebo při nezaslání kopie žádosti podle § 88b odst. 8 jako „vyšetřování“ chrání i fáze objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin.

U těch policejních orgánů činných v trestním řízení, jejichž působnost je omezena na dílčí fáze zjišťování informací o trestném činu (§ 161 tr. řádu, dále Vězeňská služba podle § 2 odst. 1 písm. o) zákona č. 555/1992 Sb., Celní správa podle § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 17/2012 Sb., opačně pak Vojenská policie podle § 161 odst. 7 tr. řádu), se v rámci popisu jejich činnosti resp. zachycení cílů jejich činnosti typicky uvádí

příslušné dílčí fáze, tj. objasňování a prověřování, případně celní vyhledávací činnosti, které odpovídají jejich působnosti. Jde primárně o ustanovení odůvodňující urgentnost žádosti, která směřuje k umožnění dalšího postupu těchto orgánů.

Ovšem výše uvedené eurokonformní chápání pojmu „vyšetřování“ se musí promítnout jak do podpory evropské spolupráce, tak i do ochrany činnosti těchto orgánů. Proto není povinnost podávat jinému členskému státu spontánní informace u příslušných orgánů omezena na účely „prověřování“ nebo „celní vyhledávací činnosti“. Obdobně, pokud by poskytnutí informací ohrozilo prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, ze strany Vězeňské služby nebo Celní správy, je třeba žádost odmítnout podle § 88b odst. 5 písm. f) zákona o policii stejně, jako kdyby již byla věc ve stadiu vyšetřování ve smyslu trestního řádu. To samozřejmě platí i pro případy, kdy již bylo zahájeno trestní stíhání a je nutno chránit činnost dalších orgánů činných v trestním řízení.

V odstavci 3 se vypouští poslední věta, protože na rozdíl od rámcového rozhodnutí 2006/960/SVV již není výměna informací podle směrnice 2023/977(EU) založena na oběhu formulářů.

V dalších částech tohoto ustanovení se doplňují některá pravidla nezbytná pro specifikaci postupu policie při podávání a vyřizování žádostí podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977.

Směrnice o výměně informací je založena na komunikaci centrálních jednotných kontaktních míst. Jiné přeshraniční komunikace se zpravidla musí dávat těmto národním jednotným kontaktním místům v kopii na vědomí; výjimky jsou přípustné v odůvodněných případech.

Odstavec 4 upravuje povinnost pověřeného celního orgánu jak v případech, kdy se přímo obrací na jednotné kontaktní místo druhého státu, tak v případech, kdy komunikuje napřímo s partnerskými donucovacími orgány podle článků 7 a 8 směrnice o výměně informací (což není třeba zvláště normovat, protože probíhá na základě obecných ustanovení a nemá směnicí stanovené formální náležitosti), posílat kopii žádosti nebo předané informace jednomu či oběma národním centrálním jednotným kontaktním místům.

Naopak odstavec 5 upravuje výjimky z této povinnosti. Přeshraniční komunikace se tedy zásadně dává těmto národním jednotným kontaktním místům v kopii na vědomí; výjimky jsou přípustné v odůvodněných případech (např. ochrana svědka, vyšetřování vysoce citlivé na možný únik informací, jako je např. vyšetřování korupce v bezpečnostním sboru, jakož i vyšetřování případů terorismu typicky ve fázi před útokem). Závisí na posouzení příslušného útvaru, zda v konkrétním případě takovou

výjimku využije. Mimořádná událost a krizová situace jsou pojmy převzaté z § 2 písm. b) zákona č. 239/2000 Sb. a z § 2 písm. b) zákona 240/2000 Sb.

Odstavec 6 provádí článek 12 směrnice o výměně informací. Pověřený celní orgán posoudí, pokud podává žádost o informace nebo takové informace poskytuje, zda je nezbytné zaslat jejich kopii Europolu. Prvním předpokladem přirozeně je, že se informace týkají trestné činnosti, která spadá do mandátu Europolu. Pokud je posouzení nezbytnosti kladné, postupuje pověřený celní orgán podle nařízení o Europolu (zejm. podle článků 3 a 4 a Přílohy I, které upravují působnost Europolu, tj. okruh relevantní kriminality, a podle ustanovení čl. 7 stanovícího zprostředkovatelskou a komunikační roli národní jednotky Europolu – v rámci Policejního prezidia – a v neposlední řadě i konkrétní požadavky na předávané informace a metadata podle článků 17 až 19, které také stanoví základní omezení Europolu při zpracování přijatých informací); standardně lze informace postoupit cestou Policejního prezidia jakožto útvaru zajišťujícího plnění úkolů Národní jednotky Europolu; tuto součinnost upravuje odstavec následující odstavec. S ohledem na povinnost podle čl. 12 odstavce 2 směrnice o výměně informací se výslovně stanoví podmínka souhlasu státu, od kterého byly informace získány, s jejich poskytnutím Europolu.

Odstavec 7 stanoví součinnost pověřeného celního orgánu poskytovanou Policejnímu prezidiu ČR (plnění úkolů jednotného kontaktního místa vzhledem ke konstrukci směrnice o výměně informací zahrnuje i komunikaci s Europolem, která splývá s plněním úkolů Národní jednotky Europolu).

K § 68 odst. 6 s odloženou účinností

S odloženou účinností bude do zákona vložen nový odstavec 6. Toto ustanovení vstoupí v účinnost později, aby bylo možno včas splnit technické předpoklady pro plné zapojení relevantních útvarů do aplikace SIENA (Secure Information Exchange Network Application) spravované Europolem. Vzhledem k tomu, že směrnice o výměně informací požaduje, aby tento bod byl implementován do 12. června 2027, a k náročnosti připojení různých relevantních sborů útvarů na SIENA, navrhuje se odložení účinnosti tohoto ustanovení do 1. července 2027.

Toto ustanovení provádí pro případy samostatné komunikace pověřeného celního orgánu článek 13 směrnice o výměně informací. Toto ustanovení vstoupí v účinnost později, aby bylo možno včas splnit technické předpoklady pro plné zapojení relevantních útvarů českých donucovacích orgánů do aplikace SIENA (Secure Information Exchange Network Application) spravované Europolem. Projevuje se zde tendence Komise a Evropského parlamentu prioritizovat evropskou platformu předávání informací v rámci policejní spolupráce (na úkor platformy I-24/7

provozované Interpolem). Stanoví se také výjimky, které z této povinnosti směrnice povoluje, zásadní význam má možnost použití jiného komunikačního kanálu v případě aktuálního nebo předpokládaného zapojení států, které nepostupují podle směrnice o výměně informací (typicky neunijní členské státy Interpolu) ani nevyužívají SIENA, jakož i možnost zvolit jiný komunikační kanál a udržovat jej po celou dobu danou operativními potřebami (zachování jednoho kanálu komunikace v určitém případě může být naprosto podstatné pro vyloučení omylů a pro zajištění odpovídající reakce obou stran).

K § 69

Toto ustanovení upravuje podávání žádostí podle článku 4 směrnice o výměně informací. Jde o formální žádosti o informace, které se podávají výlučně jednotným kontaktním místům ostatních států. Může je podat pouze národní jednotné kontaktní místo, případně podle vnitrostátní legislativy zvlášť určený další donucovací orgán. V České republice půjde právě o Generální ředitelství cel a může jít také o útvary Policie České republiky, pokud je v budoucnu určí policejní prezident podle § 90 odst. 3 zákona o Policii ČR. Stanoví se náležitosti a další modalita plynoucí z článku 4 odstavců 4 až 6 směrnice o výměně informací. Ustanovení tak v zásadě odpovídá § 88b odst. 1 zákona o Policii ČR, přičemž respektuje specifickou působnost Celní správy v písm. b) bodu 4.

K § 70

Toto ustanovení pro zákon o Celní správě souhrnně upravuje oba režimy tzv. „spontánního“ poskytování operativních informací, tedy poskytování informací bez žádosti.

Odstavec 1 se týká volitelného předání informací o méně závažné trestné činnosti a provádí tak článek 7 odst. 1 směrnice o výměně informací.

Naopak odstavec 2 stanoví povinnost předat operativní informace, pokud se týkají možnosti prevence nebo potírání závažné trestné činnosti uvedené v článku 2 odst. 3 směrnice o výměně informací, a tak provádí její článek 7 odst. 2. Zde směrnice o výměně informací vyžaduje, že v případě určitých závažných trestných činů jsou donucovací orgány povinny takové informace předat. Jde v zásadě o povinnost, jejíž aplikace závisí na stupni znalostí pověřeného celního orgánu, tedy zda dokáže odhalit, že informace jsou potřebné v jiném státě Evropské unie.

V tomto odstavci se v souladu s obdobnými ustanoveními např. zákona o policii (srov. např. § 84a odst. 6, § 84b odst. 1, § 88c nebo § 90a) jednoduše odkazuje na skupiny

trestných jednání uvedené v příslušném předpise EU. V případě směrnice 2023/977 totiž jde, stejně jako v případě směrnice 2016/681, o přeshraniční spolupráci donucovacích orgánů různých členských států. Je-li spolupráce omezena na určitý okruh trestné činnosti jako v tomto případě, děje se to typicky jen uvedením typových trestných jednání, případně jejich obecné závažnosti vyjádřené trestní sazbou, nikoli vyčerpávající definicí konkrétních trestných činů. Není proto namístě odkazovat na konkrétní skutkové podstaty trestných činů podle českého práva, neboť členské státy nejsou povinny zavádět do svých právních řádů přesně stejné (a často ani částečně stejné) skutkové podstaty. Zároveň by se zákon ani při pouhém výčtu typových trestných jednání nedokázal vyhnout termínům, které přímo odpovídají názvům trestných činů podle vnitrostátního práva (vražda, sabotáž, znásilnění, těžké ublížení na zdraví). Podobné řešení prostým odkazem je ostatně odůvodněno i v případě typově významnějším, tedy u vymezení trestných činů, které nepodléhají přezkumu oboustranné trestnosti při předávání osob podle § 207 zákona č. 104/2013 Sb. Tím spíše je proto takové řešení přípustné u vymezení přeshraniční policejní spolupráce formou předávání informací. Některé okruhy trestné činnosti jsou navíc uvedeny v přímo účinném nařízení (2016/794 o Europolu), tudíž by bylo i problematické je duplikovat.

Vzhledem k samostatnému postavení Celní správy a míře jejího zapojení do přeshraniční policejní spolupráce se normuje primárně samostatné předání takové informace; není však vyloučeno, aby k předání došlo cestou Policejního prezidia (což může být výhodné z hlediska organizačního, kvůli možnosti doplnit informace o další poznatky jiných orgánů, jakož i z hlediska zajištění překladů). Stanoví se i možnosti v odůvodněných případech informace nepředat, a jazykový režim, v souladu s články 7 a 11 směrnice o výměně informací.

K § 72

Dosavadní zvláštní úprava důvodů pro odmítnutí poskytnout operativní informace se sladuje s ustanovením článku 6 odst. 1 písm. f) směrnice o výměně informací. Jde zejména o upřesnění pojmu podstatné národní bezpečnostní zájmy a vložení nového důvodu pro odmítnutí v podobě právem chráněných důležitých zájmů právnických osob.

Podle čl. I. 6 odst. 1 písm. f) bodu i) směrnice o výměně informací lze odmítat předání informací, které by ohrozilo „podstatné zájmy národní bezpečnosti“ nebo by tyto zájmy poškodilo. Obdobnou formulaci obsahuje například omezení právní pomoci poskytované mezinárodním soudům podle § 158 odst. 2 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, nebo omezení poskytování

informací při paralelních trestních řízeních vedených ve členských státech EU podle § 260 odst. 3 téhož zákona (což je relevantní, protože jde o transpoziční úpravu k čl. 10 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2009/948/SVV, které používá v některých jazycích stejný obrat). Důvodová zpráva k zákonu o mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech vychází z toho, že s ohledem na věcnou úpravu půjde zejména o ochranu utajovaných informací, byť teoreticky si lze představit i okolnosti jiné. Není důvodu přistupovat k výměně informací mezi členskými státy odlišně jen kvůli tomu, že podle směrnice o výměně informací ji provádějí donucovací orgány⁸.

Pokud jde o pojem „právem chráněné důležité zájmy právnických osob“, není ani v jiném kontextu rozpracován unijní judikaturou, nicméně v kontextu výměny informací donucovacími složkami půjde zejména o ochranu obchodního tajemství nebo informací požívajících autorskoprávní ochrany. To neznamena, že informace takto chráněné nelze vůbec do jiného členského státu předat, takové předání však nesmí nepřiměřeně poškodit zájmy právnické osoby (z odpovědi by mělo být alespoň zřejmé, které informace jsou zvláště chráněné a jak je další nakládání s nimi omezeno). Naopak není relevantní ohled na možné zásahy do pověsti nebo soukromí právnické osoby, protože výměna informací probíhá podle zákona, typicky z právní povinnosti (srov. § 135 odst. 2 občanského zákoníku) při prevenci a potírání trestné činnosti a je omezena na orgány veřejné moci členských států.

Vypouští se stávající odstavec 3, který odkazoval na lhůty pro odpověď i na její formulářovou podobu v souladu s dříve platným rámcovým rozhodnutím 2006/960/SVV. Směrnice o výměně informací formulářovou komunikaci nevyžaduje.

Místo tohoto odstavce se vkládá nový odstavec 3, který upřesňuje řešení situací, ve kterých příslušné orgány Celní správy mohou potřebovat souhlas soudu nebo státního zástupce s poskytnutím určitých informací, v souladu s článkem 9 směrnice o výměně informací, tedy včetně povinnosti předat informace bez zbytečného odkladu po udělení souhlasu a povinnosti informovat o získávání (tj. zejm. podání žádosti, příp. jejím doplnění) tohoto souhlasu.

Přestože pověřený celní orgán nebude formálně samostatně vyřizovat žádosti jiných členských států podle článku 4 této směrnice (bude tak činit Policejní prezidium ČR jako jednotné kontaktní místo), takže lhůty mu nejsou (přímo) stanoveny, využije nadále toto ustanovení pro vyřízení přímých žádostí o informace i pro omezení své povinnosti poskytovat informace bez žádosti.

⁸ Obecné politické vymezení nejdůležitějších kategorií zájmů národní bezpečnosti obsahuje Bezpečnostní strategie České republiky 2023, která uvádí tyto tři: životní, strategické a další významné (bod III, odst. 15 a násl.). Přitom zajištění vnitřní bezpečnosti jako takové již spadá mezi strategické zájmy ČR a další snižování kriminality je významným zájmem. Pojem dosud není rozpracován judikaturou Soudního dvora EU.

K § 73

V tomto ustanovení se z důvodu horizontálního sjednocení obdobných ustanovení (srov. např. § 48 zákona o GIBS nebo § 88a zákona o Policii ČR) vypouští slova o schengenském prostoru. Systematicky je důležité, že v těchto případech jde o předpisy EU o policejní spolupráci, nikoli to, zda takové předpisy v daném případě zahrnují i jednotlivé přidružené schengenské státy (např. rozhodnutí 2008/615/SVV se nevztahuje na Norsko, Island apod. a byly k němu sjednávány mezinárodní dohody, které vstoupily v platnost až od 2024).

K čl. VI

V souladu se změnami provedenými v § 72 odst. 3 zákona o Celní správě se ruší vyhláška č. 287/2012 Sb., o stanovení vzorů žádostí a formulářů používaných při výměně operativních informací s členskými státy Evropské unie v rámci policejní spolupráce prováděné orgány, protože nová směrnice o výměně informací 2023/977 již neobsahuje vzory žádostí a formuláře.

Změna zákona o Vojenské policii

K čl. VII

K § 19

V tomto ustanovení se do § 19 doplňují ustanovení nezbytná pro specifikaci postupu Vojenské policie při podávání a vyřizování žádostí podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977. V první řadě se z důvodů legislativní přesnosti umožňuje úpravou nadpisu, odst. 1 a 2 v tomto režimu předávat také informace, které z nějakého důvodu nebudou osobními údaji.

V odstavci 1 se také upřesňuje, z důvodů právní jistoty, zásady enumerativnosti veřejnoprávních pretenzí i legislativně technického horizontálního sjednocení obdobných ustanovení v různých právních předpisech (srov. např. § 88a odst. 1 zákona o Policii ČR), že limity spolupráce spočívající ve zpracování informací nemohou překročit zákonné pravomoci a působnost Vojenské policie.

Směrnice o výměně informací je založena na komunikaci centrálních jednotných kontaktních míst. Jiné přeshraniční komunikace se zpravidla musí dávat těmto národním jednotným kontaktním místům v kopii na vědomí.

Vzhledem k relativně malému zapojení Vojenské policie do přeshraniční policejní spolupráce v rámci Evropské unie byl zvolen model standardizované komunikace pouze cestou Policejního prezidia ČR. To dílčí úpravu v zákoně o Vojenské policii zjednodušuje (není nutné stanovit komunikaci s Europolem, využívání SIENA ani zasílání kopií žádostí a informací nebo výjimky z něj).

Směrnice o výměně informací používá pro fázi „zjišťování informací o trestném činu“ anglický termín „investigation“, který se do češtiny překládá jako „vyšetřování“. termín „vyšetřování“ je ve směrnici 2023/977 používán velmi obecně, jak je patrné z důsledného uvádění trojice „předcházení, odhalování a vyšetřování (trestných činů)“. Nejde o ekvivalent užšího českého pojmu „vyšetřování“ podle § 161 odst. 1 tr. řádu, nýbrž zahrnuje všechny fáze zjišťování informací o trestném činu, tedy včetně objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin (srov. § 12 odst. 10 tr. řádu).

V tomto ohledu je tedy nutné termín „vyšetřování“ vykládat široce, aby zahrnoval také objasňování a prověřování relevantních skutečností. Tento termín ovšem nezahrnuje „odhalování“, jakožto prvotní fázi postihu konkrétního trestného činu, protože tu směrnice 2023/977 označuje a upravuje samostatně.

Je proto korektní takový postup, kdy se například při odmítnutí vyřízení žádosti policejním prezidiem podle § 88b odst. 5 písm. f) zákona o policii nebo při nezaslání kopie žádosti podle § 88b odst. 8 jako „vyšetřování“ chrání i fáze objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin.

U těch policejních orgánů činných v trestním řízení, jejichž působnost je omezena na dílčí fáze zjišťování informací o trestném činu (§ 161 tr. řádu, dále Vězeňská služba podle § 2 odst. 1 písm. o) zákona č. 555/1992 Sb., Celní správa podle § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 17/2012 Sb., opačně pak Vojenská policie podle § 161 odst. 7 tr. řádu), se v rámci popisu jejich činnosti resp. zachycení cílů jejich činnosti typicky uvádí příslušné dílčí fáze, tj. objasňování a prověřování, případně celní vyhledávací činnosti, které odpovídají jejich působnosti. Jde primárně o ustanovení odůvodňující urgentnost žádosti, která směřuje k umožnění dalšího postupu těchto orgánů.

Ovšem výše uvedené eurokonformní chápání pojmu „vyšetřování“ se musí promítnout jak do podpory evropské spolupráce, tak i do ochrany činnosti těchto orgánů. Proto není povinnost podávat jinému členskému státu spontánní informace u příslušných orgánů omezena na účely „prověřování“ nebo „celní vyhledávací činnosti“. Obdobně, pokud by poskytnutí informací ohrozilo prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, ze strany Vězeňské služby nebo Celní správy, je třeba žádost odmítnout podle § 88b odst. 5 písm. f) stejně, jako kdyby již byla věc ve stadiu vyšetřování ve smyslu trestního řádu. To samozřejmě platí i pro případy, kdy již bylo

zahájeno trestní stíhání a je nutno chránit činnost dalších orgánů činných v trestním řízení. Odstavec 4 upravuje podávání žádostí podle článku 4 směrnice o výměně informací. Jde o formální žádosti o informace, které se podávají výlučně jednotným kontaktním místům ostatních států. Může je podat pouze národní jednotné kontaktní místo (Policejní prezidium ČR), případně podle vnitrostátní legislativy zvlášť určený další donucovací orgán. Vojenské policii se tedy stanoví požadavky na návrh, který podá vůči Policejnímu prezidiu. Stanoví se náležitosti a další modalita plynoucí z článku 4 odstavců 4 a 5 směrnice o výměně informací. Vzhledem k tomu, že do působnosti Vojenské policie spadá prověřování trestných činů, je toto upřesnění promítnuto do znění písm. b) bodu 3.

Odstavec 5 provádí tzv. spontánní předání informací podle článku 7 odst. 2 a 3 směrnice o výměně informací (dobrovolné spontánní předání informací je upraveno obecně v § 13c písm. a) zákona o Vojenské policii), která stanoví, že v případě určitých závažných trestných činů jsou donucovací orgány povinny takové informace předat. Jde v zásadě o povinnost, jejíž aplikace závisí na stupni znalostí Vojenské policie, tedy zda dokáže odhalit, že informace jsou potřebné v jiném státě Evropské unie.

V souladu s obdobnými ustanoveními např. zákona o policii (srov. např. § 84a odst. 6 nebo § 84b odst. 1) se jednoduše odkazuje na skupiny trestných jednání uvedené v příslušném předpise EU. V případě směrnice 2023/977 totiž jde, stejně jako v případě směrnice 2016/681, o přeshraniční spolupráci donucovacích orgánů různých členských států. Je-li spolupráce omezena na určitý okruh trestné činnosti jako v tomto případě, děje se to typicky jen uvedením typových trestných jednání, případně jejich obecné závažnosti vyjádřené trestní sazbou, nikoli vyčerpávající definicí konkrétních trestných činů. Není proto namístě odkazovat na konkrétní skutkové podstaty trestných činů podle českého práva, neboť členské státy nejsou povinny zavádět do svých právních řádů přesně stejné (a často ani částečně stejné) skutkové podstaty. Zároveň by se zákon ani při pouhém výčtu typových trestných jednání nedokázal vyhnout termínům, které přímo odpovídají názvům trestných činů podle vnitrostátního práva (vražda, sabotáž, znásilnění, těžké ublížení na zdraví). Podobné řešení prostým odkazem je ostatně odůvodněno i v případě typově významnějším, tedy u vymezení trestných činů, které nepodléhají přezkumu oboustranné trestnosti při předávání osob podle § 207 zákona č. 104/2013 Sb. Tím spíše je proto takové řešení přípustné u vymezení přeshraniční policejní spolupráce formou předávání informací. Některé okruhy trestné činnosti jsou navíc uvedeny v přímo účinném nařízení (2016/794 o Europolu), tudíž by bylo i problematické je duplikovat.

Vzhledem ke specifickému postavení Vojenské policie a míře jejího zapojení do přeshraniční policejní spolupráce upravuje předání takové informace cestou Policejního prezidia (což je výhodné z hlediska organizačního, kvůli možnosti doplnit

informace o další poznatky jiných orgánů, jakož i z hlediska zajištění překladů). Stanoví se i možnosti v odůvodněných případech informace nepředat, v souladu s článkem 7 směrnice o výměně informací (úprava odkazuje na § 88b odst. 5 písm. f) zákona o policii). Vzhledem k čl. 6 odst. 1 poslední pododstavec směrnice 2023/977 se odkazem na § 88b odst. 5 zákona o policii umožňuje také poskytnutí částečné odpovědi, aby nedocházelo k zamítnutí vyřízení celé žádosti, pokud je možné alespoň část informací poskytnout.

Odstavec 6 stanoví součinnost, kterou Vojenská policie poskytuje Policejnímu prezidiu ČR (plnění úkolů jednotného kontaktního místa vzhledem ke konstrukci směrnice o výměně informací zahrnuje i komunikaci s Europolem, která splývá s plněním úkolů Národní jednotky Europolu).

Odstavec 7 je specifický pro Vojenskou policii tím, že v zájmu právní jistoty vylučuje použití pravidel provádějících směrnici o výměně informací v rámci zahraničních operací (upravených v § 2 odst. 2 písm. b) zákona o Vojenské policii). Z projednávání této směrnice totiž vyplynulo, že není úmyslem evropského zákonodárce vztáhnout její požadavky na spolupráci tak úzce navázanou na problematiku národní bezpečnosti a obrany, která je typicky vyloučena z působnosti práva EU (srov. článek 2 bod 1 této směrnice). Ostatně v rámci těchto operací zpravidla ani nejsou dány materiální a organizační podmínky pro zajištění požadované spolupráce, ani není patřičné vybočovat z forem koordinace a spolupráce nastavených pro zajištění příslušné zahraniční operace.

Změna zákona o zpracování osobních údajů

K čl. VIII

Níže uvedená ustanovení jsou navržena především za účelem stanovit vnitrostátní pravidla nezbytná k tomu, aby bylo možné využívat výjimku ze zákazu vzdálené neodkladné biometrické identifikace fyzických osob ve veřejném prostoru na mezinárodních letištích.

Předmětná ustanovení se vkládají do zákona o zpracování osobních údajů, který je společný pro různé donucovací sbory, tedy spravující orgány. Vzhledem k rizikům plynoucím z používání systémů vzdálené neodkladné biometrické identifikace ve veřejném prostoru se využívají mechanismy a instituty práva na ochranu osobních údajů. Pro případné sdílené využití systémů vzdálené neodkladné biometrické identifikace fyzických osob ve veřejném prostoru je tedy přirozeně také poskytnuta regulovaná flexibilita vycházející z předpisů Unie na ochranu osobních údajů (směrnice 2016/680); je tedy možné sdílené využití takových systémů různými

spravujícími orgány při postupu podle § 33 zákona o zpracování osobních údajů. V takových případech je třeba promítnout písemnou dohodu i do postupů podle nově navržených ustanovení, například uvést všechny relevantní pověřence v žádosti podané soudu.

Součástí návrhů je i několik dílčích ustanovení, která reagují na problémy s aplikací dosavadní úpravy v praxi Úřadu pro ochranu osobních údajů.

K § 1

Navrhuje se z důvodu dokládání transpoziční a adaptační povinnosti v poznámce pod čarou č. 2 doplnit mezi přímo použitelné předpisy, na které zákon navazuje, i nařízení o umělé inteligenci vyhlášené v Úředním věstníku pod č. 2024/1689 (dále též „AI Akt“).

K § 39a

V odstavci 1 se navazuje na definice podle článku 3 nařízení o umělé inteligenci, zejména na definici AI systému vzdálené biometrické identifikace podle bodu 42, která v souvislosti s bodem 41 upřesňuje, že takový systém pracuje se zpravidla na dálku snímanými biometrickými údaji, které porovnává s biometrickými údaji jednotlivců z referenční databáze.

Referenční databáze

Referenční databáze je klíčový pojem také pro navržená adaptační ustanovení. Tato databáze – již podle recitálu 34 AI Aktu – obsahuje údaje většího množství osob, ovšem musí jít pouze o údaje nezbytné pro dosažení sledovaného cíle. Referenční databáze proto nemůže obsahovat údaje osob, které nejsou spojeny s plněním cílů, pro které tuto (vzdálenou, v reálném čase, biometrickou, na veřejných prostranstvích) identifikaci nařízení o umělé inteligenci povoluje. Zcela nepřiměřené by nepochybně bylo, pokud by referenční databáze obsahovala biometrické údaje všech nebo velké části obyvatel. Omezením obsahu referenční databáze se proto zabývají další ustanovení návrhu.

Význam referenční databáze spočívá v tom, že osoby, které do ní nejsou zařazeny, systém z povahy věci nedokáže identifikovat. Není to technicky možné. Vliv na lidská práva a svobody nezařazených osob není nulový, ale je srovnatelný se vlivem kamerových systémů nepoužívajících biometrickou identifikaci (tj. dochází k zachycení a zpracování podoby obličeje, k porovnání takto zpracované podoby s referenční databází, ale z důvodu nenalezení referenční podoby obličeje nedochází k identifikaci osoby, ani ke zvláštnímu upozornění na neidentifikovanou osobu apod.). Protože nelze

zcela zabránit případům, kdy dojde k chybné identifikaci osoby (tedy systém umělé inteligence považuje nějakou na místě se vyskytující osobu mylně za osobu z referenční databáze), nařízení o umělé inteligenci v článku 5 odst. 3 poslední věta jasně zavádí (přímo použitelné) pravidlo, že žádné rozhodnutí s nepříznivými důsledky pro osobu nemůže být učiněno jen na základě výstupu takového systému. Spravující orgán tedy musí s náležitým šetřením práv a svobod všech osob (srov. např. § 11 odst. 3 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR) zjištěné skutečnosti v rámci své činnosti ověřit či doplnit způsobem nezávislým na systému umělé inteligence (srov. též obecněji a šířeji § 39 zákona č. 110/2019 Sb.).

Pro předmětné ustanovení jsou důležité další dvě definice z článku 3 nařízení o umělé inteligenci. Prvním je definice obratu „v reálném čase“ plynoucí z odstavce 42, kdy se připouští jak okamžitá identifikace, tak krátký odklad (aby se zamezilo obcházení regulace tím, že se výstup systému umělé o chvíli zpozdí). Proto se adaptační předpis vyhýbá pojmu „okamžitý“.

Druhým je definice „veřejně přístupného prostoru“ podle bodu 44, která zahrnuje veřejně i soukromě vlastněný prostor přístupný neurčitému množství osob, bez ohledu na „jisté podmínky přístupu“ a „případná kapacitní omezení“. Přesněji a na konkrétních příkladech tuto definici rozvádí recitál 19 takže se tato definice použije bez ohledu na činnost, pro kterou může být místo využíváno, jako je obchod (například obchody, restaurace), kavárny), služby (například banky, odborné činnosti, pohostinství), sport (například bazény, tělocvičny, stadiony), doprava (například autobusová nádraží, nádraží metra a železniční stanice, letiště, dopravní prostředky), zábava (například kina, divadla, muzea, koncertní a konferenční sály) nebo volný čas či jiné aktivity (například veřejné komunikace a náměstí, parky, lesy, dětská hřiště). Místo by mělo být klasifikováno jako veřejně přístupné také tehdy, pokud je bez ohledu na případná kapacitní nebo bezpečnostní omezení přístup podmíněn určitými předem stanovenými podmínkami, které může splnit neurčitý počet osob, jako je zakoupení vstupenky, předchozí registrace nebo dosažení určitého věku. Naproti tomu by místo nemělo být považováno za veřejně přístupné, pokud je přístup omezen na konkrétní a vymezené fyzické osoby, a to buď na základě práva Unie nebo vnitrostátního práva přímo souvisejícího s veřejnou bezpečností nebo ochranou, nebo na základě jasného projevu vůle osoby, která má nad místem příslušnou pravomoc. Samotná faktická možnost přístupu (jako např. neuzamčené dveře nebo otevřená brána v plotě) neznamena, že místo je veřejně přístupné, pokud existují náznaky nebo okolnosti, které naznačují opak (jako např. značky zakazující nebo omezující přístup). Firemní a tovární prostory, stejně jako kanceláře a pracoviště, které jsou určeny pouze pro přístup příslušných zaměstnanců a poskytovatelů služeb, jsou místy, která nejsou veřejně přístupná. Mezi veřejně přístupné prostory by neměly patřit věznice nebo

hraniční kontroly. Některé další prostory mohou být složeny jak z veřejně nepřístupných, tak z veřejně přístupných prostor, například chodba soukromého obytného domu nezbytná pro přístup k lékaři nebo na letišti. Nepatří sem ani online prostory, protože se nejedná o fyzické prostory. To, zda je daný prostor veřejně přístupný, by však mělo být určeno případ od případu s ohledem na specifika konkrétní situace. V konkrétní situaci Letiště Václava Havla to s ohledem na rozdělení prostor letiště na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 300/2008 o společných pravidlech v oblasti ochrany civilního letectví před protiprávními činy a o zrušení nařízení (ES) č. 2320/2002, které stanoví společná pravidla pro ochranu civilního letectví s cílem předcházet protiprávním činům proti civilním letadlům, které ohrožují bezpečnost civilního letectví a cestujících, znamená, že nařízení o umělé inteligenci se vztahuje na veřejně přístupné části letištního komplexu, například na odletovou a příletovou halu a veřejné prostory k nim přiléhající. I zde⁹ je provoz kamerového systému odůvodněn. Naopak část letiště, ve které se může pohybovat jen prověřený personál¹⁰ a cestující během a po pasové, resp. bezpečnostní kontrole, za veřejně přístupný prostor podle tohoto právního předpisu Unie považovat nelze.

Izolovaný systém umělé inteligence

Toto ustanovení kromě definici navazuje na druhý pododstavec čl. 5 odst. 2 nařízení o umělé inteligenci, který zdůrazňuje mj. geografické omezení systému. Ve shodě s primárním účelem návrhu, kterým je zajištění pokračování provozu systému biometrické identifikace na letišti Václava Havla jakožto specifického a vysoce citlivého komunikačního uzlu (případně uchování možnosti jeho rozšíření na další relevantní letiště) se doplňují další konkrétní omezení nad rámec nařízení o umělé inteligenci.

Izolovaný systém je definován svou geografickou stálostí a umístěním objektů a prostorů na mezinárodním letišti. To vylučuje nasazení systému na jiná místa.

Podle odstavce 2 se pro případ rozšiřování letištního kamerového systému na další mezinárodní letiště umožňuje používat tyto části jako jeden systém. V případě vybudování kamerového systému na dalším letišti je možné systém buď pojmout jako nový izolovaný systém, nebo podat novou žádost pro izolovaný systém s více součástmi, a to i formou žádosti o prodloužení povolení, s uvedením nových relevantních náležitostí.

V odstavci 3 se stanoví cíle, pro které lze do referenční databáze zařadit biometrické údaje konkrétních osob. Vzhledem k působnosti nařízení o umělé inteligenci (které se

⁹ srov. případ teroristických útoků sebevražděných útočníků s výbušninami a šrapnely v kufrech na bruselském letišti Zaventem 22. března 2016; k výbuchům došlo ve veřejně přístupné části letiště ve frontách na registraci (check-in) a odevzdání zavazadel.

¹⁰ srov. § 85e zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví

podle čl. 2 odst. 3 nevztahuje na oblasti národní bezpečnosti a obrany) se upřesňuje, že definice cílů je relevantním omezením pro všechny údaje zařazené pro plnění úkolů spravujícího orgánu podle čl. 3 bodu 46 tohoto nařízení, tj. že spravující orgány (nebo v jejich zastoupení jiné osoby) mohou takové cíle plnit pouze v rámci činností vymáhání práva. Toto vymezení cílů v písm. a) až d) pak odpovídá článku 5 odst. 1 písm. h) nařízení o umělé inteligenci a převážně přebírá jeho terminologii. Byť je nutno vycházet z toho, že některé pojmy a obraty mají v oblasti práva EU autonomní význam nebo takového významu v daném kontextu mohou nabýt, v zájmu právní jistoty se jednání uvedená v čl. 5 odst. 1 písm. h) bodu i) nařízení o umělé inteligenci („oběti únosu, obchodování s lidmi nebo sexuálního vykořisťování lidí“) specifikují jako oběti trestného činu proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti (§ 185 – 193b tr. zák.), únosu dítěte a osoby stížená duševní poruchou (§ 200 tr. zák.), zavlčení (§ 172 tr. zák.) nebo obchodování s lidmi (§ 168 tr. zák.).

V odstavci 4 se stanoví 72hodinová lhůta pro splnění oznamovací povinnosti vůči Úřadu pro ochranu osobních údajů, stanovené podle článku 5 odst. 4 nařízení o umělé inteligenci. Jakkoli toto nařízení vyžaduje též podání zprávy orgánu dozoru nad trhem, v podmínkách ČR tyto instituce efektivně splývají. Není žádný důvod předpokládat, že by pátrání po osobách, jako zvláštní činnost neupravenou procesními předpisy, prováděly pomocí izolovaného systému justiční orgány (soudy a státní zastupitelství), které podléhají jiným dozorovým orgánům, než je ÚOOÚ. V praxi budou izolovaný systém vždy jako součást pátrání provozovat tzv. donucovací orgány (Policie ČR, GIBS, Vojenská policie, Celní správa nebo Vězeňská služba), které podléhají dozoru ÚOOÚ nad zpracováním osobních údajů. Povolený izolovaný systém se v souladu s čl. 6 odst. 3 nařízení o umělé inteligenci stává vysoce rizikovým systémem ve smyslu jeho Přílohy III bodu 1 písm. a). Takový systém podle článku 74 odst. 8 nařízení o umělé inteligenci podléhá tomu orgánu dozoru nad trhem, který je dozorovým úřadem buď podle nařízení (EU) 2016/679 nebo podle směrnice (EU) 2016/680. V ČR je v obou případech tímto dozorovým úřadem, ve vztahu k donucovacím orgánům, pouze ÚOOÚ.

V odstavci 5 se upřesňuje zacházení s biometrickými údaji vzniklými zpracováním zobrazení osob, nezařazených v referenční databázi. Jde tedy o údaje osob, jejichž podoba byla zachycena příslušnými kamerami izolovaného systému a zpracována do podoby biometrických údajů. Nemohlo ovšem dojít ke ztotožnění těchto osob, protože nebyly zařazeny do referenční databáze. Proto nedošlo k jejich identifikaci, natož k následnému zásahu spravujícího orgánu, v reálném čase, a na takový případ se nevztahuje přímo zákaz podle čl. 5 odst. 1 písm. h) ani podmínky jeho překonání podle čl. 5 odst. 2 až 5 nařízení o umělé inteligenci. Systematicky tyto situace spadají do úpravy čl. 26 odst. 10 nařízení o umělé inteligenci, tj. mezi případy ex post identifikace.

Doba výmazu těchto údajů se stanoví na 90 dní. Během této doby budou pořízené biometrické údaje oddělené od jiných evidencí a bude možné je zpřístupnit jen v případě, že takový postup povolí soud (postupem podle § 8 odst. 5 tr. řádu) v rámci řízení o relevantním trestném činu podle nařízení o umělé inteligenci. Tím se dodržují všechny požadavky nařízení o umělé inteligenci, neboť primární biometrické zpracování provedl soudem povolený systém, a sekundární využití údajů je výlučně za účelem dosažení konkrétního, nařízením o umělé inteligenci výslovně aprobovaného, cíle, opět dle požadavků tohoto nařízení povoleno soudem. Po uplynutí uchovací lhůty 90 dnů má bez odkladu dojít k automatické likvidaci takto pořízených osobních údajů. V této oddělené evidenci tedy nebudou vedena data starší 90 dnů; to však neznamena současný výmaz relevantních údajů z trestního spisu nebo jiných podkladů používaných v konkrétním trestním řízení, pokud byl přístup k evidenci povolen soudem a toto zpracování přineslo informace využívané v daném řízení. O každém přístupu podle tohoto odstavce se informuje dozorový orgán (ÚOOÚ).

K § 39b

Toto ustanovení představuje základní rámec pro využívání izolovaného systému. Stanoví režim povolení příslušného soudu, jakož i přesné kategorie osob, jejichž biometrické údaje je možné zařadit do referenční databáze. Tyto kategorie jsou pojaty jako užší, než by umožňovaly cíle podle § 39a odst. 3, což umožňuje systémově přesněji posoudit typovou přiměřenost a nezbytnost jejich systémového zařazení do referenční databáze. Tento způsob činnosti (rozeznávání obličejů pomocí kamerového systému) se vyznačuje paralelním pátráním po větším množství osob.

Pokud bude třeba do referenční databáze zařadit osobu jinou, použije se § 39c. Tento rozdíl je odůvodněn tím, že v případech nepodléhajících relativně homogenním standardním kategoriím s určitou typovou závažností podle § 39b odst. 1 bude zpravidla nutné vycházet z konkrétních okolností případu.

Odstavec 1 stanoví v rámci článku 5 odst. 1 písm. h) nařízení o umělé inteligenci čtyři kategorie osob, které lze zařadit do referenční databáze. Vždy jde buď o osoby, po kterých spravující orgán pátrá z důvodu ohrožení jejich života a zdraví, nebo u kterých jsou již v okamžiku zařazení do referenční databáze splněny všechny zákonné podmínky pro omezení osobní svobody.

V první kategorii (písm. a) může jít jen o osoby, u kterých jsou podle příslušného ustanovení trestního řádu již splněny všechny podmínky pro omezení osobní svobody. V kategorii uvedené v bodu 1) jsou osoby podezřelé, obviněné nebo obžalované ze

spáchání některého z trestných činů stanovených přílohou II¹¹ nařízení o umělé inteligenci, je-li postižitelný nepodmíněným trestem odnětí svobody v délce alespoň 4 let, pokud je v té souvislosti třeba omezit jejich osobní svobodu (například byl soudem vydán příkaz k zadržení podle § 76a tr. řádu nebo k zatčení podle § 69 tr. řádu).

Ve druhé kategorii (písm. a) bod 2) mohou být zařazeny osoby podezřelé, obviněné nebo obžalované ze spáchání jiného trestného činu, přičemž podmínka omezení osobní svobody v kombinaci s podmínkou konkrétního ohrožení života nebo zdraví čl. 5 odst. 1 písm. h) bod ii) nařízení vede k tomu, že tato kategorie je omezena na osoby, pro které platí vazební důvod podle § 67 písm. c) tr. řádu (a byl vydán např. příkaz k zatčení podle § 69 tr. řádu). V této kategorii tedy nelze zařadit všechny osoby podezřelé, obviněné nebo obžalované ze spáchání jiného trestného činu, nýbrž pouze osoby, které lze vzít do vazby pro důvodnou obavu, že dokonají pokus trestného činu proti životu nebo zdraví, nebo se takového trestného činu, který připravovaly, dopustí. Může jít například o osobu obviněnou z pokusu obecného ohrožení podle § 272 odst. 1 tr. zák., je-li důvodná obava, že se pokusí tento trestný čin dokonat a tím někoho ohrozí na životě.

Ve třetí kategorii (písm. b) bod 1) lze zařadit mimo jiné osoby, o nichž se lze důvodně domnívat, že je ohrožen jejich život nebo zdraví, což odpovídá čl. 5 odst. 1 písm. h) bod ii) nařízení umělé inteligence z hlediska chráněných osob.

Do čtvrté kategorie (písm. b) bod 2) lze zařadit jiné osoby, po kterých bylo vyhlášeno pátrání a které lze omezit na osobní svobodě, což je dáno tím, že čl. 5 odst. 1 písm. h) bod i) nařízení o umělé inteligenci není omezený na oběti ani na osoby ohrožené. V takovém případě ovšem nesmí důvod omezení osobní svobody souviset s trestnou činností, aby nebylo obcházeno omezení stanovené pro trestnou činnost v čl. 5 odst. 1 písm. h) bod iii) nařízení o umělé inteligenci (což je výslovně vyloučeno obratem „s výjimkou osob, u kterých ...“). Vzhledem k textaci § 39b odst. 1 písm. b) bod 2 návrhu musí být všechny zákonné podmínky pro omezení osobní svobody splněny již v okamžiku zařazení osoby do referenční databáze. To znamená, že nelze využít ta ustanovení, která podmiňují omezení osobní svobody chováním osoby v relevantním časovém úseku. V praxi půjde především o případy útěků ze zabezpečovací detence nebo ústavní výchovy podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona o policii, nebo o cizince, kteří mají být podle vykonatelného rozhodnutí vyhoštěni (§ 27 odst. 1 písm. b) zákona o policii). Naopak postup podle § 39b odst. 1 písm. b) bod 2 návrhu tak z povahy věci neumožňuje souvislost s výkonem oprávnění podle § 25 ani podle písm. a), b), e), f), g) a i) ustanovení § 26 odst. 1 zákona o policii. Postupem podle § 39b odst. 1 písm. b) bod 2 návrhu lze v rozsahu § 27 odst. 1 zákona o policii využít v zásadě písm. a) a c),

¹¹ 16 trestných jednání, od terorismu po nedovolený obchod s lidskými orgány a tkáněmi.

ačkoli je možné i využití b) nebo d). Vzhledem k formulaci § 39b odst. 2 písm. b) bod 2. návrhu může být důvodem zařazení do referenční databáze jen identifikace cizince, kterého je již policista oprávněn zajistit, například cizince, jemuž byl uložen trest vyhoštění, nikoli získávání podkladů pro rozhodnutí v probíhajícím nebo potenciálním řízení o přestupku, například v oblasti pobytu cizinců. Tím není dotčeno využití informací získaných jinak, například v rámci standardního prokázání totožnosti, ke kterému dojde na území ČR.

V odstavci 2 se stanoví povolení předsedy senátu vrchního soudu jako podmínka používání izolovaného systému. Navrhuje se, aby toto povolení vydával senát příslušného vrchního soudu, neboť hlavním důvodem nezávislé kontroly je zásah do lidských práv a svobod, zejména do práva na soukromí a práva na ochranu osobních údajů, který provoz izolovaného systému představuje.

Dále se v odstavci 3 stanoví náležitosti žádosti, které dílem reflektují podmínky stanovené článkem 5 odst. 3, článkem 27 a článkem 49 AI Aktu, dílem vycházejí z náležitostí podle jiných procesních předpisů a dílem přidávají vlastní kompenzace a záruky. V tomto ohledu jde především o kontaktní údaje pověřence, který bude nad referenční databází dohlížet podle odstavce 9. V rámci posílení důrazu na korektní používání izolovaného systému a s cílem vytvořit podmínky pro lepší průkaznost a informovanost soudu při opětovném povolování nebo prodlužování činnosti izolovaného systému se vkládá také povinnost spravujícího orgánu připojit informaci o zařazování osob do referenční databáze v uplynulém období, ve kterém byl izolovaný systém již používán. Tato informace má obsahovat vypovídající údaje o rozsahu činnosti izolovaného systému, včetně informací o osobách, které byly z referenční databáze vyřazeny po intervenci pověřence podle odst. 9. Předpokládá se, že modality plnění této povinnosti budou postupně vyvinuty praxí.

V odstavci 4 se stanoví postup pro doplnění náležitostí nebo odstranění jiných vad žádosti. Stanoví se také dostatečně dlouhá lhůta pro rozhodnutí soudu, která by měla odpovídat systémové povaze rozhodnutí, protože se předpokládá konstantní činnost systému v daných parametrech. Tomu odpovídá i doba, na kterou lze povolení udělit, resp. po kterou lze povolení prodlužovat, v odstavci 8.

V odstavci 5 se zpracovávají požadavky čl. 5 odst. 2 (a odstavce 5) nařízení o umělé inteligenci, z hlediska kontroly nezbytnosti a přiměřenosti systému, včetně jeho základních parametrů. Vzhledem k roli soudu při posuzování žádosti, resp. parametrů navrhovaného fungování systému (srov. zejm. § 39b odst. 3 písm. b) až d)) je možné (a v odst. 6 výslovně zmíněné) i částečné povolení systému, ať již omezením časovým, prostorovým nebo personálním, oproti podané žádosti.

Odstavec 6 stanoví základní modalitty rozhodování soudu a obsah rozhodnutí, včetně možného částečného povolení a konkrétního vymezení izolovaného systému.

Odstavec 7 vychází z pojetí soudního povolení jako záruky řádné ochrany základních práv subjektů údajů (rozhodnutí nezávislého orgánu je v tomto směru zárukou i ve smyslu předpisů práva Unie o ochraně osobních údajů). Nařízení o umělé inteligenci ovšem v těchto případech nepočítá s vícestupňovým povolovacím systémem nebo dokonce s účastí dalších stran na řízení o povolení. Z těchto důvodů se stanoví, že účastníkem řízení je pouze žadatel, a také se vylučuje opravný prostředek proti rozhodnutí soudu, zejména protože jde o rozhodování zvláštní povahy, které se fakticky týká jen osob, které jsou již předmětem pátrání na základě jiných zákonem předvídaných skutečností nebo (soudních) rozhodnutí. Odstavec 7 také vylučuje použití správního řádu. V souladu s požadavkem čl. 5 odst. 2 a 5 nařízení o umělé inteligenci má povolování Vrchním soudem představovat na moci výkonné nezávislou záruku dodržování požadavků tohoto nařízení. Toho je dosaženo stručnou, ale úplnou procesní úpravou rozhodování Vrchního soudu. Naopak v případě použití správního řádu by se Vrchní soud dostal do postavení správního orgánu rozhodujícího ve správním řízení, s možnou působností Ministerstva spravedlnosti při rozhodování o mimořádných opravných prostředcích, což by mohlo vést k popření smyslu tohoto požadavku evropského práva.

V odstavci 8 je maximální doba, na kterou lze povolit činnost izolovaného systému, 12 měsíců. Tuto dobu může soudce opakovaně prodloužit opět nejvýše po periodách 12 měsíců. Tím se vyjasňuje, že samotná skutečnost, že izolovaný systém byl využíván po určitou pevně stanovenou dobu, neznamena, že by prodloužení činnosti izolovaného systému na další období bylo nepřiměřené. Vzhledem k čl. 5(3) nařízení o umělé inteligenci, je třeba, aby také prodloužení činnosti izolovaného systému mělo formu rozhodnutí soudce. V odstavci 8 se proto výslovně stanoví obdobné použití odstavců 3 až 7, které upravují rozhodování příslušného soudce. Pokud se mají oproti původní odůvodněné žádosti podle § 39b odst. 3 měnit modalitty fungování systému, nebo pokud bylo již dosaženo registrace podle čl. 39 nařízení o umělé inteligenci, je samozřejmě třeba takové změny uvést nebo doplnit. Naopak pokud se modalitty fungování systému nemění, může být dostatečné odkázat na předchozí žádost a udělené povolení. Jak vyplývá ze znění ustanovení, soud při rozhodování o prodloužení činnosti izolovaného systému postupuje obdobně jako při rozhodování o povolení činnosti nového izolovaného systému, včetně žádosti, odůvodnění a absence opravného prostředku.

Odstavec 9 zavádí kontrolu pověřence spravujícího orgánu (např. § 79a zákona o policii) ohledně vkládání biometrických údajů konkrétních osob do referenční databáze, aby bylo zajištěno, že jsou respektována omezení plynoucí z odstavce 6.

K § 39c

Účelem tohoto ustanovení je umožnit, aby do referenční databáze izolovaného systému, jehož používání bylo již schváleno podle § 39b (a proto není třeba v odstavci 3 trvat na těch prvcích žádosti, které by se pouze duplikovaly), byly zařazeny též další osoby, jejichž identifikace vyhovuje podmínkám článku 5 odst. 1 písm. h) nařízení o umělé inteligenci, ale jejichž situace je více specifická a posouzení nezbytnosti a přiměřenosti je více konkrétní. Individuální charakter ustanovení naznačuje i to, že se u „použití“ izolovaného systému zpravidla přímo odkazuje odstavec 1 tohoto ustanovení, aby nedocházelo k záměně s „použitím“ izolovaného systému podle § 39b.

Podle odstavce 1 jde o osoby, které nespádají do úzce vymezených kategorií podle § 39b odst. 1. Nezbytnost a přiměřenost zařazení takových osob do referenční databáze se posuzuje individuálně podle odstavce 5.

V odstavci 2 se nejprve stanoví zásada, že izolovaný systém lze pro detekci individuálních konkrétních osob nespádajících do kategorií podle § 39b odst. 1 využít jen po předchozím příslušném povolení senátu příslušného vrchního soudu. Na rozdíl od § 39b (který upravuje povolení používání izolovaného systému) se ve shodě s článkem 5 odst. 3 AI Aktu dovoluje na přechodnou dobu použít izolovaný systém bez povolení, pokud to nesnese odkladu. Pořízené údaje a záznamy se ovšem musí, pokud není povolení uděleno, zničit.

V odstavci 3 se doplňují ty prvky žádosti, které nebyly konzumovány žádostí podle § 39b odst. 3. Nad rámec individualizace žádosti se uvádí i informace usnadňující kontrolu ze strany soudu v písm. d).

V odstavci 4 se stanoví postup při doplnění žádosti nebo odstranění jiných vad a oproti § 39b se zkracuje lhůta pro rozhodnutí na 72.

Odstavec 5 rozvádí obdobně jako v § 39b odst. 5 posuzování nezbytnosti a přiměřenosti, které příslušný senát vrchního soudu provádí ohledně zařazení konkrétní osoby do referenční databáze.

Odstavec 6 stanoví základní modalitty rozhodování soudu a obsah rozhodnutí, včetně možného částečného povolení použití izolovaného systému a určení konkrétní fyzické osoby. Je samozřejmě možné, že podle § 39c budou zařazovány i menší skupiny osob, například pokud budou k dispozici zpravodajské informace, že v Evropské unii plánuje určitá teroristická buňka útok na letiště a spravující orgán požádá soud o povolení zařazení několika předpokládaných členů této buňky do referenční databáze s obdobným odůvodněním. Tyto osoby však musí být všechny uvedeny konkrétně již v žádosti a soud následně bude důvodnost jejich zařazení posuzovat individuálně.

Odstavec 7 vychází z pojetí soudního povolení jako záruky řádné ochrany základních práv subjektů údajů (rozhodnutí nezávislého orgánu je v tomto směru zárukou i ve smyslu předpisů práva Unie o ochraně osobních údajů). Nařízení o umělé inteligenci ovšem v těchto případech nepočítá s vícestupňovým povolovacím systémem nebo dokonce s účastí dalších stran na řízení o povolení. Z těchto důvodů se stanoví, že účastníkem řízení je pouze žadatel, a také se vylučuje opravný prostředek proti rozhodnutí soudu, zejména protože jde o rozhodování zvláštní povahy, které se fakticky týká jen osob, které jsou již předmětem pátrání na základě jiných zákonem předvídaných skutečností nebo (soudních) rozhodnutí. Odstavec 7 také vylučuje použití správního řádu. V souladu s požadavkem čl. 5 odst. 2 a 5 nařízení o umělé inteligenci má povolování Vrchním soudem představovat na moci výkonné nezávislou záruku dodržování požadavků tohoto nařízení. Toho je dosaženo stručnou, ale úplnou procesní úpravou rozhodování Vrchního soudu. Naopak v případě použití správního řádu by se Vrchní soud dostal do postavení správního orgánu rozhodujícího ve správním řízení, s možnou působností Ministerstva spravedlnosti při rozhodování o mimořádných opravných prostředcích, což by mohlo vést k popření smyslu tohoto požadavku evropského práva.

V odstavci 8 je maximální doba, na kterou lze povolit činnost izolovaného systému, 12 měsíců. Tuto dobu může soudce opakovaně prodloužit opět nejvýše po periodách 12 měsíců. Tím se vyjasňuje, že samotná skutečnost, že izolovaný systém byl využíván po určitou pevně stanovenou dobu, neznamena, že by prodloužení činnosti izolovaného systému na další období bylo nepřiměřené. Vzhledem k čl. 5(3) nařízení o umělé inteligenci, je třeba, aby také prodloužení činnosti izolovaného systému mělo formu rozhodnutí soudce. V odstavci 8 se proto výslovně stanoví obdobné použití odstavců 3 až 7, které upravují rozhodování příslušného soudce. Pokud se mají oproti původní odůvodněné žádosti podle § 39b odst. 3 měnit modality fungování systému, nebo pokud bylo již dosaženo registrace podle čl. 39 nařízení o umělé inteligenci, je samozřejmě třeba takové změny uvést nebo doplnit. Naopak pokud se modality fungování systému nemění, může být dostatečné odkázat na předchozí žádost a udělené povolení. Jak vyplývá ze znění ustanovení, soud při rozhodování o prodloužení činnosti izolovaného systému postupuje obdobně jako při rozhodování o povolení činnosti nového izolovaného systému, včetně žádosti, odůvodnění a absence opravného prostředku.

K § 53

Úpravou odstavce 3 dochází ke snížení požadavku minimálního věku pro místopředsedu Úřadu ze 40 let na věk 35 let, neboť cílem je usnadnit personální růst

zaměstnanců tohoto úřadu, kdy funkce místopředsedy představuje logický stupeň kariérního růstu. Ostatní požadavky (vč. délky praxe v oblasti ochrany osobních údajů nebo lidských práv a základních svobod) se samozřejmě nesnižují.

K § 54

Úpravou odst. 1 písm. d) se mění způsob, jakým může Úřad stanovit kritéria pro akreditaci subjektu provádějícího monitorování kodexů chování (čl. 41 odst. 3 GDPR), kritéria pro vydávání osvědčení o ochraně údajů nebo příslušných pečeti a známek (čl. 42 odst. 5 GDPR) nebo požadavky pro akreditaci subjektu pro vydávání osvědčení (čl. 43 odst. 1 písm. b) GDPR). Nově by se mělo jednat nikoli o vyhlášku, nýbrž o opatření obecné povahy, a to z následujících důvodů:

Lze srovnat, že ČIA nemá požadavky na akreditaci (například u sváření apod.) stanovené vyhláškou. Požadavek vydat vyhlášku vnáší nestandardní prvek, kde část akreditací by se konala podle technických norem, případně interních dokumentů ČIA, a jedna oblast (tedy ochrana osobních údajů) by byla upravena vyhláškou, při změně požadavků na akreditaci nebo certifikační kritéria, o které lze předpokládat, že nebudou ojedinělé, by systém nebyl dostatečně pružný.

Návrh vyhlášky na akreditační požadavky subjektů pro vydávání osvědčení, schválené od EDPB v rámci mechanismu jednotnosti, byl rozeslán do meziresortního připomínkového řízení. Z došlých připomínek se ukázal problém neslučitelnosti požadavků na dokument ze strany EDPB a požadavků na tvorbu právních předpisů. Řešení vyhláškou, jak předpokládá § 54 odst. 1 písm. e), na základě natolik odlišných požadavků na obsah a strukturu tak není realizovatelné.

Stejnou schvalovací procedurou by měly kromě akreditačních požadavků na certifikace projít též akreditační požadavky na kodexy a certifikační kritéria, což znamená opakované řešení téhož problému. V případě certifikačních kritérií se předpokládá, že nebudou jedna univerzální certifikační kritéria, ale tato kritéria budou navržena oborově (např. účetnictví, umělá inteligence) nebo odvětvově (školství, zdravotnictví) nebo po operacích zpracování (uchovávání, skartování apod.). To znamená, že se může vyvinout celá množina různých certifikačních kritérií a s tím by byla spojena nutnost vytvořit velké množství vyhlášek.

Z komparativního hlediska lze podpořit změnu ustanovení a uvést akreditační požadavky pro akreditaci subjektů pro vydávání osvědčení zveřejněné na stránkách EDPB pro Řecko, Irsko a Německo; akreditační požadavky na akreditaci subjektů pro monitorování kodexů chování zveřejněné na stránkách EDPB pro Finsko, Dánsko, Belgie a Francii.

K § 54a

Vkládá se nová úprava rozhodování o kodexu chování podle čl. 40 odst. 5 GDPR. Zejména se upřesňují činnosti ÚOOÚ v oblasti kodexů, tj. jejich schvalování kodexů a akreditace subjektů pro jejich monitorování, což je využito v návrhu novely zákona o správních poplatcích, kde jsou tyto činnosti zpoplatněny, aby byly žádosti podávány jen subjekty s vážným zájmem. Definice těchto činností tak tvoří nezbytnou součást pro jejich zpoplatnění, které je zajištěno přiloženou novelou zákona o správních poplatcích.

K § 63

Do nově vloženého odstavce 2 se vkládá nová úprava přestupků odpovídajících základním povinnostem spravujícího orgánu podle nově navržených § 39a až 39c upravujících režim vzdálené biometrické identifikace v reálném čase na mezinárodním letišti.

Tyto přestupky budou projednávány ve standardním (platném) sankčním režimu přestupků proti části první hlavě III zákona o zpracování osobních údajů.

V souladu s tím v původním odstavci 3 (tj. nově v odstavci 4) stanoví, že stejně jako u přestupků podle odstavce 1 a 2 lze uložit pokutu do výše 10 milionů korun.

Účinnost

K čl. IX

Navrhuje se účinnost zákona k prvnímu dni kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení. V souladu s § 9 odst. 3 zákona č. 222/2016 Sb., o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv, totiž lze považovat potřebu předcházet řízení o porušení povinnosti plynoucí z členství České republiky v EU za naléhavý obecný zájem. Transpoziční lhůta u směrnice 2022/977 totiž uplyne již 12. prosince 2024, takže nabytí účinnosti k 1. červenci 2027, které by reálně připadalo v úvahu, je příliš výrazným zpožděním. Navíc zákon nestanoví žádné povinnosti soukromému sektoru a upravuje pouze fungování veřejné moci a spolupráci orgánů veřejné moci mezi sebou. Omezení, která zákon klade, se týkají zajištění silnější ochrany osobních údajů a nic nebrání jejich urychlené aplikaci. V neposlední řadě bude brzká aplikace zákona vhodná pro udržení vnitřní bezpečnosti a prevenci kriminality v rámci činnosti kamerového systému na mezinárodních letištích.

(Transpoziční lhůta pro provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2123 končí 1. listopadu 2025, tedy v době, kdy dojde k přerušení legislativních

procesů volebním cyklem; vzhledem k minimálnímu rozsahu změn a flexibilní povaze této spolupráce však není důvodu s účinností § 88c zákona o Policii ČR otálet.)

Účinnost ustanovení zavádějících povinnost komunikovat prostřednictvím aplikace sítě pro bezpečnou výměnu informací Evropského policejního úřadu (tzv. SIENA), tedy:

- čl. I bodu 22 (ustanovení § 90c zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR),
- čl. IV bodů 2 a 3 (ustanovení § 48 odst. 7 zákona č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů), a
- čl. V bodu 4 (ustanovení § 68 odst. 6 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky)

se navrhuje odložit do 1. července 2027 s cílem umožnit všem příslušným sborům a útvarům splnění technických požadavků na komunikaci v kanálu SIENA. Tato lhůta odpovídá požadavkům § 9 zákona o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv, aniž to zásadně narušovalo lhůtu stanovenou pro připojení k výše uvedené aplikaci článkem 22 odst. 1 druhý pododstavec směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 na 12. června 2027.

V Praze dne 18. září 2024

Předseda vlády:

prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL. M.

podepsáno elektronicky

1. místopředseda vlády a ministr vnitra:

Mgr. Bc. Vít Rakušan

podepsáno elektronicky